

Årsrapport

om norsk bilateral bistand

2009

Utgitt av Norad på oppdrag fra
Utenriksdepartementet

Norad

Direktoratet for utviklingssamarbeid
Postboks 8034 Dep, NO-0030 OSLO
Besøksadresse:
Ruseløkkveien 26, Oslo, Norway

Tel: +47 22 24 20 30
Fax: +47 22 24 20 31

www.norad.no

Utenriksdepartementet

Postboks 8114 Dep. NO-0032 OSLO
7. Juniplassen/Victoria Terrasse, Oslo, Norway

Tel: +47 22 24 36 00
Faks: 22 24 95 80/81

www.regjeringen.no/ud
www.norway.info
www.landsider.no

ISBN 978-82-7548-527-2

Introduksjon

Årsrapporten gir en kort oversikt over Norges samarbeid med 32 av de 114 landene som mottok bilateral bistand i 2009. Samlet norsk bistand i 2009 var på 25,7 milliarder kroner. Støtten gikk blant annet gjennom nasjonale myndigheter, sivile samfunnsorganisasjoner og multilaterale institusjoner.

Bistanden har gått til både langsiktig samarbeid, humanitær innsats, fredsbyggingstiltak og forsknings- og næringslivssamarbeid. De tre største mottakerne av norsk bistand i 2009 var Tanzania, Afghanistan og Det palestinske området.

Bistanden vil i 2011 ha en ramme på 27,1 milliarder kroner.

Årsrapporten ble fra og med 2009 webbasert og utgis ikke i trykt utgave. Denne PDF-en er en utskriftsvennlig sammenstilling av landssidene på norad.no, per 8. november 2010: www.norad.no/land.

Innhold

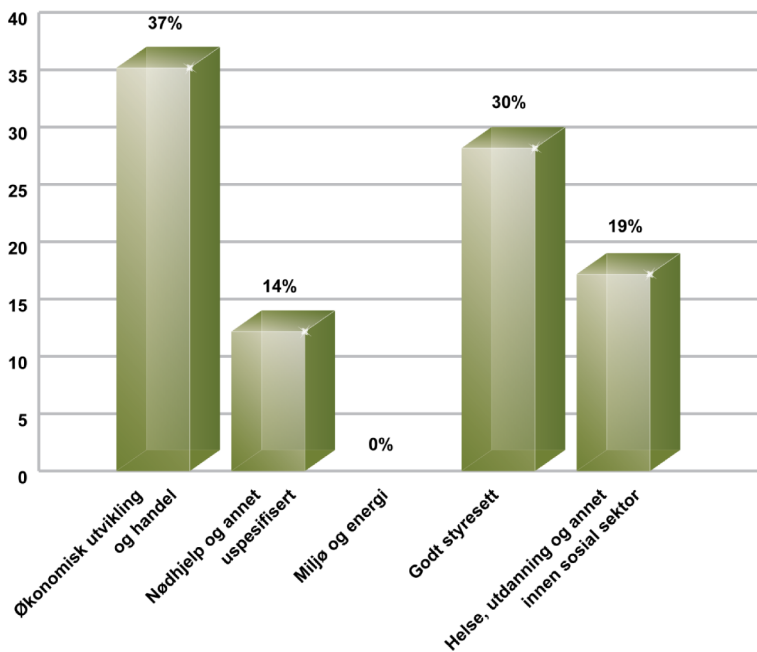
Afghanistan	1
Angola	5
Bangladesh	9
Bosnia-Hercegovina	15
Burundi	18
Etiopia	22
India	26
Indonesia	31
Irak	35
Kina	38
Kongo	42
Kosovo	46
Liberia	48
Madagaskar	52
Malawi	56
Mali	60
Mosambik	63
Nepal	66
Nicaragua	71
Nigeria	76
Pakistan	79
Palestinske området	84
Serbia	89
Somalia	93
Sri Lanka	97
Sudan	101
Sør-Afrika	106
Tanzania	110
Uganda	114
Vietnam	118
Zambia	122
Øst-Timor	126

Afghanistan

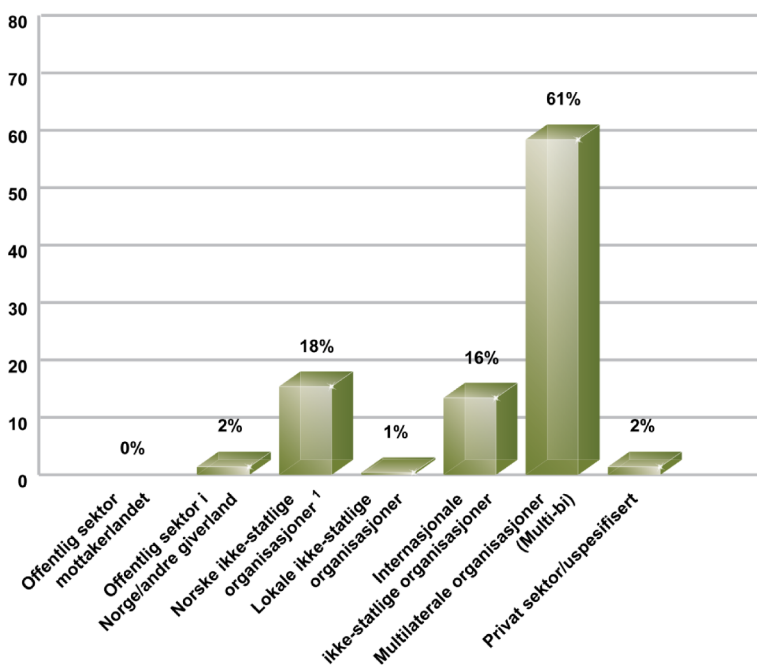
2009: Sikkerhetssituasjonen i Afghanistan blir stadig verre. Tross fremskritt på områder som utdanning, helse og infrastruktur er det stadig vanskeligere å drive humanitær innsats.

Total bistand til Afghanistan i 2009: 727,8 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Styresett, utdanning og landsbyutvikling var viktige områder for Norges innsats i Afghanistan i 2009. Kvinners rettigheter og likestilling er en del av alt arbeid i landet. 32 prosent av den bistanden Norge gir kanaliseres gjennom et fond som flere land bidrar til. Afghanistan Reconstruction Trust Fund (ARTF) administreres av Verdensbanken og dekker myndighetenes driftskostnader til for eksempel lærerlønninger og til ulike utviklingsprogrammer som afghanske myndigheter gjennomfører.

Å kanalisere penger gjennom fondet er en måte å styrke afghanernes egen evne til å styre landet. Som i alle andre land er det gjennom statsbudsjettet regjeringen gjør sine prioriteringer. Derfor ber både afghanske myndigheter og FN givelandene om i minst mulig grad å øremerke bistanden slik at afghanske myndigheter selv kan styre utviklingen i sitt eget land.

Godt styresett

Norge har hatt en bred tilnærming til fremme av godt styresett, med spesiell vekt på styrking av menneskerettigheter og kvinners stilling. Det er et mål for norsk bistand å bidra til å styrke afghanske myndigheters kapasitet og evne til å sørge for økonomisk og sosial utvikling.

Gjennom ARTF støttet Norge et nasjonalt justisprogram for å bedre kapasitet til høyesterett, domstoler, påtalemyndighet og justisdepartementet. Gjennom FNs utviklingsprogram har Norge støttet utdanning av ledere i offentlig sektor, samt reform og utvikling av lokalt styresett og reformer i offentlig sektor på alle nivåer.

Forberedelsene til og gjennomføringen av president- og provinsrådsvalget i august 2009 har dominert den politiske situasjonen i landet. Det var betydelig omfang av fusk og uregelmessigheter under avholdelsen av presidentvalget. Korrupsjon er et omfattende problem som hindrer stabil og bærekraftig utvikling. Afghanske myndigheter gir ikke arbeidet tilstrekkelig oppmerksomhet, og Norge er en pådriver i dialogen og bevisstgjøringen om dette.

Norge videreførte i 2009 prosjektstøtten til Integrity Watch Afghanistan. Videre har det vært en aktiv innsats for å utvikle mer kompetanse for å kunne motvirke korrupsjon i utviklingsprogrammer og -prosjekter.

Mye tid brukes på å fremme norske synspunkter og prioriteringer overfor afghanske myndigheter og det internasjonale nærværet. Det har vært løpende kontakt med norske militære styrker og det øvrige sivile nærværet i Afghanistan samt frivillige organisasjoner på både norsk og afghansk side. Norge arbeider for større samordning av den sivile innsatsen og for et styrket og mer effektivt FN på landnivå.

Utdanning

Norge har gjennom det nasjonale utdanningsprogrammet EQUIP (under ARTF) bidratt til:

- Seks millioner barn går på skole, mot én million i 2001.
- Programmets satsing på å utdanne kvinnelige lærere har vært viktig for å øke jenteandelen.
- Det satses også på bygging av grunnskoler i Faryab-provinsen. Totalt 82 skoler skal bygges i Faryab-provinsen. 53 av disse er nå klare. Resten forventes ferdigstilt i løpet av sommeren 2010.

Landsbyutvikling

Det jobbes med landsbyutvikling i hovedsak gjennom nasjonale programmer, henholdsvis gjennom

Verdensbanken (NSP) og UNDP (NABDP). Begge programmer har viktige styresettskomponenter, men har i tillegg prosjekter innenfor transport, utdanning, helse, energi samt vann og irrigasjon. NSP anses som det mest vellykkede nasjonale programmet.

Det gis støtte til Faryab-provinsen hvor Norge også er militært til stede gjennom Norges ledelse av PRTet i Meymaneh. Dette er viktig for å skape synlige resultater der folk bor. Støtten til Faryab foregår i hovedsak gjennom Norges bilaterale engasjement med strategiske partnere og er innrettet med vekt på lokalt styresett, landbruk, utdanning, og infrastruktur. Kvinneperspektivet er integrert i lokalt styrende organer og i økonomisk virksomhet.

Gjennom frivillige organisasjoner støttes integrerte landsbygdutviklingsprogrammer med komponenter som jordbruk, infrastruktur, yrkesopplæring, husdyrhold og fornybar energi.

Kvinner og likestilling

Myndighetenes etterlevelse av menneskerettigheter er svak, og særlig svakt står kvinners rettigheter og stilling. Afghanske kvinner er underrepresentert i alle økonomiske og politiske sfærer. Det vært viktig å fremheve kvinners rett til deltakelse i valgene høsten 2009 som stemmegivere, men også til å stille til valg, sitte i maktposisjoner og delta i beslutningsprosesser.

Vold mot kvinner er svært utbredt. Kvinner i offentlige stillinger blir ofte utsatt for angrep og trakassering. Mødre dødeligheten er svært høy, og mer enn 80 prosent av kvinnene kan ikke lese og skrive. De nordiske landene ble i 2009 enige om en aksjonsplan for arbeidet rettet mot kvinner og likestilling, og ambassaden har vært en pådriver for dette arbeidet.

UNIFEM er en sentral aktør innen feltet kvinner og likestilling. Den forverrede sikkerhetssituasjonen har ført til midlertidig svekkelse av arbeidet, men Norge vil følge opp for å forsikre seg om at UNIFEMs arbeid videreføres i tråd med gjeldende avtale.

Annet

- Norge bidrar til ulike programmer og initiativer innenfor demokratiutvikling med respekt for menneskerettigheter, utvikling av frie medier og fremme av ytringsfrihet.
- Kultursamarbeidet omfatter nå langsiktig samarbeid med bare et fåtall partnere. Det gjelder vern av kulturarv, utdanning av ungdom fra sårbare grupper og videreutvikling av institusjonelt samarbeid mellom Norge og Afghanistan innen teater og kunst.

Fakta om Afghanistan

Anslått folketall (2008) 27 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	370 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	2,3 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 32 % Industri 26 % Tjenester 42 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	2,2 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Ja
Bistandsnivå per innbygger (2008)	168 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	45,8 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2008)	Ikke tilgjengelig
Barnedødelighet per 1000 (2008)	257
Endring 2000-2008	0
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	18
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	Ikke tilgjengelig
Tilgang til rent drikkevann (2008)	48 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2008)	Ikke tilgjengelig
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,352

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	Ikke tilgjengelig
Analfabeter, 15-24 år (2008)	Ikke tilgjengelig
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2007)	
Barneskole (primær)	63 %
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	38 %
Høyere (tertiær)	Ikke tilgjengelig

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	28 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2008)	24 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	0,2 %
--	-------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	1,3
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

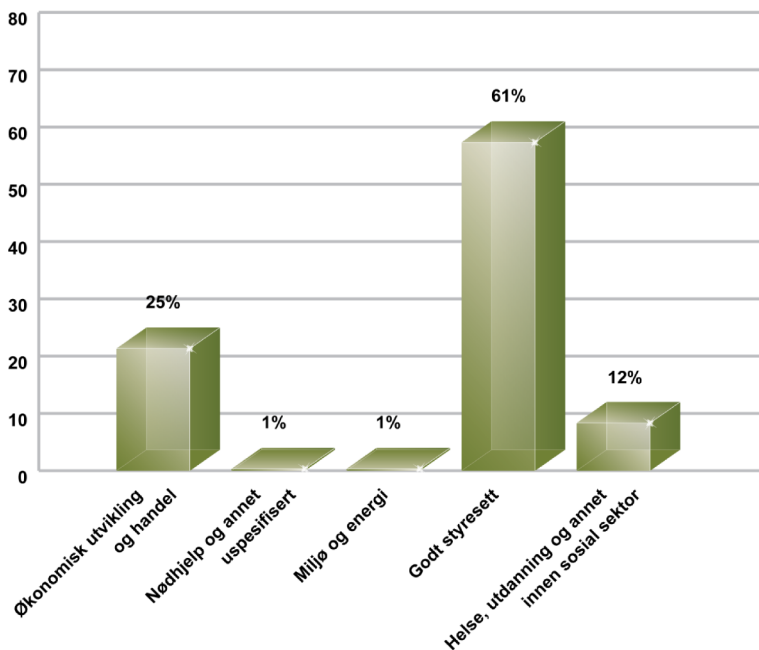
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Angola

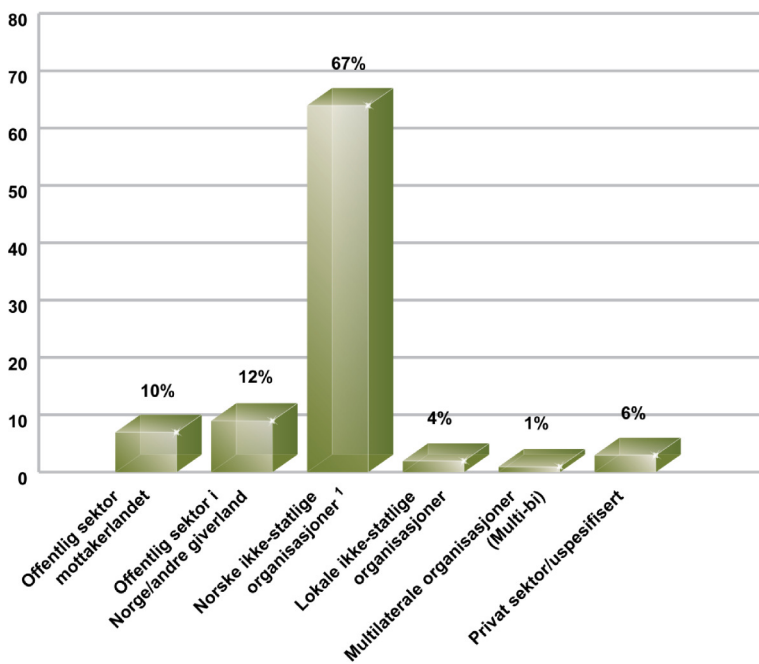
2009: Angola er et av Norges viktigste økonomiske samarbeidsland i Afrika. Satsing på næringsliv preger relasjonen.

Total bistand til Angola i 2009: 112,0 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Finanskrisen rammet Angola hardt. En drastisk nedgang i inntekter gjorde at statsbudsjettet ble redusert fra 40 milliarder dollar til 22 milliarder dollar. Angola er likevel ikke lenger avhengig av bistand og bistandsandelen i forhold til statsbudsjettet er bare på 0,54 prosent. Samarbeidet mellom Norge og Angola er i endring. I dag er det omfattende norske næringslivsengasjementet prioritert.

Fokus:

- Klima og bærekraftig utvikling
- Godt styresett og kamp mot korrupsjon
- Olje og ren energi
- Fremme norsk verdiskaping i utlandet

Minerydding

Siden 1995 har Norge bidratt med over 200 millioner kroner til minerydding i Angola. I 2009 ble 2 884 965 m² ryddet for norske penger, langt mer enn det som var planlagt.

Den store økningen i ryddet land er det nye systemet for klarering som nå er adoptert av alle partnere og myndigheter i Angola. Systemet ble presentert av Norsk Folkehjelp på et landsdekkende seminar der både myndigheter, mineryddingsaksjoner og private mineryddeselskaper deltok. Myndighetene dekket selv utgiftene til seminaret, en klar indikasjon på den verdien de tillegger Norsk Folkehjelps bidrag.

Menneskerettigheter og menneskehandel

Samarbeidet med IOM hadde fokus på opplæring av kvinnelige politibetjenter og det ble satset på å gi kvinner opplæring i menneskerettigheter og menneskehandel. Det gjenstår imidlertid store utfordringer, noe som ble tydelig under utvisning av kongolesere fra Angola i 2009. FN dokumenterte grove overgrep, spesielt mot kvinner i forbindelse med utvisningene. Samarbeidet ble avsluttet i 2009 som følge av reduserte bistandsmidler.

Olje og ren energi

Norge er inne i fase to i samarbeidet med Petroleumsdepartementet og Oljedirektoratet i Angola. Samarbeidet skal styrke forvaltningen av Angolas oljeressurser og bidra til bærekraftig utvikling av landets økonomi. Bedre forvaltning av petroleumsdata, styrking av regulatorrollen og økt kompetanse i Petroleumsdepartementet er viktige elementer i programmet. Programmet har bidratt til utvikling av forskrifter til petroleumsloven og bidro til omorganisering av departementet.

Ren energi er utpekt som et satsningsområde. Angola har stort potensial, særlig innen vannkraft, som de ønsker å utnytte. Norge kan tilby kompetanse og norske selskap allerede er aktive. Satsingen er også en direkte oppfølging av den norske regjeringens klimapolitiske målsetting.

Kvinner og likestilling

Norge støtter et program for å øke rekruttering av kvinner til lærerutdanning. Det er laget undervisningsmaterieell til jenteklubber ved lærerskolene. Disse klubbene er så populære at flere mannlige kolleger er blitt medlemmer. Det er også arrangert seminarer og andre aktiviteter for å øke bevisstheten om kvinners rettigheter og likestilling.

Korrupsjon

Ambassaden varslet Utenriksdepartementets spesialenhet for økonomiske misligheter om et underslag som ble oppdaget i en av organisasjonene. Organisasjonen hadde mottatt norske bistandsmidler til opplærings- og koordineringstiltak relatert til valg i Angola. Saken ble anmeldt til politiet.

Styresett og menneskerettigheter

Strategiske partnerskap med Norsk Folkehjelp og Kirkens Nødhjelp har bidratt til organisasjonsutvikling hos flere lokale samarbeidspartnere som igjen har vært synlig i debatten om styresett, korrupsjon og menneskerettigheter.

Programmet har bidratt til styrket overvåking av nasjonale budsjettprosesser og en mer aktiv deltakelse på lokalt plan i samarbeid med myndighetene. Støtten til organisasjonene har også resultert i økt samarbeid for å kartlegge land og konfliktstudier, om retten til rent vann og til boliger i Luanda, og om innspill til ny grunnlov.

Langsiktigheten i støtten har bidratt til at organisasjonene kan arbeide mer langsiktig, eksempelvis med retts hjelp til ofrene i tidkrevende rettsprosesser. Et eksempel på dette er rettsaken mot åtte politimenn anklaget for drap på åtte ungdommer i 2007. Politiet ble dømt til langvarige fengselsstraffer og til å gi erstatning til ofrenes familier.

Annet:

- Ambassaden har i 2009 særlig støttet aktiviteter til norske firmaer som vil inn på det angolanske markedet.
- Det ble lagt et godt grunnlag for å kunne gjennomføre en ren energi- konferanse i Luanda i 2010.
- Norge har lenge arbeidet for å styrke yrkesutdanningen i oljeindustrien. I løpet av 2009 ble det utviklet lærerplaner og undervisningsopplegg innen tre prioriterte områder; sveising, hydraulikk og industriell elektronikk. Det var lagt opp til 40 % finansiering fra angolansk side. Ved årsskiftet 2009/2010 viste det seg at Angola, som følge av finanskrisen, hadde problemer med å nå målet. Prosjektet skal derfor gjennomgås på nytt.
- Ambassaden i Luanda ble sent i 2009 utvalgt som pilotland for implementering av Handlingsplanen for kvinners rettigheter og likestilling.

Fakta om Angola

Anslått folketall (2008) 18 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	3340 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	13,2 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 7 % Industri 68 % Tjenester 26 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	2,9 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Ja
Bistandsnivå per innbygger (2008)	20 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	0,5 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2008)	Ikke tilgjengelig
Barnedødelighet per 1000 (2008)	220
Endring 2000-2008	-18
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	14
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	2,1 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	50 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2005)	86,5 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,564

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	Ikke tilgjengelig
Analfabeter, 15-24 år (2008)	27,1 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2008)	
Barneskole (primær)	Ikke tilgjengelig
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	Ikke tilgjengelig
Høyere (tertiær)	Ikke tilgjengelig

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	37 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	64 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	8,3 %
--	-------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	1,9
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

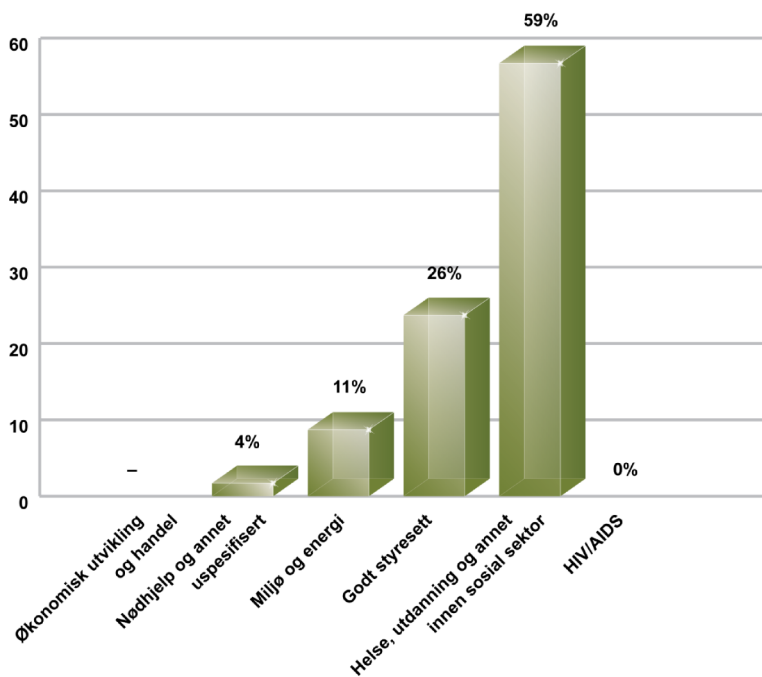
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Bangladesh

2009: I løpet av de siste 40 årene har innbyggertallet doblet seg to ganger og i dag bor det over 157 millioner mennesker i Bangladesh. Norge bidrar til det som er et av verdens største programmer for grunnutdanning.

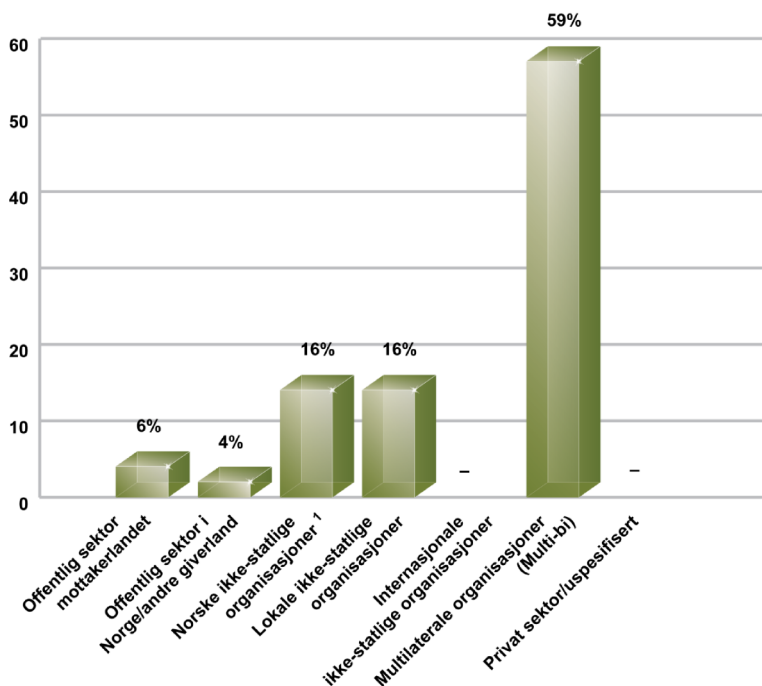
Total bistand til Bangladesh i 2009: 91,9 millioner kroner

Fordelt på sektor

Prosentverdiene viser andeler av totalsum uten negative tall.

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Prosentverdiene viser andeler av totalsum uten negative tall.

I dag utgjør internasjonal bistand om lag to prosent av brutto nasjonalprodukt. En årlig økonomisk vekst på fem, seks prosent de siste 20-årene har skapt utvikling - men fattigdom er fremdeles et stort problem.

Landet har vært en viktig samarbeidspartner for Norge siden 1972. Total norsk utviklingsbistand til Bangladesh har de siste årene vært omlag 150 millioner kroner i året. Nå legges satsingen om. Målet er mindre fokus på tradisjonell prosjektbistand og større fokus på bilaterale interesser. Ifølge utenriksdepartementet er dette en naturlig konsekvens av at bistandsavhengigheten er redusert og at Norge og Bangladesh har mange felles referansepunkter utover bistandssamarbeidet.

Utdanning

Den offentlige grunnskolen omfatter 16 millioner barn. Norge bevilget 58,6 millioner kroner til det som er et av verdens største sektorprogram innen grunnutdanning. Samarbeidet med myndighetene skjer i et giverkonsortium med 11 givere som ledes av Asiabanken. PEDP II styres av myndighetene og omfatter det offentlige skolesystemet.

Resultater:

- 90 % av alle barn begynner på den 5-årige grunnskolen, hvorav like mange jenter som gutter.
- Omlag 31 000 av de 35 000 lærerne, som opprinnelig var planlagt nytilsatt før programslutt, er allerede tilsatt. I tillegg har programmet et sluttmaal om å gi ett års lærerutdanning til 105 000 lærere som allerede arbeider i skolen.
- Så langt har 79 000 fullført utdanningen.
- Av måltall på 186 000 har 137 000 skoleadministratorer fått opplæring.
- 30 000 nye klasserom er bygget.
- 12 500 arsenikkfrie brønner er bygget.
- 14 000 toaletter er bygd.
- I 2009 ble det for første gang innført avgangseksamen for alle 5. klassinger i landet.
- Av 1,8 millioner som tok eksamen bestod 89 % i alle fag.

Som følge av omleggingen av det bilaterale samarbeidet vil ikke Norge delta i utdanningsprogrammet etter 30. juni 2010.

Kvinner og likestilling

Norge støtter bangladeshiske kvinneorganisasjoner med 2,4 millioner kroner. Organisasjonene jobber for økt politisk deltakelse og innflytelse, med juridisk veiledning og støtte til å bringe saker frem for rettsapparatet, bekjempelse av vold mot kvinner og mekling i samlivskonflikter, medgift og vold, samt kamp om kvinners rettigheter på arbeidsplassen.

Samarbeidsorganisasjoner har i mange år kjempet for å utvide reserverte plasser for kvinner i parlamentet. Det var en stor seier da den nye regjeringen erklærte de ville utvide antallet fra 45 til 100 i 2009.

Menneskerettigheter

Norge gav 10 millioner kroner til Manosher Jonno Foundation (MJF), som støtter 120 rettighetsorganisasjoner i landet. Målet er å styrke svake gruppers sivile, politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter. MJF satser på fire områder:

- Marginaliserte gruppers rettigheter, inkludert urfolk i Chittagong Hill Tracts
- Arbeideres og barnearbeideres rettigheter
- Bistå kvinner som er ofre for vold og overgrep
- Sikre at offentlige institusjoner yter tjenester til de fattige på landsbygda

I 2009 sørget MJF for at nesten 5000 barn ble tatt ut av farlige yrker, at 7300 arbeidsgivere innførte bedre arbeidsbetingelser for barn i utsatte yrker. MJF fikk også utført to undersøkelser om barn i sexindustrien og barn involvert i pornografi. Dette førte til aksjoner fra politiet.

Menneskehandel

Norge satset 6 millioner kroner på bekjempelse av menneskehandel ved å støtte et tiltak i regi av International Organisation for Migration (IOM).

- Det er laget en manual for behandling av ofre for menneskehandel.
- 125 offentlige tjenestemenn har fått opplæring i tematikken.
- Over 1500 møter ble arrangert i satsingsområdene som har et nedslagsfelt på 350 000 mennesker.
- 240 kulturarrangementer for 130 000 mennesker ble arrangert.
- 2000 kvinner fikk opplæring i seks ulike yrker.
- Det er produsert en dramafilm om menneskehandel "Bon Pora Horini -The Dispossessed Entity".

Olje og energi

På olje og energisektoren bevilget ambassaden 8,7 millioner kroner til Asiabankens "Gas Transmission Development Project".

Myndighetenes kapasitet skal styrkes på disse hovedområdene:

- Generell energiforvaltning
- Undersøkelse og utvinning av nasjonale olje- og gassressurser
- Raffinering og markedsføring av petroleumsprodukter

Det norske bidraget har en ramme på 35 millioner kroner over fem år.

Klima og miljø

Bangladesh er svært utsatt for klimaendringer. Norge samarbeider med Bangladesh Centre for Advanced Studies (BCAS) for å øke oppmerksomheten nasjonalt og internasjonalt om landets sårbarhet for klimaendringer.

Likestilling

Norge gav to millioner kroner til Ain-o-Shalish Kendra (ASK), en frivillig organisasjon som gir gratis juridisk bistand til kvinner og arbeider for å styrke kvinners juridiske stilling.

Resultater:

- 260 kvinner bistått i forhandlinger i medgiftssaker og fikk tilbakebetalt 350 000 kroner.
- 170 nye saker ble fremmet for rettsapparatet, hvorav 100 ble avsluttet.
- Av disse gikk hele 75 % i favør av ASKs klienter og 15 % endte med forlik.
- 94 klienter ble gitt husrom, juridisk veiledning og medisinsk behandling.

Kultur

Norske litterære tradisjoner brukes mye av samarbeidspartner Center for Asian Theatre (CAT). Det ble fremført om lag 20 forestillinger på bangla av skuespillet "Amputation" av Jens Bjørneboe, og stykket vil bli spilt jevnlig til utløpet av kontrakten i september 2010.

Norge gav støtte til den ti dager lange festivalen Ibsen Through New Eyes, som ble CAT i samarbeid med Senter for Ibsen-studier ved Universitetet i Oslo, Bangladesh Shilpakala Academy og Jahangirnagar University.

Syv Ibsen-priser ble delt ut til fremstående bangladeshiske kulturpersonligheter. Ibsens relevans og slagkraft i dagens samfunn var tema for festivalen.

Midler tilbakeføres

Ambassadens støtte til kulturminnebevaring ble langt på vei sluttført i 2009. Det ene tiltaket er bevaring av Panam Nagar i Sonargon utenfor Dhaka er blitt støttet gjennom UNESCO i Dhaka. Norsk Institutt for Kulturminneforskning (NIKU) har bidratt med faglig assistanse. På grunn av gjentatte forsinkelser på bangladeshisk side har NIKU trukket seg fra samarbeidet. Midler er anmodet om å bli tilbakeført til ambassaden.

Klima og miljø

Klima og miljø er hovedområder for det fremtidige bilaterale samarbeidet. Tiltak som allerede støttes fra norsk side er Verdensbankens "Pilot Program for Climate Resilience", der Bangladesh er ett av pilotlandene. Videre er det planlagt etablert et flergiverfond for klimatilpasning, som vil være åpent for ulike givere.

Målsettingen er å redusere landets sårbarhet for naturkatastrofer.

Annet

- Bangladesh er inkludert i flere norskstøttede regionale miljøtiltak. Disse omfatter utarbeidelse av nasjonale miljøplaner, skogforvaltning, marin ressursforvaltning og regional vannressursforvaltning. I tillegg samarbeider Norsk Institutt for Luftforskning (NILU) med

Miljøverndepartementet i Bangladesh om et tiltak for overvåking av luftkvalitet.

- Ambassaden har de siste årene fulgt opp mistanke om korrupsjon i flere prosjekter, og dette arbeidet vil fortsette.

Fakta om Bangladesh

Anslått folketall (2008) 160 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	520 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	6,2 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 19 % Industri 29 % Tjenester 52 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	1,1 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	13 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	2,4 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2007)	41,3 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	54
Endring 2000-2008	-37
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	5,7
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	Ikke tilgjengelig
Tilgang til rent drikkevann (2008)	80 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2005)	70,8 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,543

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	88,4 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	25,6 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2007)	
Barneskole (primær)	107
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	105
Høyere (tertiær)	55

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	18 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	51 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	2,2 %
--	-------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	2,4
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

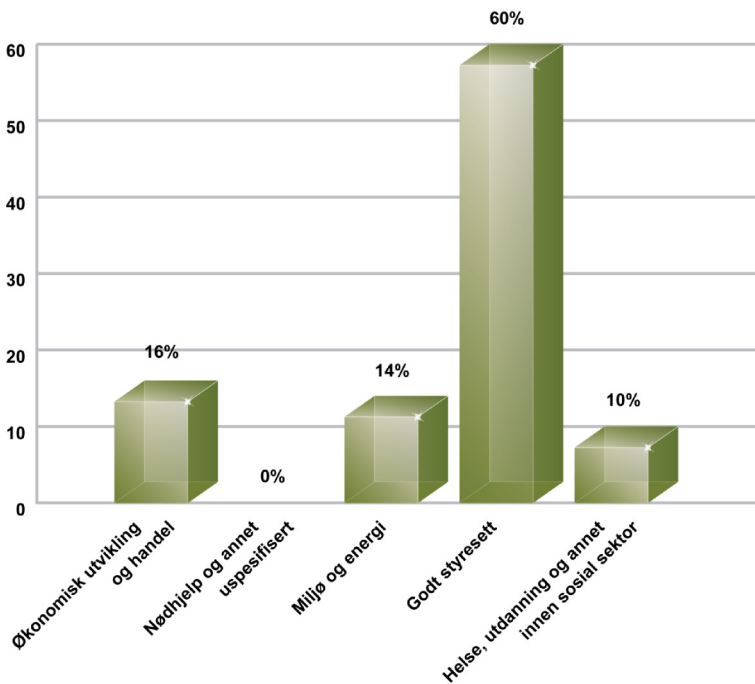
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Bosnia-Hercegovina

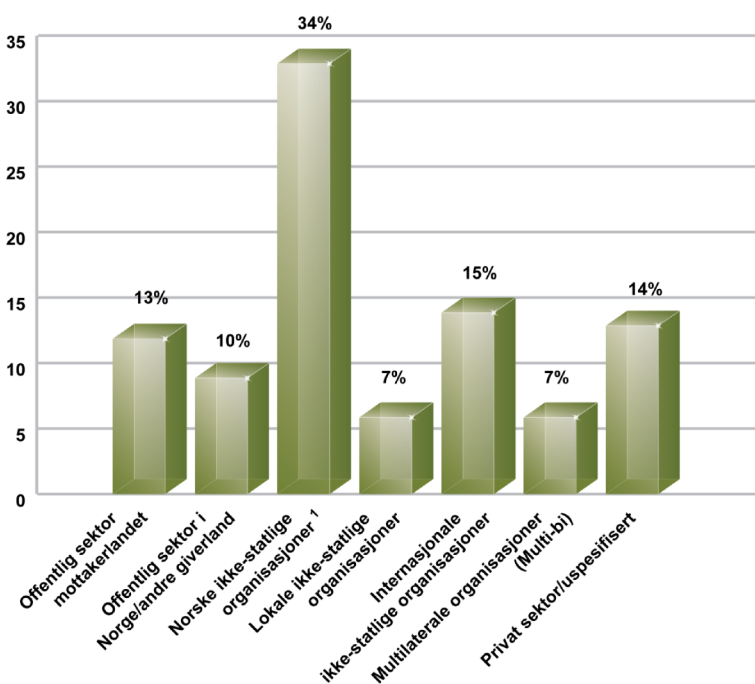
2009: Bosnia-Hercegovina er et av de landene på Balkan som har mottatt mest bistand fra Norge det siste tiåret.

Total bistand til Bosnia-Hercegovina i 2009: 99,5 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Bosnia-Hercegovina preges fremdeles av krigen på 90-tallet. Landet er delt i to enheter; en serbisk republikk og en bosnisk-kroatisk føderasjon. De felles, statlige institusjonene er svake og viktige reformer må gjennomføres for at landet skal komme videre på veien mot medlemskap i EU og NATO. De politiske lederne er imidlertid grunnleggende uenige om landets fremtid, noe som hemmer Bosnia-Hercegovinas politiske og økonomiske utvikling. Norsk innsats går til justissektoren, næringsutvikling og minerydding.

Fred og forsoning

I Bosnia-Hercegovina er nærmere 20 millioner kroner brukt på konkrete forsoningstiltak. Balnet annet for å dokumentere krigsforbrytelser. Lignende dokumentasjonsarbeid er også støttet regionalt.

Nansen Dialognettverket (NDN) har siden 1995 har arbeidet med å forbedre dialogen i etnisk delte samfunn. I Makedonia og Bosnia-Hercegovina har NDN arbeidet med å innføre integrerte undervisningsmodeller i multietniske og flerspråklige lokalsamfunn. Modellen har fungert godt så langt, og med god støtte fra myndighetene vil modellen overføres til flere kommuner i fremtiden.

Et forsoningstiltak som i særlig grad er rettet mot barn og unger er Norges Fotballforbunds prosjekt Open Fun Football Schools som drives i Serbia, Makedonia og Bosnia-Hercegovina. Prosjektet engasjerer tusenvis av barn, unge, foreldre og voksne instruktører av begge kjønn, og fra ulike etniske grupper til fotballturneringer hvor leken og gleden er satt i sentrum. Arrangementene skaper unike multietniske møteplasser og muligheter for positive felles opplevelser for barn og unge med ulik bakgrunn.

Fakta om Bosnia-Hercegovina

Anslått folketall (2008) 3,8 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	4520 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	5,4 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 9 % Industri 29 % Tjenester 62 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	1,4 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	128 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	2,5 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2006)	1,6 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	15
Endring 2000-2008	-2
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	0
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	0,1 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	99 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2008)	Ikke tilgjengelig
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,812

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	Ikke tilgjengelig
Analfabeter, 15-24 år (2008)	0,8 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2007)	
Barneskole (primær)	94
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	104
Høyere (tertiær)	Ikke tilgjengelig

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	12 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	61 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	0,8 %
--	-------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	3,0
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

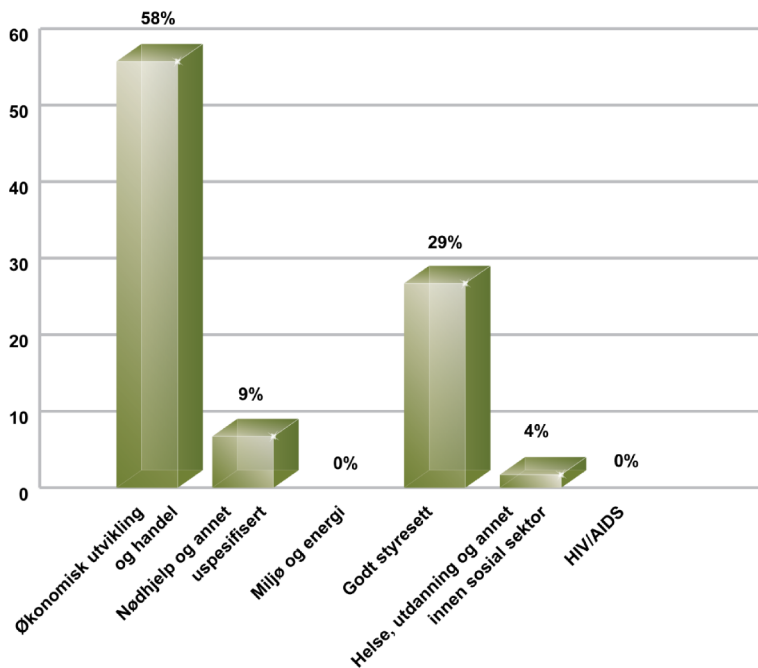
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Burundi

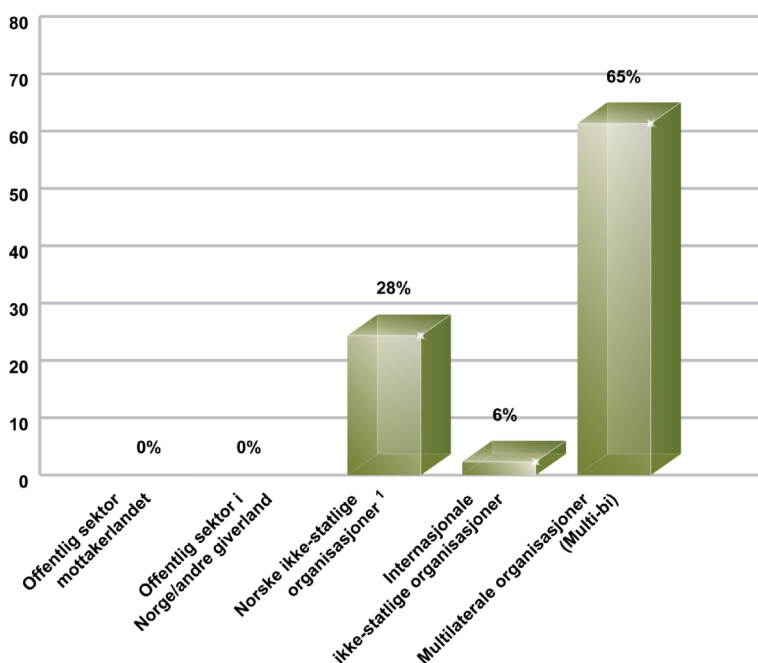
2009: Burundi er et av verdens fattigste land og balanserer på knivseggen av en skjør fred. Norge satser på fredsbygging for å hindre at konflikten blusser opp.

Total bistand til Burundi i 2009: 157,6 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Etter nærmere 13 år med væpnet konflikt har Burundi siden august 2005 hatt en demokratisk valgt regjering. Dette er den lengste perioden med demokratisk styre i landets historie. De mange interne konfliktene har påvirket utviklingen i landet i negativ retning. I tillegg til konflikt, er kampen mot fattigdom et av de største hindrene for å sikre varig fred og utvikling i landet.

Norges engasjement i Burundi har økt som et forsøk på å bidra til å sikre fred, stabilitet og utvikling både i Burundi og dermed også i hele regionen. Det norske engasjementet har skapt stort handlingsrom og Norges stemme blir hørt hos myndighetene, multilaterale organisasjoner og blant andre bilaterale givere.

Støtten kanaliseres i hovedsak som budsjettstøtte gjennom Verdensbanken og gjennom norske organisasjoner.

Fokus:

- Forebygge seksualisert vold
- Bistå kvinner som utsettes for seksualisert vold
- Finne varige løsninger for tidligere flyktninger og internt fordrevne
- Statsbygging

Budsjettstøtte og styresett

Målet for den norske budsjettstøtten er å bidra til å sikre fredsprosessen i landet gjennom å bidra til økonomisk og sosial utvikling ved at støtten kanaliseres via myndighetene.

Budsjettstøtten er viktig for statsbyggingen og for å sikre at landet ikke faller tilbake i åpen konflikt.

Fremskrittene i Burundi ble også illustrert av at det ble avholdt en giverkonferanse i regi av Verdensbanken i Paris i oktober. Dette representerer i det minste symbolsk sett en form for normalisering av Burundi som mottaker av langsiktig bistand.

Demobilisering

I tillegg til budsjettstøtten ble det i 2009 inngått avtaler om støtte til Verdensbankens nye demobiliseringsprogram, Emergency Demobilization and Transitional Re-integration Project (EDTRP), på 30 millioner. Under dette programmet ble 6500 soldater demobilisert.

Menneskerettigheter

Myndighetenes behandling av opposisjonspartiene gikk i negativ retning i 2009, og straffefriheten for alvorlige forbrytelser fortsatte. Mange albinoer ble drept og deres kroppsdeler solgt over grensen til Tanzania der de ble brukt i hekseri.

Likestilling

Deler av den norske støtten til Burundi er kanalisert gjennom norske og internasjonale frivillige organisasjoner. Hensynet til kvinner og likestilling er viktig og understrekes med spesielt fokus på å forebygge og bistå kvinner som utsettes for seksuell vold. Støtten kanaliseres gjennom CARE Norge, International Alert og Kirkens Nødhjelp. Norge ga også betydelig støtte til Flyktninghjelpens arbeid både med tilbakevendte og internt fordrevne flyktninger i Burundi og til organisasjoner som Right to Play, som også arbeider med hjemvendte flyktninger og andre sårbare grupper.

Korrupsjonsbekjempelse

Norge bidro til korrupsjonsbekjempelse gjennom å støtte Verdensbankens Economic Reform Support Grant - et program som blant annet støtter økt åpenhet i finansforvaltningen.

Fakta om Burundi

Anslått folketall (2008) 8,1 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	140 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	4,5 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2007)	Jordbruk 35 % Industri 20 % Tjenester 45 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	3,8 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Ja
Bistandsnivå per innbygger (2008)	63 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	43,9 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2008)	Ikke tilgjengelig
Barnedødelighet per 1000 (2008)	168
Endring 2000-2008	-10
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	11
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	2,0 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	72 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2005)	64,3 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,394

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	99,4 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	24,1 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2007)	
Barneskole (primær)	93
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	72
Høyere (tertiær)	43

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	31 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	76 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	5,6 %
--	-------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	1,8
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

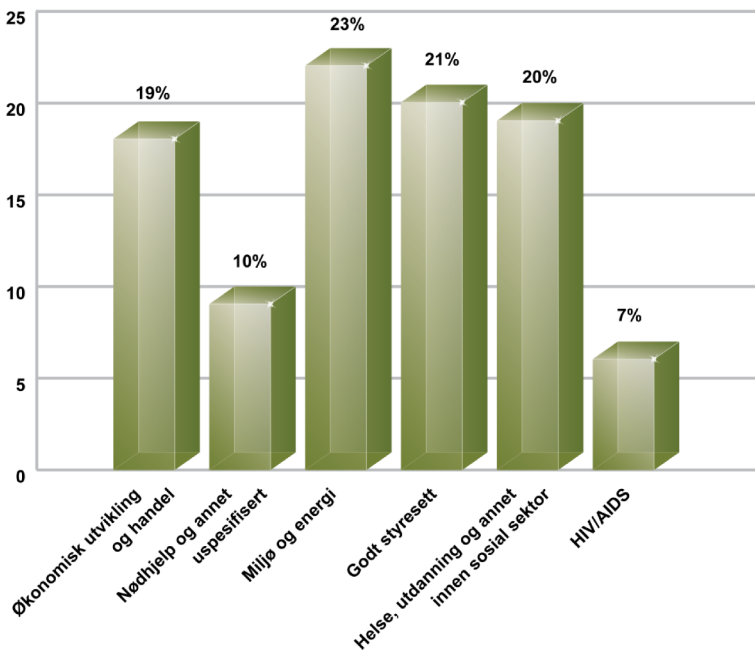
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Etiopia

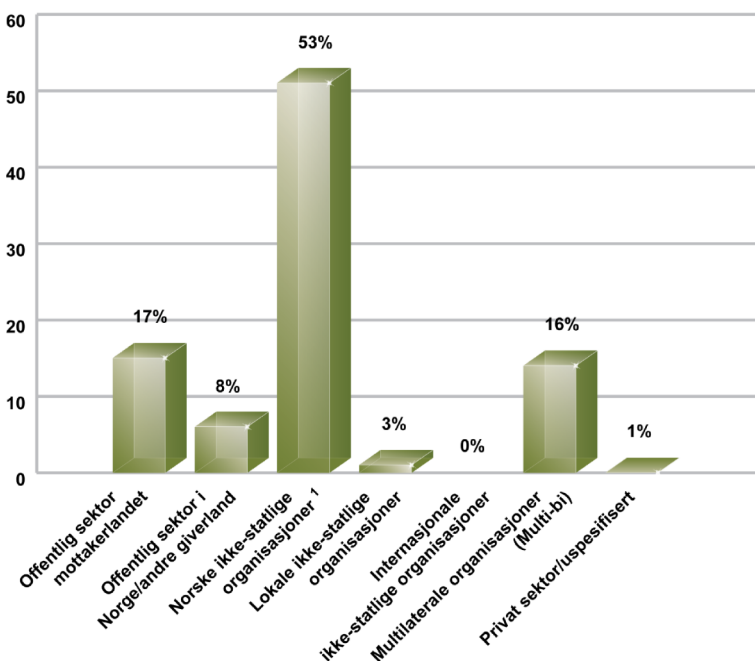
2009: Det er enorme sikkerhetspolitiske utfordringer på Afrikas Horn. Etiopia har interesser i alle konfliktområdene. Norge har stor egeninteresse av å bidra til stabilitet i regionen.

Total bistand til Etiopia i 2009: 237,4 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Norge er blant de mindre, bilaterale giverne i Etiopia, og det meste av støtten gis via norske frivillige organisasjoner og FN. Normaliseringen av de bilaterale relasjonene mellom Etiopia og Norge i oktober 2008 åpnet for å gjenoppta bistandsdialogen. Arbeid med å koble bistanden tettere opp til landets fattigdomsstrategier og øke andelen av direkte stat-til-stat bistand hvor myndighetene er avtalepartner, inngår i dette.

Etiopia har vært inne i en sterk økonomisk vekstperiode med rundt 11 % årlig vekst over de siste 5 årene. Veksten i 2009/2010 forventes å bli ca 7 %. Dette gjør Etiopia til verdens femte raskest økende økonomi (kilde: Economist). Det gir muligheter både for utviklingsamarbeid og norsk næringslivssatsing.

Fokus:

- Kjønnsløstelse
- Demokrati
- Menneskerettigheter
- Klima
- Konfliktløsning

Situasjonen blir stadig mer spent i land som Somalia, Sudan og Eritrea. Etiopias rolle og interesser i disse konfliktområdene, gjør at Norge har stor egeninteresse av å påvirke politikken i en positiv retning. Konfliktløsning og forebygging for å unngå nye og store flyktningstrømmer står sentralt.

Demokratiutvikling

Etiopia har vært inne i det som kalles landets største demokratiske eksperiment i historien. Ny lovgivning for frivillige organisasjoner, anti-terrorlovgivning og parlamentsvalg i 2010 er viktige stikkord. Norge har ledet en ambassadørgruppe for demokrati, menneskerettigheter og godt styresett sammen med Tyskland. Gruppen har bistått regjeringen og opposisjonspartiene og gitt støtte til velgeropplæring.

Kjønnsløstelse

Etiopia er pilotland for Norges internasjonale handlingsplan mot kjønnsløstelse. Systematisk arbeid rettet mot lokale myndigheter, religiøse ledere og omskjærere – med blant annet radio som informasjonskanal – har gitt en markant nedgang i antall jenter som blir kjønnsløstet i Afar, Somali, Amhara, Oromiya og Sør-Etiopia.

Arbeidet gjennomføres i samarbeid med Redd Barna og Kirkens Nødhjelp, lokale myndigheter og organisasjoner. Det er økende bevissthet om at kjønnsløstelse er svært helseskadelig og mange lokalsamfunn har forpliktet seg til å stanse praksisen. En landsomfattende undersøkelse fra 2007 dokumenterer at omfanget av kjønnsløstelse minsker i alle regioner. På landsbasis er nedgangen 24 prosent, med størst fremgang i Tigray (53 %), etterfulgt av SNNP (34 %), Oromia (27 %) og Addis Abeba (27 %).

Akademisk utveksling

Støtte til universitetssamarbeidet mellom Hawassa, Mekelle og Universitetet for miljø- og biovitenskap har bidratt til økt kapasitet og kompetanse på naturressursforvaltning og matsikkerhet.

Blant annet har 18 universitetsansatte har fullført sin Phd. Samarbeidet har også resultert i økt forskningsproduksjon med høy faglig kvalitet.

Matvaresikkerhet

Matvaresikkerheten er økt i sårbare områder av Tigray, Afar og Somaliregionen, gjennom investeringer i vannhøstingsanlegg, veibygging og tiltak for forbedring av beitemarkene. I Tigray økte prosjektet antall matsikre måneder fra 6 til 8,7, og førte til forbedret helsestatus for barn under 5 år. Arbeidet er også ledd i oppfølgingen av FNs forøkningskonvensjon.

I forbindelse med omfattende tørke og avlingssvikt ga Norge raskt svar på FNs humanitære appell, og bidro med 55 millioner gjennom FNs Humanitarian Response Fund (HRF), ICRC og norske frivillige organisasjoner.

Energi

Norge støttet utvikling av ren energi på Afrikas Horn og undertegnet en intensjonsavtale med Vanddepartementet om å støtte en gjennomførbarhetsstudie for vannkraftutbygging av Mandaya og Beko-Abo. Dette samarbeidet inkluderte også regionale konsultasjoner med Sudan og Egypt i samarbeid med Eastern Nile Technical Regional Office (ENTRO) for overordnet samarbeid om utnyttelse av Nilens enorme vannressurser.

Fredsbygging

Fredsbygging og arbeidet for regional stabilitet, gjennom en mineryddingsavtale med Norsk Folkehjelp og Ethiopian Mine Action Organisation (EMAO), ble videreført. Et treningssenter for minehunder ble opprettet med 36 akkrediterte og operasjonelle minehunder. Opplæringen av hunder fortsetter. Programmet har bidratt til at 20 prosent av minefeltene man vet om i Etiopia, er ryddet. Dette gir et godt håp om at landet kan oppfylle minekonvensjonens krav om å fjerne alle kjente minefelt innen 2015.

Kultur

Positiv profilering av Norge gjennom kultur og kulturformidling har vært et viktig ledd i arbeidet med å normalisere forholdt mellom Norge og Etiopia. Det har vært arrangert fem jazz- og popkonserter, kunstsamarbeid, samt en filmfremvisning.

Annet:

- Støtte til etablering av øko-region rundt Bale nasjonalpark har resultert i mer bærekraftig skogforvaltning.
- Norge støtter arbeidet mot korrupsjon gjennom flergiverprogrammet Democratic Institutions programme.

Fakta om Etiopia

Anslått folketall (2008) 80,7 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	280 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	11,3 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 44 % Industri 13 % Tjenester 42 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	1,5 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	41 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	13 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2005)	34,6 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	109
Endring 2000-2008	-40
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	7,2
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	2,1 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	38 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2007)	79,1 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,414

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	40,2 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	50,1 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2008)	
Barneskole (primær)	89
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	72
Høyere (tertiær)	31

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	22 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	67 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	17,5 %
--	--------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	2,7
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

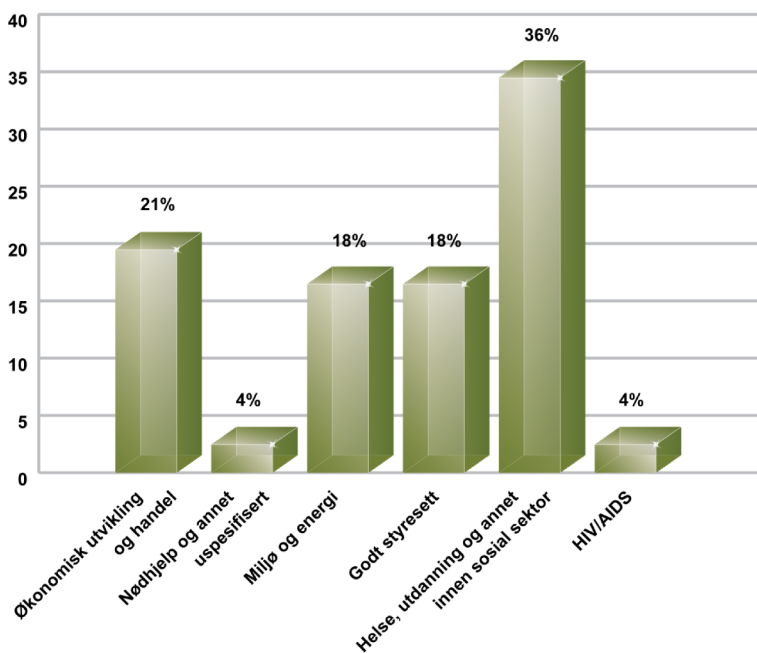
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

India

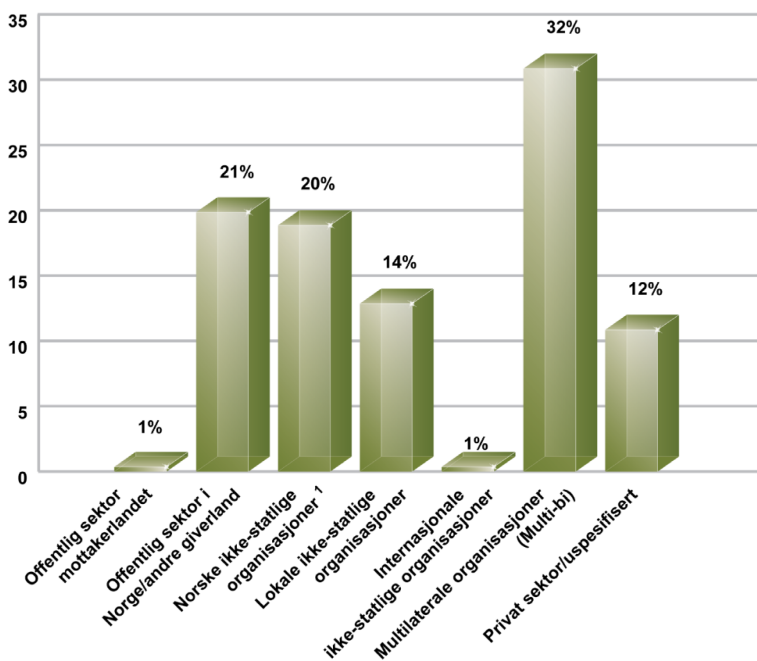
2009: India har opplevd en voldsom økonomisk vekst og landet er i dag en av verdens største økonomier. Norge legger vekt på dialog.

Total bistand til India i 2009: 100,9 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Fokus og arbeid for sterk økonomisk vekst gjennomsyrrer alle deler av indisk politikk, enten det er utenrikspolitikk, klima, sikkerhet, landsbyutvikling eller energi. Til tross for den internasjonale finanskrisen hadde India 2009-2010 en økonomisk vekst på 6,7 prosent.

Samhandelen mellom Norge og India fortsetter å øke, og norske investeringer i landet har økt kraftig etter at Statens Pensjonsfond Utland besluttet å øke sin beholdning av aksjer i India til 0,94 prosent av fondets globale aksjeportefølje. Telenors sterke India-satsning er også et tegn på norsk næringslivs økende interesse for India.

Selv om det er en sterk økonomisk vekst, står India likevel overfor mange utfordringer. Det handler om mer evne til å gjennomføre tiltak, for eksempel innen helsetjenester, utdanning, infrastruktur og jordbruk, enn mangel av budsjettmidler. Også korrupsjon er et vedvarende problem. På Transparency Internationals 'Corruption Perceptions Index 2009' ligger India på 84. plass.

Norge har ikke et tradisjonelt utviklings samarbeid med India. Fra norsk side arbeides det målrettet for å koble utviklingsprosjektene opp mot den politiske dialogen som blant annet finner sted innenfor den norsk-indiske samarbeidskommisjonen og de underliggende arbeidsgruppene, men også mellom statsministere og fagstatsråder.

Klima og miljø

Norge har faglig, institusjonelt samarbeid med India innen klima, miljø og ren energi, inkludert polarforskning. Solenergi prosjektet, et offentlig-privat partnerskap mellom det norske selskapet Scatec og departementet for ny og fornybar energi, er igangsatt med pilotprosjekter i to landsbyer. Det er bestemt at prosjektet skal utvides til ytterligere 30 landsbyer.

Norge støtter klima-, miljø- og energiprojekter blant annet gjennom SINTEF, NIVA, NGI, Bioforsk, Nansen Centre/Bjerknessenteret, Noragric, CICERO, Finansdepartementet og Oljedirektoratet.

Det jobbes med at miljø- og kjønns hensyn skal integreres i hele Norges virksomhet i India.

Helse

Selv om India har etablert et stort helseprogram, National Rural Health Mission, (NRHM) har landet høy barne- og mødredødelighet, utbredt underernæring og lav vaksinedekning. Det er bedring på de fleste helseområder, men det går for sent til at India skal nå FN's tusenårs mål. Dette er bakgrunnen for Norway India Partnership Initiative (NIPI) hvor Norge stiller fleksible midler til rådighet.

Programmet fokuserte på tre områder:

- Kvalitet i helsetjenester for barn
- Innovasjon
- Forskning.

Samarbeidet med Unicef om behandling av nyfødte og barn har god fremdrift, og det er undertegnet en avtale om norsk-indisk samarbeid på følgeforskning. NIPI-sekretariatet er effektivisert med sikte på bedre finansiell styring og monitorering. En evaluering trekker fram etableringen av dokumentasjonssenter for mødre- og barnehelse, styrking av vaksinedekning og at NIPI har bidratt til gjenåpning av 21 sykepleierskoler i Bihar som gode resultater.

Yashoda/Mamta intervensjonen, som er også et NIPI initiativ, er et program hvor man rekrutterte frivillige kvinner for å hjelpe til på nyfødtavdelingen med disse målsettingene:

- Registrering, veiing og måling av den nyfødte
- Få moren til å begynne å amme rett etter fødselen
- At vaksineprogrammet er startet før mor og barn blir utskrevet
- De frivillige hjelper også til med å holde nyfødtavdelingen ren og ryddig

Det ble rekruttert om lag 1400 yashodaer til 140 distriktssykehus og 10 regionalsykehus. Man anslår at de i løpet av et år vil gi hjelp og støtte til om lag 400 000 mødre. Det er nå et følgeforskningsprogram i gang i Orissa og Rajasthan som skal se på effekten av denne intervensjonen.

Korrupsjonsbekjempelse

I NIPI er korrupsjonsbekjempelse særlig viktig på delstatsnivå. I 2009 ble det foretatt en gjennomgang av administrative systemer i State Health Society i Bihar. Gjennomgangen ga flere anbefalinger til forbedringer som nå blir gjennomført. Det ble blant annet oppdaget at det var store forsinkelser i utbetalingene til de frivillige, samt at de ikke fikk alle pengene de hadde krav på. For å bøte på dette har NIPI foreslått å bruke mobiltelefoner for å overføre penger. Myndighetene i Bihar har nå gitt NIPI grønt lys for å prøve ut dette betalingsystemet i ett distrikt. Følgeforskning vil bli knyttet til pilotarbeidet.

Næringsutvikling

Det ble lagt stor vekt på å støtte norsk næringslivssatsing i India. Man har forsøkt å ytterligere styrke det tette samarbeidet med Innovasjon Norge om næringslivstiltak og legge til rette for et aktivt norsk-indisk næringslivssamarbeid gjennom kontakt med myndighetene, nettverksbygging, informasjonsformidling og profilering.

Det er også gjort forsøk på å støtte opp om forhandlingene mellom EFTA og India om en handelsavtale.

I samarbeid med Innovasjon Norge ble det i november gjennomført et større omdømmearrangement med hovedformål å lansere India-strategien samt fokusere på økende norsk næringslivssatsing i India.

Det gis støtte til prosjektet "Accelerated Hydropower Development Programme" i Bhutan som skal hjelpe landet med å forberede utbyggingen av 10000 Megawatt som skal eksporteres til India.

Kvinner og likestilling

Norge støtter programmet "Promoting Women's Political Leadership and Governance in India and South Asia". Dette er et viktig middel for å styrke kvinners rolle og deltakelse i lokalpolitikken i India og i regionen.

I april og mai 2009 ble det gjennomført valg i verdens største demokrati. Det er allerede vedtatt en lov om at det skal være 50 prosent kvinner eller lavkaste i landsbyrådene i landet. Norge støtter et prosjekt som gir opplæring i lover og regler for de folkevalgte kvinnene. Selv om kastesystemet er avskaffet foregår det sterk diskriminering med bakgrunn i kaste, særlig på landsbygda.

Annet

- India er ett av 19 satsingsland for omdømmearbeid, og har derfor ekstra fokus på dette.
- De flerårige rammeavtalene på Ibsenfestivalen og Rikskonsertene er fulgt opp, og det har vært arbeidet for å styrke satsingen på litteratur og grønn arkitektur.
- Det arbeides med et "grønt" landskapsarkitekturprosjekt i tilknytning til bygging av et tibetansk medisinsk universitet.

Fakta om India

Anslått folketall (2008) 1140 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	1040 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	6,1 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 17 % Industri 29 % Tjenester 54 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	2,5 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	2 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	0,2 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2006)	43,5 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	69
Endring 2000-2008	-25
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	4,5
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	0,3 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	88 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2007)	32,1 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,612

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2007)	95,5 %
Analfabeter, 15-24 år (2006)	18,9 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2007)	
Barneskole (primær)	97
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	86
Høyere (tertiær)	70

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	11 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	32 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	4,8 %
--	-------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	3,4
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

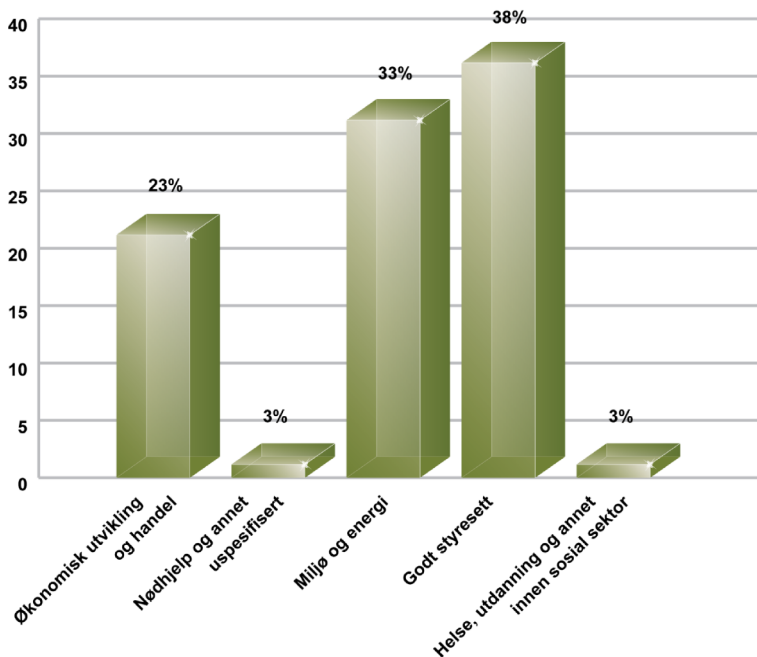
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Indonesia

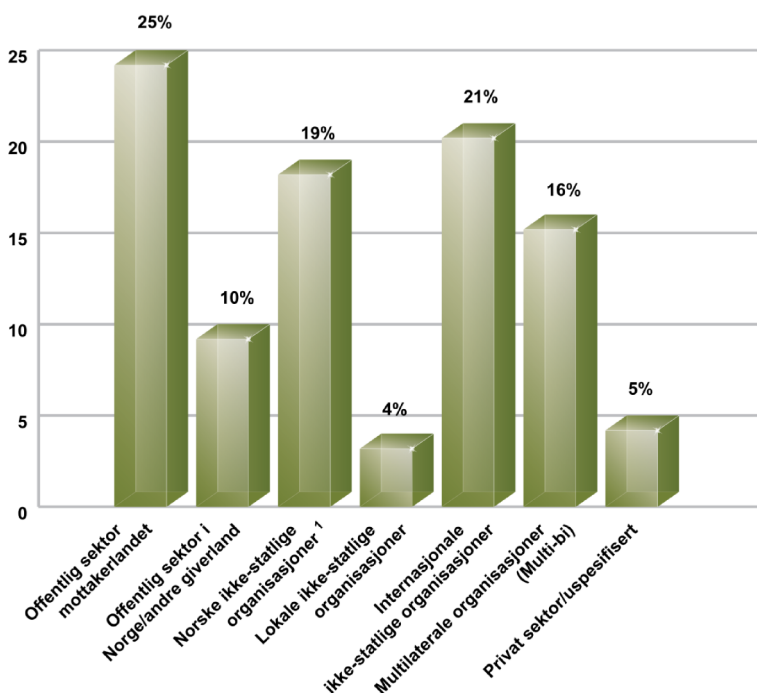
2009: Bekjempelse av korrupsjon og kriminalitet i skogsektoren har stått sentralt for Norge. Gjenoppbyggingen etter tsunamien er nesten ferdig.

Total bistand til Indonesia i 2009: 80,9 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Indonesia er den største økonomien i Sørøst-Asia og har klart seg bra gjennom finanskrisen. Reformen i forvaltningen har gitt flere synlige resultater, særlig i kampen mot korrupsjon, som er en av landets største utfordringer. Det var jordskjelv og terroraksjon i Indonesia i 2009, og valg og regjeringsskifte preget den innenrikspolitiske scenen.

Godt styresett

Demokratiet blir stadig mer befestet, men korrupsjon forblir et stort problem, særlig i rettssystemet og saker knyttet til ulovlig hogst av skog.

I juni 2009 ble det inngått en avtale med UNODC der målet er å styrke de indonesiske antikorrupsjonsinstitusjonene slik at de får økt kapasitet til å forebygge, etterforske og føre saker. Prosjektet skal øke folks bevissthet om korrupsjon, og samarbeider med 15 sivile organisasjoner. Gjennom UNDP har det vært jobbet med å bistå indonesiske myndigheter i gjennomføringen av effektiviteten i utviklingsprogrammer. Også innenfor miljøsektoren er det et sterkt fokus på styresett og kamp mot korrupsjon.

Miljø

Indonesiske myndigheter hadde stort fokus på klima og miljø i 2009. Presidenten gikk tidlig ut med konkrete klimamål, men landet sliter med å få en klar ansvarsfordeling på klima-, miljø- og skogpolitikk. Indonesia har enorme regnskogområder. Norges hovedmål i 2009 var å bidra til å redusere utslippene av klimagasser gjennom å styrke skogsforvaltningen og bekjempe ulovlig hogst.

Gjennom organisasjonen Partnership for Governance Reform har Norge støttet et program som har bidratt til at nasjonale og lokale myndigheter har samarbeidet med lokale organisasjoner for en bedre skogsforvaltning på lokalt nivå i fem regioner som har plantasje- og skogsdrift. 54.000 husholdninger deltar i programmet. I tillegg støtter Norge organisasjoner som jobber med en anti-korrupsjonslov og lov mot hvitvasking av penger for å bekjempe ulovlig hogst. Den norske innsatsen har gitt resultater, blant annet har Bank of Indonesia og andre kommersielle banker iverksatt tiltak for å avdekke mistenkelige forhold.

Det er også inngått et samarbeid med Riksrevisjonen i Norge og søsterorganisasjonen BKP i Indonesia med fokus på kriminalitet i skogsektoren.

Kvinner og likestilling

Økning i antall kvinner i parlamentene etter valget i april 2009 er positivt, selv om det var en stor skuffelse at grunnlovsdomstolen overprøvde et vedtak i nasjonalparlamentet som skulle sikre kvinner 30 % av plassene. Antall kvinner som tar høyere utdanning er stadig økende. Norge har støttet Asia Foundations arbeid for å få flere kvinner inn i politikken. I tillegg til opplæring av lokale kvinner har det blitt laget en liste med 930 kvinner som både ønsker og har kompetanse til å delta i politisk arbeid. Et tital av disse kvinnene ble plukket ut av politiske partier til å være kandidater ved valg i fremtiden.

Norges støtte til den statlige kommisjonen for bekjempelse av vold mot kvinner har hatt fokus på bevisstgjøring om diskriminering. Det har vært fokus på rettigheter for kvinnelige migrantarbeidere, som er et enormt problem. Lokalparlamentet i Aceh vedtok en sharialov som blant annet inkluderte steining til døde, og dette har blitt fulgt opp av sentrale og lokale myndigheter og bistandspartnere.

Annet

- I 2009 ble det inngått en avtale med Universitas Gadjah Mada om faglig samarbeid mellom norske, indonesiske og eventuelt andre lands universiteter der temaet er den norske

velferdsmodellen. Også på andre områder har det vært faglig samarbeid mellom universiteter i Norge og Indonesia.

- Det har vært et utstrakt samarbeid om opplæring i menneskerettigheter for indonesisk militære. Den årlige dialogen med Indonesias nasjonale sikkerhetsråd har også resultert i et samarbeid med lokale trossamfunn om religiøs frihet. Det ble i oktober startet opp et bilateralt utvekslingsprogram innen opplæring i menneskerettigheter for indonesisk UD med studenter også fra andre utviklingsland.
- Arbeidet med å fremme næringslivet ble gitt høy prioritet og tar mye kapasitet. Interessen blant norske firmaer er økende og situasjonen med hensyn til byråkrati og korrupsjon er krevende.
- Omdømmearbeidet har hatt betydelig vekst i 2009. Norge sjømatdager ble arrangert i desember, og norske filmer ble vist på Jakarta Filmfestival. På kultursiden har det vært utveksling innen filmsektoren, og et opplæringsprogram for journalister har startet opp.
- Norge har støttet freds-, forsonings- og demokratiltak i Aceh, der situasjonen nå er stabil.
- Gjenoppbyggingen etter tsunamien er mer enn 90 % ferdig.

Fakta om Indonesia

Anslått folketall (2008) 227,3 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	1880 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	6,1 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 14 % Industri 48 % Tjenester 37 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	1 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	5 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	0,3 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2007)	19,6 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	41
Endring 2000-2008	-16
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	4,2
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	0,2 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	80 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2007)	23 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,734

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	98,7 %
Analfabeter, 15-24 år (2006)	3,3 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2007)	
Barneskole (primær)	96
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	101
Høyere (tertiær)	100

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	18 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	44 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	15,7 %
--	--------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	2,8
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

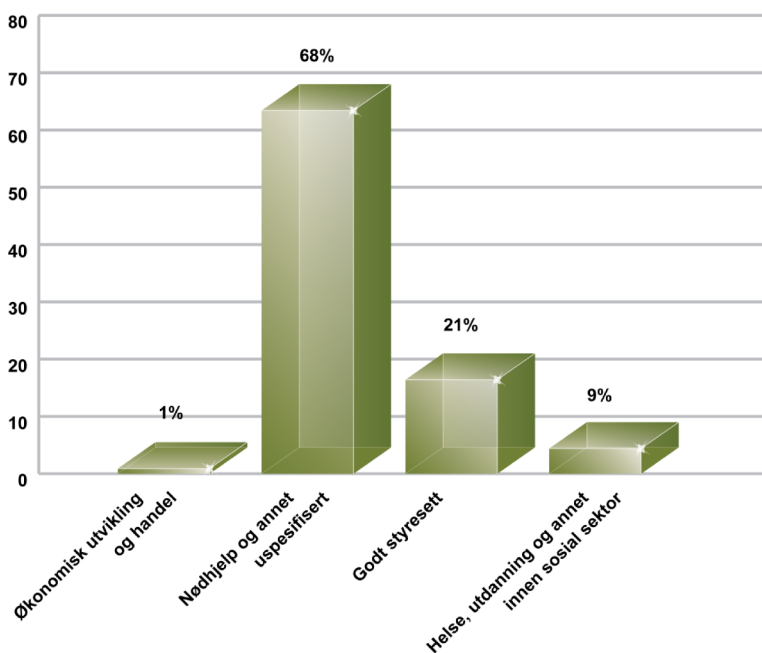
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Irak

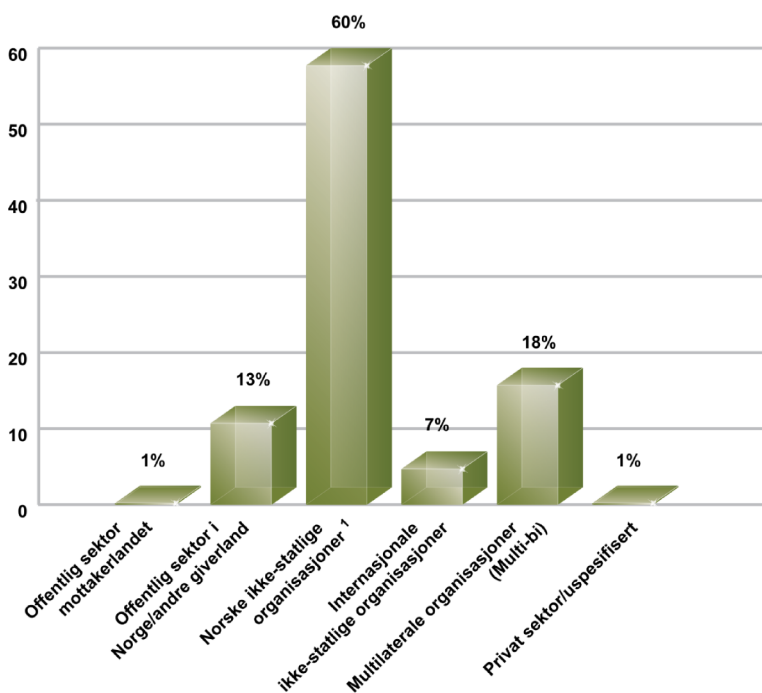
2009: Konflikten mellom de religiøse gruppene har eskalert og landet preges av lovløshet, vold og terror. Norge trapper ned innsatsen.

Total bistand til Irak i 2009: 73,1 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Midtøsten står overfor store utfordringer når det gjelder statsbygging, utvikling, fred og forsoning, menneskerettigheter og demokrati. Det er derfor nødvendig å ha en stor grad av fleksibilitet for bruken av bistandsmidler. Norge gir støtte til Irak, men det blir reduksjon i den humanitære støtten neste år på grunn av overgangsfasen landet befinner seg i.

Tendensen er at sikkerhetssituasjonen over de siste år har forbedret seg. Selv om det er en positiv trend forble situasjonen ustabil. Det var fremdeles angrep på minoritetsgrupper som drev mennesker på flukt. Det var mangel på tilgang til husly, vann, utdanning og helsetjenester noe som gjør at en humanitær respons fortsatt er påkrevd.

Norge kanaliserte hovedsaklig støtten til Den internasjonale Røde Kors Komiteen (ICRC), FN og noen få norske frivillige organisasjoner.

FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) anslår at det er rundt 2,5 millioner internt fordrevne i Irak og rundt to millioner irakiske flyktninger i nabolandene. Det har blitt gitt omfattende norsk støtte til flyktninger fra Irak, både internt i landet og i nabolandene. Støtten har bidratt til å forbedre livssituasjonen til de hardest rammede flyktningene. ICRC er den organisasjonen i Irak som når bredest ut til befolkningen. ICRC har støttet blant annet sykehus, og samarbeidet tett med sentrale og lokale helsemyndigheter.

Fakta om Irak

Anslått folketall (2008) 30,7 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	2210 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	Ikke tilgjengelig
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk Ikke tilgjengelig Industri Ikke tilgjengelig Tjenester Ikke tilgjengelig
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	Ikke tilgjengelig
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Ja
Bistandsnivå per innbygger (2008)	321 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	Ikke tilgjengelig

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2006)	7,1 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	44
Endring 2000-2008	-4
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	3
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	Ikke tilgjengelig
Tilgang til rent drikkevann (2008)	79 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2007)	52,8 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	Ikke tilgjengelig

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2007)	87.3 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	87.3 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2006)	
Barneskole (primær)	Ikke tilgjengelig
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	67
Høyere (tertiær)	59

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	26 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	Ikke tilgjengelig

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	0 %
--	-----

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	1,5
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

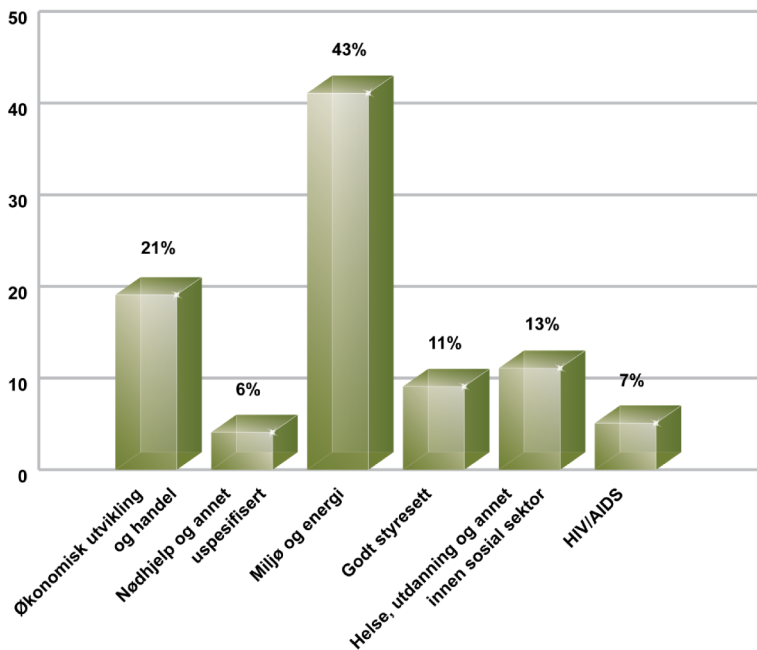
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Kina

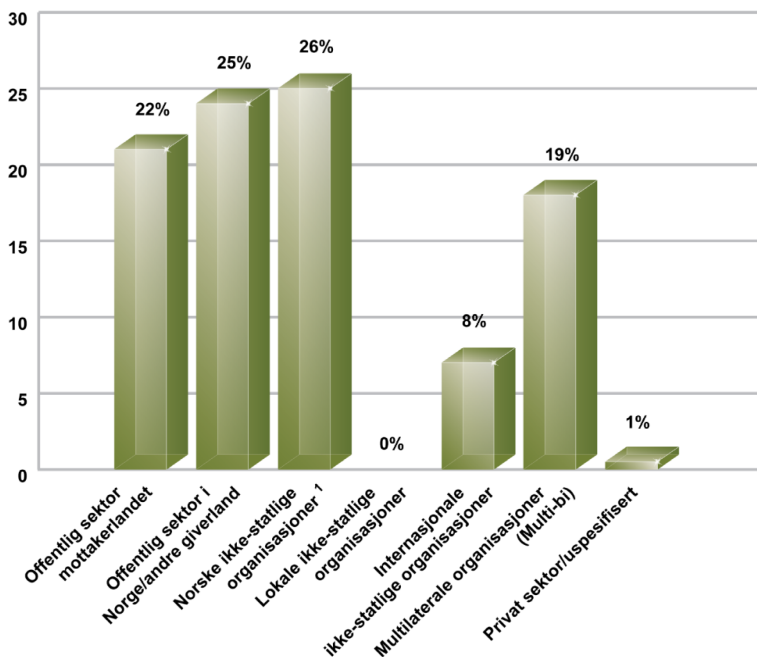
2009: Kinas viktighet for Norge øker med landets vekst og betydning i verdenssamfunnet. Klimapolitikk er sentralt for norsk satsing.

Total bistand til Kina i 2009: 136,1 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

China Council for International Cooperation on Environment and Development (CCICED) er et internasjonalt organ som rådgir det kinesiske lederskapet med hensyn til sentrale tema i skjæringsfeltet mellom miljø og utvikling. Norge støtter rådets arbeid både ved å ha den internasjonale nestlederen, flere eksperter i ulike nedsatte arbeidsgrupper samt økonomisk. Norge har spesielt bidratt til at klima har blitt et viktig tema, og til opprettelsen av arbeidsgruppen på lavkarbonøkonomi.

Norge støtter prosjekter som utvikler handlingsplaner for klima på provinsnivå gjennom UNDP. Disse er igjen et direkte bidrag til implementering av nasjonalt klimaprogram. En EU-gjennomgang av prosjektet konkluderte med at det tross svakheter med administrasjon og kommunikasjon var et veldig viktig samarbeidsprosjekt som ga direkte tilgang til Kinas ledere i arbeidet med å utvikle og implementere kinesisk klimapolitikk.

I 2009 ble Norges bilaterale prosjekt om kvikksølvforurensning, med NIVA som norsk partner, det første internasjonale samarbeid om kvikksølvforurensning som Kina har gått inn i, avsluttet. Prosjektet har medvirket til at kineserne så verdien av å støtte oppstarten av internasjonale forhandlinger om en global kvikksølvavtale. Det ble gjennomført en prosjektgjennomgang tidlig i 2009. Denne konkluderte med at prosjektet har bidratt til kunnskap og større åpenhet om kvikksølvforurensning fra kinesisk side.

Den økonomiske utviklingen i Kina fører til store mengder farlig avfall. I Norge utnyttes slikt avfall som brensel i sementproduksjonen, samtidig som restavfallet inngår i produksjonen av sement. Kina er verdens største sementprodusent, og SINTEF har samarbeidet med sement- og bygningsindustrien og kinesiske myndigheter for å utvikle kompetanse og retningslinjer for å nyttiggjøre seg av farlig avfall også i kinesisk sementproduksjon. I tillegg til å redusere farlig avfall, reduseres behovet for kull til å fyre opp anleggene, slik at prosjektet også har en betydelig klimagevinst.

Korrupsjonsbekjempelse

Korrupsjon er et stort problem i Kina, og kampen mot korrupsjon føres også av sentrale myndigheter. Med hensyn på prosjektene finnes det ofte lite informasjon om miljø- og forurensningstilstanden, og mye av den informasjonen som finnes er unntatt offentlighet. Dette kan føre til at innsats blir mindre strategisk og effektiv enn om informasjon og gode situasjonsbeskrivelser hadde vært tilgjengelige. Statsbudsjettet er heller ikke offentlig. Mangel på innsyn i budsjetter og kostnader på kinesisk side kan i noen tilfeller vanskeliggjøre reelle oversikter over og kontroll av utgifter.

Annet

- Regjeringen gir uttrykk for hvor viktig Kina er gjennom å utarbeide en egen Kinastrategi. For tiden støtter Norge to prosjekter av en viss størrelse: samarbeid mellom NIBR og CIRD om regional utvikling/landsbygging, og mellom FAFO og Den sentrale partiskolen om sosiale velferdstjenester og økonomisk utvikling.
- Samarbeidet mellom FAFO og Kinas partiskole under MoU signert under miljø- og utviklingsminister Erik Solheims besøk til Kina i juni 2008 ble videreutviklet i 2009. Hensikten med samarbeidet er å skape større forståelse i politiske miljøer i begge land for samfunnsmodellene som Kina og Norge styres etter. Dette ble oppnådd gjennom studieturer, faglige seminarer og politiske besøk både i Norge og i Kina.
- Kultur er et tversgående virkemiddel i ambassadens virke, og synergi med kultur-støtten ble søkt oppnådd både innen klima og miljø, velferd og menneskerettsarbeidet. Et eksempel på dette er miljøkonsertene i Verdensbankregi.

- Støtte etter jordskjelvet i 2008 ble avsluttet i 2009.

Fakta om Kina

Anslått folketall (2008) 1324,7 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	2940 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	9 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 11 % Industri 49 % Tjenester 40 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	2 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	1 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	0 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2008)	Ikke tilgjengelig
Barnedødelighet per 1000 (2008)	21
Endring 2000-2008	-16
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	0,5
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	0,1 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	89 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2007)	31 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,772

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	Ikke tilgjengelig
Analfabeter, 15-24 år (2008)	0,7 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2007)	
Barneskole (primær)	104
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	104
Høyere (tertiær)	100

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	21 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	68 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	15,1 %
--	--------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	3,6
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

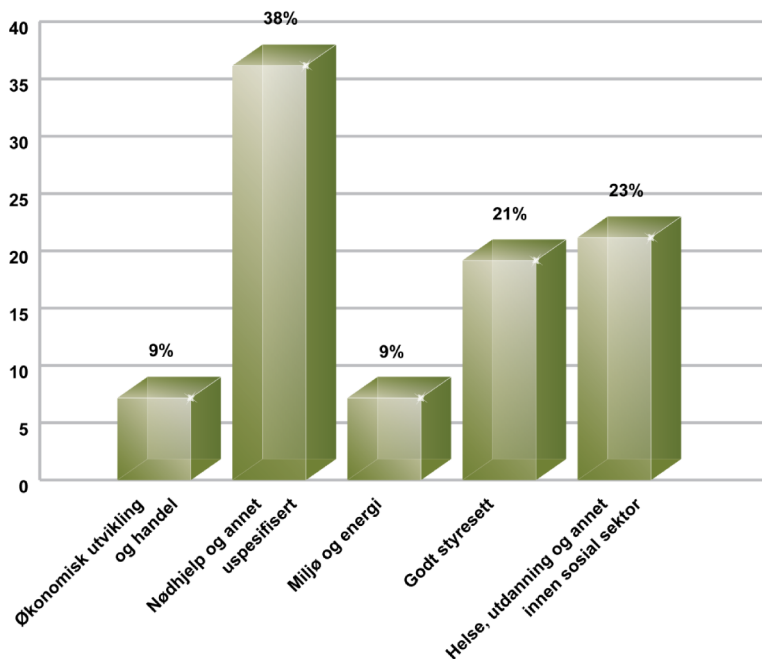
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Kongo

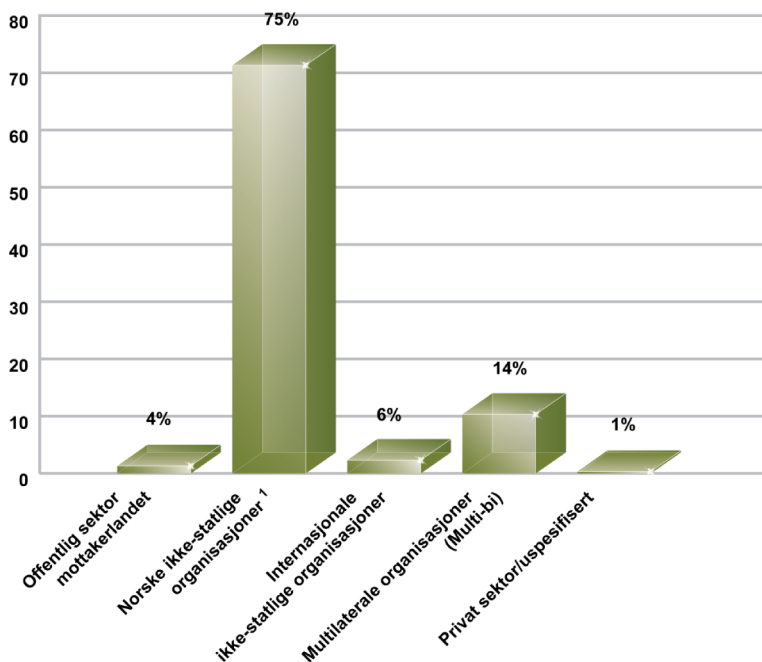
2009: Krigen i DR Kongo har ført til store lidelser for sivilbefolkningen. Over 60 % av den bilaterale bistanden gikk via frivillige organisasjoner.

Total bistand til Kongo i 2009: 176,1 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Overgrepene mot sivilbefolkningen fra væpnede grupper og regjeringshæren fortsetter og fører mange mennesker på flukt, særlig i øst-Kongo. De fleste er internt fordrevne innenfor landets grenser, men noen har også søkt tilflukt i nabolandene. Spenningen er spesielt stor i nord- og sør-Kivu og Orientale-provinsen. Det er stor mangel på mat, helsetjenester og rent vann. Særlig alvorlig er utbredelsen av seksualisert vold mot kvinner og rekruttering av barnesoldater. Manglende rettssikkerhet er en viktig grunn til at overgrepene kan fortsette. De nord-østlige Uéléprovinsene har opplevd humanitær krise og økt flyktningsstrøm på grunn av Lords Resistance Army (LRA) sine herjinger.

Den norske innsatsen er først og fremst av humanitær karakter. Midlene kanaliseres hovedsaklig via FN-organisasjonene, Verdensbanken og norske frivillige organisasjoner.

Fokus:

- Bekjempelse av seksualisert vold
- Hjelp til ofre for slik vold
- Støtte til tidligere barnesoldater
- Tiltak for internt fordrevne
- Avvæpning av soldater

Seksualisert vold

Jenter og kvinner er spesielt utsatt fordi seksualisert vold og bruk av voldtekt som våpen er svært utbredt. Bekjempelse av seksualisert vold var et viktig fokus for norsk innsats i Kongo også i 2009. Den norske støtten bidro til at mange tusen kvinner og barn utsatt for seksualiserte overgrep fikk medisinsk og psykososial behandling og praktisk oppfølging.

I 2010 initierte Norge støtte til stabiliseringsprogrammet STÀREC for å bidra med tiltak rettet mot seksuell vold i øst-Kongo. Kongo er videre den største mottakeren av midler fra FNs nødhjelpsfond (CERF). Norge bidrar med 17 % av de totale midlene.

Utdanning

Over tusen tidligere barnesoldater, blant disse en fjerdedel jenter, har fått assistanse til rehabilitering gjennom utdanning og sysselsettingstiltak. Lærere ble utdannet og 6807 barn, for det meste internt fordrevne, fikk skolegang. Antallet var likt fordelt på jenter og gutter.

Sikkerhet

Et stadig høyt konfliktnivå og grufulle angrep på lokalbefolkningen har skapt utfordringer med hensyn til beskyttelse av sivile og for gjennomføringen av prosjekter i perioden. Mange internt fordrevne har returnert til sine hjemsteder, men et minst like stort antall er drevet på flukt.

Krig og konflikt er fortsatt den største trusselen mot vekst og fattigdomsbekjempelse i Afrika. Støtten til konflikthåndtering og fredsbygging har derfor høy prioritet. Norge har et aktivt engasjement i Sudan og på Afrikas Horn, og i konfliktområder som Den demokratiske republikken Kongo

Miljø

Gjennom Afrikabanken støtter Norge skogsatsning i Kongobassenget gjennom Congo Basin Forest

Fund. Norge støttet også FNs program for reduserte utslipp fra avskoging og skogforringelse i utviklingsland. Programmet er et samarbeid mellom FNs utviklingsprogram (UNDP), miljøprogram (UNEP), og mat- og landbruksorganisasjon (FAO). Programmet bidrar til å minske de klimagassutslippene som følger av avskogingen og skogforringelsen i utviklingsland. DR Kongo er et av ni pilotland i dette programmet. Første fase av programmet, som startet opp i 2008, sikter mot å utvikle kompetanse og forankre nasjonale strategier for hvordan skogtapet skal reduseres i hvert enkelt land. Dette innebærer også å etablere systemer for overvåkning, analyse og verifisering av skog og karboninnholdet i skog, samt kapasitetsbygging.

Fakta om Kongo

Anslått folketall (2008) 64,3 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	150 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	6,2 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 40 % Industri 28 % Tjenester 32 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	1,4 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Ja
Bistandsnivå per innbygger (2008)	25 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	15,5 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2007)	28,2 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	199
Endring 2000-2008	0
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	11
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	Ikke tilgjengelig
Tilgang til rent drikkevann (2008)	46 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2005)	76,4 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,389

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	Ikke tilgjengelig
Analfabeter, 15-24 år (2008)	34,7 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2007)	
Barneskole (primær)	81
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	53
Høyere (tertiær)	35

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	8 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	46 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	12,2 %
--	--------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	1,9
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

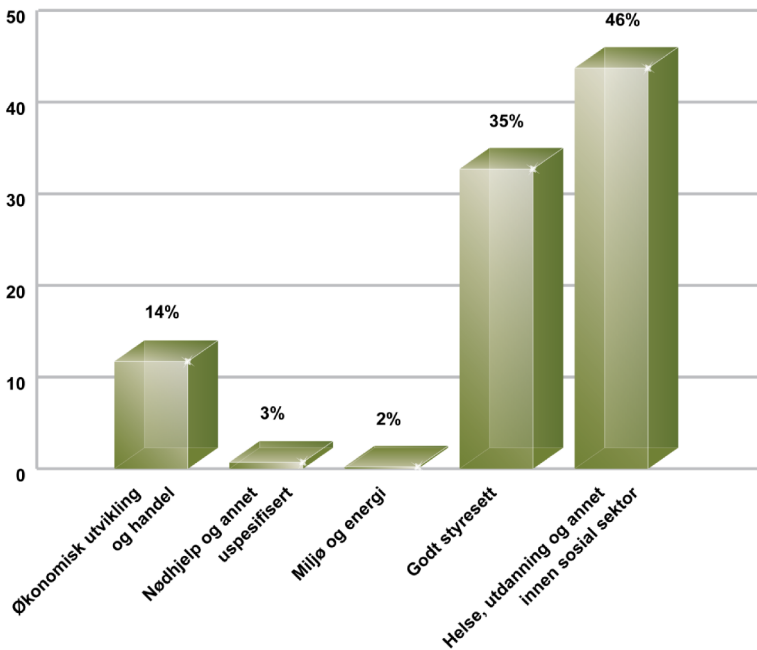
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Kosovo

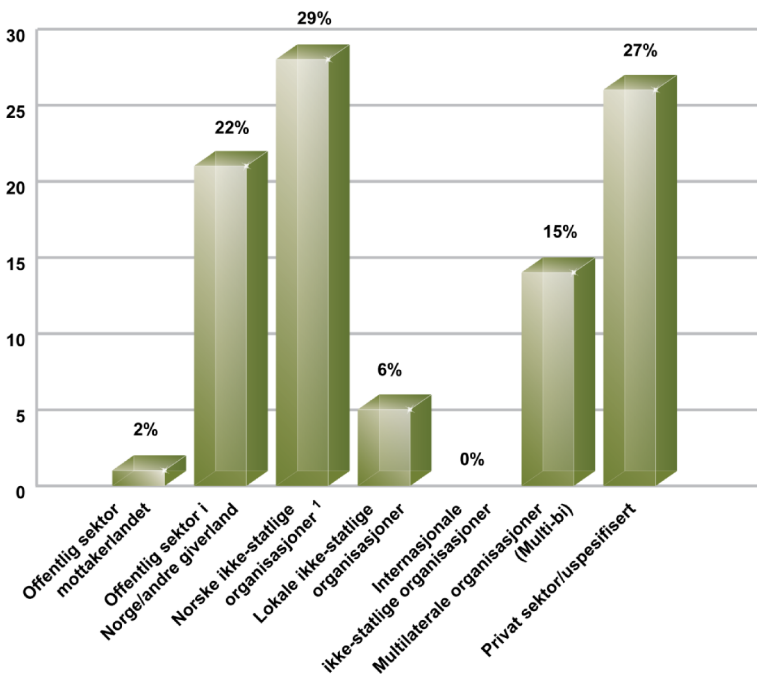
2009: I Kosovo har norsk bistand vært fokusert på å gjøre det mulig for den serbiske minoriteten å bli boende i landet.

Total bistand til Kosovo i 2009: 132,9 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Kosovo erklærte seg selvstendig 17. februar 2008, og den norske ambassaden ble offisielt åpnet i oktober 2008. Landets nye grunnlov ble vedtatt 15. juni 2008 og garanterer minoritetene omfattende rettigheter.

Utdanning

Norge har fortsatt fokus på utdanning og har blant annet arbeidet aktivt med å tilrettelegge bygging av to videregående skoler for yrkesfag, en innen byggfag og en innen økonomi. Byggestart vil finne sted i oktober 2009, og de skal ferdigstilles til skolestart i september 2010. Videre er det lansert et stipendprogram som vil gi studenter fra Kosovo mulighet til et studieopphold i Norge.

Sysselsetting

Norge støtter UNDPs sysselsettingsprogram for ungdom. Programmet har så langt gitt 5000 ungdommer arbeid. Det er også en målsetting at avgangselevne fra de to yrkesskolene får vitnemål som anerkjennes av vesteuropeiske land og som dermed åpner muligheten for arbeid i og utenfor Kosovo.

Anskaffelse av landbruksutstyr bidrar til økt produksjon og vil kunne bidra til å bedre levegrunnlaget for serbiske landsbyer.

Arbeid for minoriteter og sivilt samfunn

Arbeidet for den serbiske minoriteten har blitt videreført. Det serbisk-ortodokse klosteret i Decani brukes som implementerende partner. Tiltakene som har vært iverksatt har vært vellykkede og vil bli videreført. Gjennom denne støtten ønsker Norge å bidra til at minoritetsbefolkningen kan bli værende i Kosovo.

Godt styresett

Norge har støttet opp om kapasitetsbygging og styrking av lokale og sentrale institusjoner for å bidra til utvikling av demokratiske institusjoner i Kosovo.

Næringsutvikling

Norge har ikke lyktes i å bistå med etablering av ny næringsvirksomhet i Kosovo. Dette arbeidet ble imidlertid intensivert mot slutten av året da ambassadens bemanning ble styrket. Fokus er små og mellomstore bedrifter.

Helse

Bygging av helseklinikker i serbiske kommuner og områder har gitt økt tilgang til primærhelsetjenester.

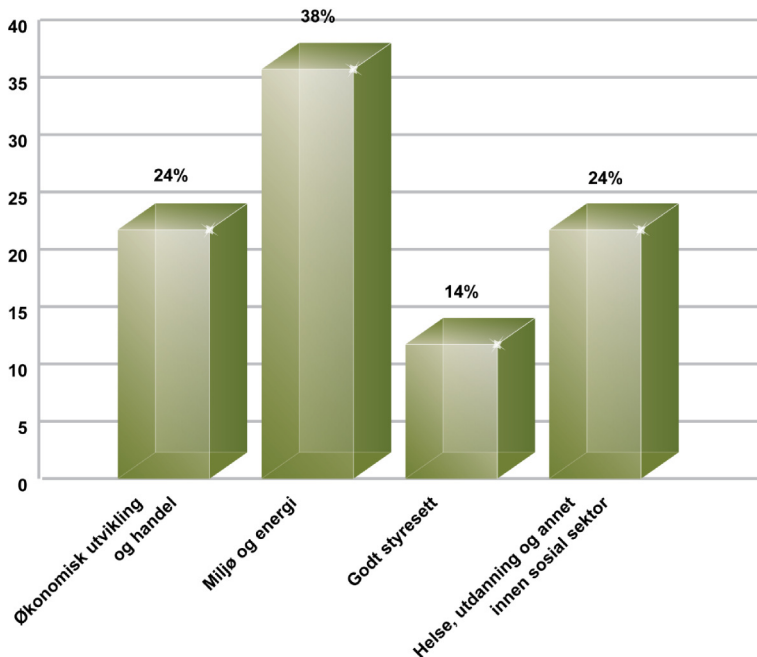
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Liberia

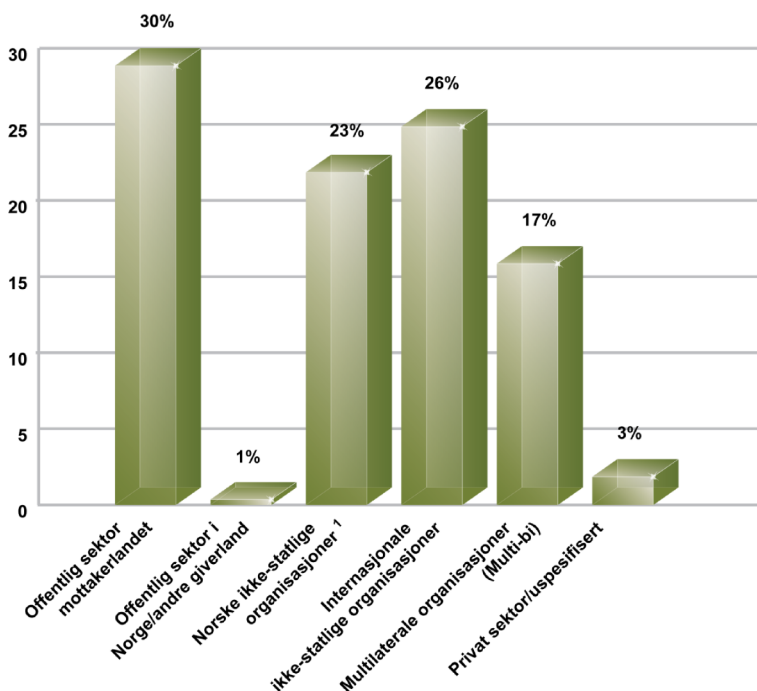
2009: Norge skal gi flere hundre millioner til kraftutbygging i Liberia de neste årene. Landet er nå den største enkeltmottaker av norsk bilateral bistand i Vest-Afrika.

Total bistand til Liberia i 2009: 96,5 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Liberia trenger drahjelp fra det internasjonale samfunnet for å holde situasjonen stabil etter den blodige borgerkrigen. I en strategi for fattigdomsreduksjon har landet laget en plan for å komme ut av postkonfliktsituasjonen og over i en langsiktig utviklingsfase. Norsk innsats i Liberia har i stor grad skjedd i samarbeid med myndighetene, selv om støtten har gått via FN og det sivile samfunn

Satsingsområder:

Stabilisere freden og bedre sikkerhetssituasjonen:

- Styrking av Liberias nasjonale politi gjennom finansiering av norske politifolk og bygging av mottak for kvinner og barn ved 11 fylkespolitistasjoner
- Rehabilitering av politiakademiet i Monrovia
- Bekjempelse av kjønnsbasert vold
- Rådgivning vedrørende jordeiendomskonflikter

Rehabiliterer infrastruktur og levere basistjenester:

- Energisamarbeid
- Anskaffelse av dieselgeneratorer for nødstrøm i Monrovia samt utbygging av distribusjonsnett
- Utdanning
- Hiv- og aidsbehandling og
- Kapasitetsstyrking av helsesektoren

I tillegg støttet Norge en såkalt Tusenårslandsby (Millennium Development Village) som har økonomisk revitalisering og fattigdomsbekjempelse som mål ved å styrke landbruket, utdanning, helse, vann og sanitær, og landsbyorganisering. Målet er å innfri tusenårsmålene i et begrenset geografisk område.

Energi

Norske midler gikk til dieselgeneratorer for nødstrøm i Monrovia, noe som har ført til at store deler av hovedstaden igjen har fått lys. Dette er viktig for sikkerheten og for at ulike former for virksomhet og jobbskaping kan komme i gang. I tillegg ble distribusjonslinjer for strøm finansiert med norske midler, og førte til at flere områder fikk tilgang til strøm.

En hovedoppgave for Liberia er å skaffe ytterligere kraftgenerering. Det trengs omlag 385 millioner norske kroner over fem år til investeringer i distribusjonsnett innen Monrovia. Dette for å kunne distribuere og selge 50 MW strøm. De eksisterende donorene innen elektrisitetssektoren, Norge, USAID og Verdensbanken, er forventet å finansiere dette. Norge vil finansiere 203 millioner. Dette vil gi strøm til 30 000 private og offentlige abonnenter.

Infrastruktur

15 millioner kroner gikk til Liberia Reconstruction Trust Fund, som administreres av Verdensbanken. Fondet er et viktig redskap for å gjenoppbygge veier, broer og havner etter krigen.

Sikkerhetssektoren

Overgrep mot kvinner og barn er en stor utfordring i Liberia og myndighetene har erkjent at de ikke har kapasitet til å håndtere situasjonen. Norge er en viktig bidragsyter til styrking av Liberia National Police (LNP). 10 norske politifolk tjenestegjør i UNMIL som et bidrag til styrking av den nasjonale politietaten. Nå er bygging av fylkespolitistasjoner og mottakssentre for kvinner og barn, samt rehabilitering og utvidelse av Politiakademiet i Monrovia er nesten ferdig

Konfliktløsning

Flyktningshjelpen drev informasjon og rådgivning i forbindelse med jordeiendomskonflikter. Dette arbeidet har gjort at det nå er lettere for flyktninger å vende tilbake til sine tidligere eiendommer og dyrke jorda, uten at det igjen oppstår nye konflikter.

Fakta om Liberia

Anslått folketall (2008) 3,8 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	170 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	7,1 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 61 % Industri 17 % Tjenester 22 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2007)	0,5 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Ja
Bistandsnivå per innbygger (2008)	330 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	185,8 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2007)	20,4 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	145
Endring 2000-2008	-29
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	12
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	1,7 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	68 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2008)	Ikke tilgjengelig
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,442

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	Ikke tilgjengelig
Analfabeter, 15-24 år (2008)	25,2 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2008)	
Barneskole (primær)	89
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	75
Høyere (tertiær)	Ikke tilgjengelig

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	13 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	50 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	15,0 %
--	--------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	3,1
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

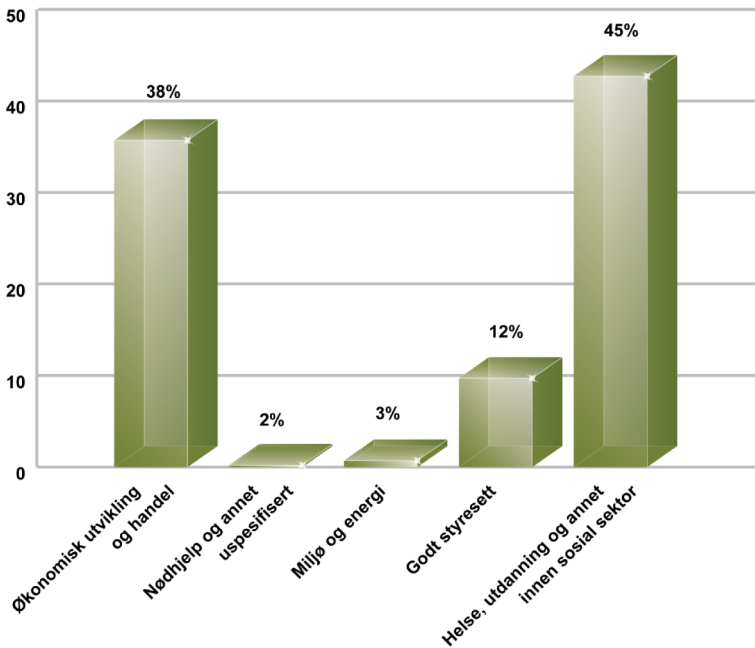
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Madagaskar

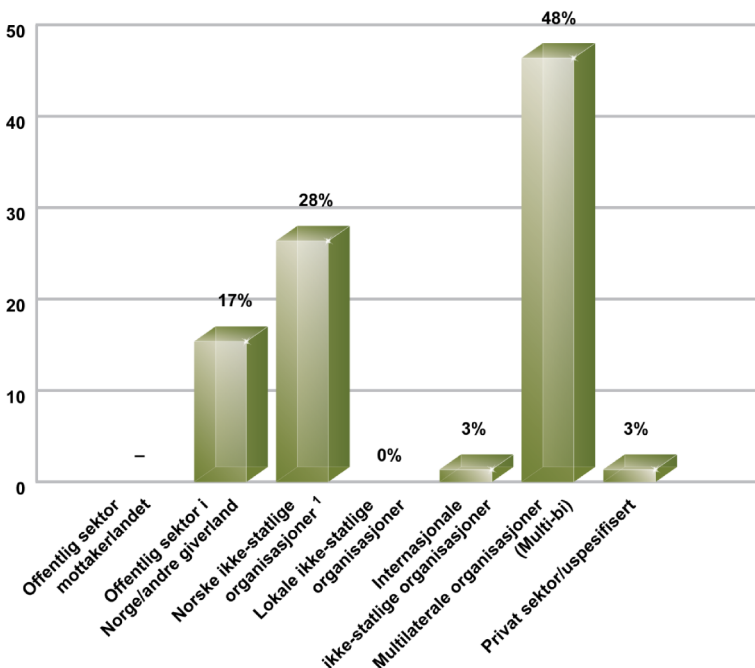
2009: Norge har stoppet bistand til Madagaskar. Maktskiftet i 2009 blir definert som statskupp og det nye regimet anerkjennes ikke internasjonalt.

Total bistand til Madagaskar i 2009: 52,4 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Prosentverdiene viser andeler av totalsum uten negative tall.

Den politiske krisen startet i desember 2008. Maktskiftet som fant sted på Madagaskar i mars 2009 etter tre måneder med demonstrasjoner og uroligheter blir karakterisert som et statskupp.

Få, om noen land, har anerkjent overgangsregimet. African Unions Peace and Security Council vedtok i mars 2010 innføring av målrettede sanksjoner mot navngitte medlemmer av Andry Rajoelinas bevegelse og overgangsregimet HAT.

Alle bistandsgivere av betydning for Madagaskar har redusert innsatsen. Norsk stat-til-stat-bistand ble frosset mars 2009. Normal kontakt med myndighetene opphørte. Avtalefestede utbetalinger til utdanningsdepartementet, Olje for Utvikling-programmet i regi av OMNIS og landbruksbedriften FIFAMANOR ble stanset med øyeblikkelig virkning.

Konsekvensene for den madagassiske økonomien, kombinert med den internasjonale finanskrisen, er vanskelig å fastslå med sikkerhet. Mangel på troverdig informasjon er en utfordring, også for de internasjonale finansinstitusjonene. Verdensbanken anslår imidlertid i sin siste økonomiske rapport at den gassiske økonomien har vært i resesjon siden april 2009, og at utsiktene for 2010 er svært mørke.

Den sosiale og økonomiske utviklingen vil ikke bedres uten at de internasjonale giverne igjen bidrar med store summer til landets utvikling. Dette vil ikke skje så lenge Rajoelina kjører sitt eget løp uten hensyn til de øvrige politiske bevegelser.

Menneskerettighetssituasjonen på Madagaskar, særlig når gjelder ytringsfrihet og politiske fanger, har fått mer oppmerksomhet på grunn av krisen. Hvorvidt situasjonen har forverret seg, er et åpent spørsmål, men det er liten tvil om at overgangsregimet ikke har gjennomført reformer og forbedringer de lovet folkemassene i januar og februar 2009. Forholdene i fengslene er fremdeles den største utfordringen for menneskerettighetssituasjonen på Madagaskar.

Den overordnede målsetning for utviklingssamarbeidet er fattigdomsreduksjon. Til tross for en svært ujevn fordeling av den økonomiske veksten kunne Madagaskar i årene forut den politiske krisen vise til positive resultater. I følge offisiell statistikk gikk andelen madagassere som lever under fattigdomsgrensa ned fra 80,7 prosent i 2002 til 67,5 prosent i 2006.

Til tross for at Norge har frosset bistanden til landet, opprettholdes støtten til utdanning gjennom FN og frivillige organisasjoner.

Utdanning

Den positive utviklingen som ble registrert i 2008 med økt deltakelse og fullføring i skolen har endret seg. Det er dokumentert at i det siste skoleåret er skoleopptaket redusert med 16 %. Foreldrene må dessuten betale 10-25 % mer i direkte kostnader for barnas utdanning. Det er jenter som først blir tatt ut av skolen når foreldrene ikke har penger.

For å hindre at utdanningssektoren i for stor grad ble skadelidende av krisen inngikk Norge i oktober 2009 avtale med UNICEF for å kompensere for frys av støtten gjennom Utdanningsministeriet.

Resultater:

- Innenfor lærerutdanning ble det gjennomført seminarer i 45 skoledistrikt.

- 29 800 lærere har fått opplæring i cirka 2650 nettverk (2008-2009).
- Det er laget 20 lesebøker for barn.
- En kommunikasjonsplan for å veilede om utdanningsreformen er introdusert i alle 20 pilotdistrikter.
- 10.000 lærerveiledninger er trykket opp.
- 500.000 brosjyrer og 70.000 pedagogiske tidsskrifter ble utarbeidet og distribuert i 69 utvalgte distrikter. Programmet bidro også til styrket kapasitet i de svakeste distriktene innenfor planlegging og gjennomføring av aktiviteter og regnskap.

Samarbeidet med ILO om bygging av klasserom ble sterkt forsinket i 2009 fordi listen over utvalget skoler manglet fra myndighetenes side. 63 klasserom i 3 distrikter ble imidlertid identifisert og bygging kom så vidt i gang i løpet av høsten.

Korrupsjon

Den pågående politiske krisen, kombinert med frysing av bistand til de viktigste institusjonene i kampen mot korrupsjon, har ført til langt dårligere resultater. Korrupsjonen beskrives som verre enn noen gang, og spiller en negativ rolle på sentrale områder som skogforvaltning, gruvedrift og utdanning.

Krisen påvirket det uavhengige anti-korrupsjonbyrået BIANCOs effektivitet. Til tross for at overgangsregimet HAT valgte å beholde institusjonen, som tidligere ble anklaget for å være president Ravalomananas personlige etterforskningsorgan for korrupsjonssaker mot opposisjonspolitikere, ble institusjonens leder byttet ut, og budsjettet kraftig kuttet. Norske midler utbetalt før bistandsfrysen holdt BIANCOs etterforskningsvirksomhet i gang ut september 2009. Forberedelsene til ny avtale ble lagt på is.

I 2009 mottok BIANCO 2685 korrupsjonsmeldinger. 432 ble definert som etterforskbare korrupsjonssaker. Dette utgjør en kraftig reduksjon fra 2008, da tallene var henholdsvis 9719 og 1092 saker.

Fakta om Madagaskar

Anslått folketall (2008) 19,1 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	420 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	7,3 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 25 % Industri 17 % Tjenester 57 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	1,1 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	44 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	8,9 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2008)	Ikke tilgjengelig
Barnedødelighet per 1000 (2008)	106
Endring 2000-2008	-26
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	5,1
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	0,1 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	41 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2007)	78,0 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,543

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	89,7 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	29,8 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2008)	
Barneskole (primær)	97
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	94
Høyere (tertiær)	89

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2008)	8 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	71 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	3,1 %
--	-------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	3,0
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

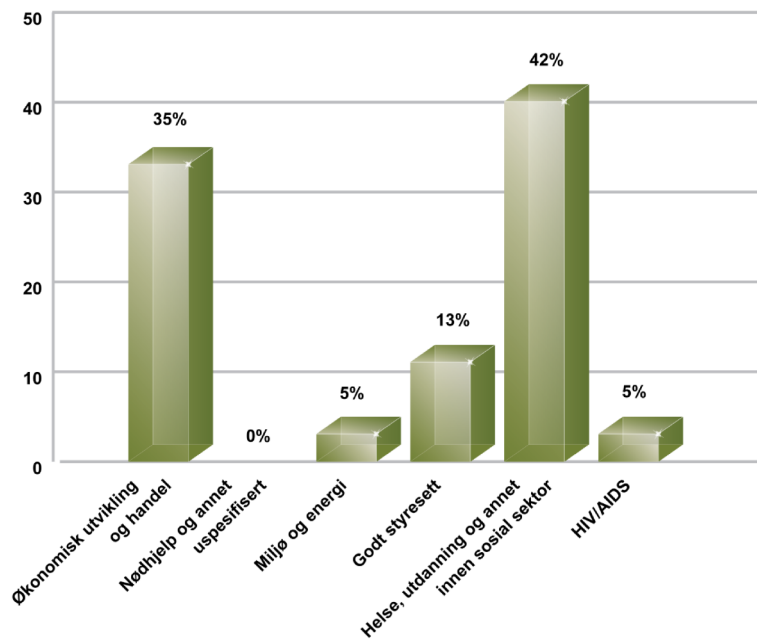
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Malawi

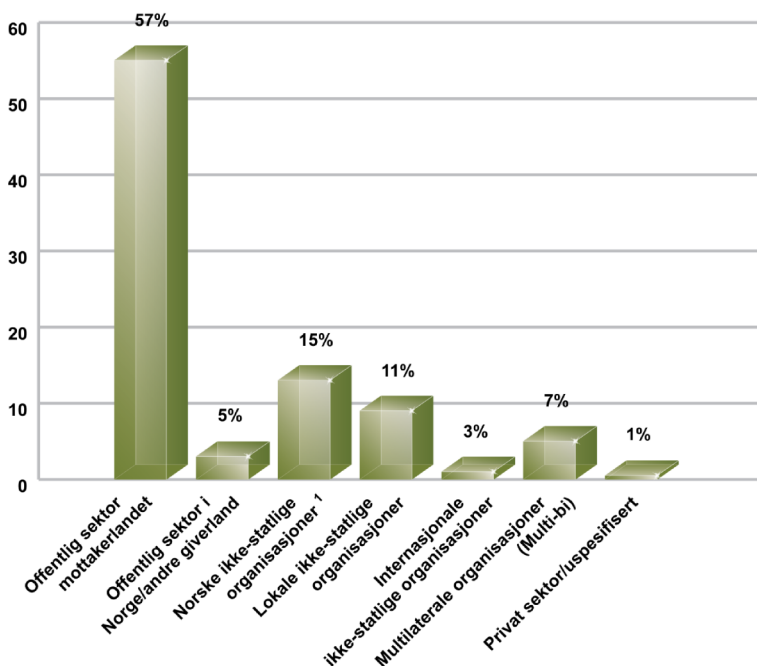
2009: Klimatilpasning og matsikkerhet er viktig for Malawi som er et av Afrikas tettest befolkede land. 52 prosent lever under fattigdomsgrensen.

Total bistand til Malawi i 2009: 399,5 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Stor befolkningsvekst på lite areal har gjort Malawi til et av Afrikas mest folketette land. Fordi bare 7 % av landets befolkning har tilgang til strøm, har behovet for brensel ført til en voldsom avskoging. Konsekvensen er erosjon, utarming av jorden og jordras. Regnfallet er uforutsigbart, og det stedvis ødelagte jordsmonnet makter ikke å ta til seg fuktighet når regnet først kommer. Følgene er tørke og flom. Myndighetenes innsats for økt matsikkerhet har gitt mange et styrket livsgrunnlag. Likevel er matsikkerheten i flere distriktet truet av klimaendringer.

Godt styresett

Norge har støttet forberedelsen til parlaments- og presidentvalget gjennom UNDP. Norge bidro også med støtte til gjennomføring av den strategiske planen for parlamentet for 2006-2009. I løpet av planperioden ble kun et begrenset antall aktiviteter gjennomført. Det var på grunn av politiske konflikter og forberedelser til valget.

Norge har i flere år støttet et program som gir fattige på landsbygda opplæring i sivile rettigheter. Flere lokalsamfunn har vunnet frem i saker hvor de har krevd sin rett til utbygging av infrastruktur innen eksempelvis utdanning, helse og vannforsyning. Kvinner er en viktig målgruppe i programmet. Det har resultert i at kvinner i større grad har påtatt seg lederroller i såkalte Village Rights Committees.

Helse

Støtten til frivillige organisasjoner ble videreført med fokus på helse, hiv og aids, inkludert helsepersonellutdanning. Et samarbeid med Clinton Foundation ble etablert i 2008.

Resultater:

- Andelen ettåringer som er vaksinert mot meslinger er økt fra 82 % til 88 %.
- Fødsler ved godkjente fødestuer økte fra 48 % til 52 %.
- 66 % av hiv-smittede gravide kvinner mottok forebyggende medisin for å forhindre mor-barn smitte under svangerskapet.
- Antall pasienter på hiv-behandling har økt fra 147 479 i 2008 til 198 846 i 2009.

Malawi ligger godt an til å innfri FNs tusenårsmål, når det gjelder barnedødelighet, men ligger fortsatt dårlig an når det gjelder mødre helse og kvinners rettigheter.

Kapasiteten på sykepleierskolene, gjennom den norske støtten til Kirkens Nødhjelp, er blitt doblet fra 2005 - 2009.

Klimatilpasset landbruk og miljø

Norge satser på jordbruksprogrammer som vektlegger klimatilpasset landbruk, treplantning, bærekraftig naturressursforvaltning og bygging av lokal motstandsdyktighet i møte med klimaendringer.

En viktig oppgave i 2009 har vært dialog og utviklingsarbeid når det gjelder klimatilpassing. Norge hadde mandat og midler til å ta initiativet til et samarbeid om klima, og har derfor mer enn andre givere prioritert dialog med myndighetene. Dette er blitt lagt merke til og Norge har fått anledning til å påvirke politikken, for eksempel i forhold til klimatoppmøtet i København.

Alle jordbruksprogrammer som Norge støtter har nå integrert bevaringslandbruk i sin virksomhet. De kan vise til doblet og i noen tilfeller firedoblede avlinger. Det betyr bedre matsikkerhet og økt inntekt for husholdningene. I noen prosjekter er det etablert små irrigasjonsanlegg. Dette har bidratt til mer forutsigbarhet for sårbare bønder og gitt mulighet til innhøsting, også om vinteren. Resultatet er større avlinger og mindre sårbarhet i møte med ekstremvær. Mange av ambassadens partnere driver nå aktiv treplanting og energibesparende tiltak. NASFAM alene har plantet over 10 millioner trær i Malawi siden arbeidet begynte.

Likestilling

Det er liten fremgang å spore mot et mer likestilt samfunn. Mødre dødeligheten er høy, kvinners adgang til kreditt er dårlig utviklet, kvinners ernæringsstatus er dårligere enn for menn og det samme gjelder utdanning. Kvinner deltar i liten grad i den formelle økonomien og i de fora hvor beslutninger tas. Hiv og aids har i tillegg ført til større belastning for kvinner som får ansvar for å pleie syke. Vold mot kvinner er omfattende, kvinners rettsikkerhet er dårligere enn for menn og forholdene for kvinner i fengsler er ekstremt dårlige.

Mange kvinnerrelevante lovforslag har blitt liggende lenge i Parlamentet uten å bli behandlet. Et unntak var lovlig ekteskapsalder for kvinner, som ble hevet fra 15 til 16 år, til tross for omfattende lobbyvirksomhet fra det sivile samfunn som mente at alderen burde heves til minst 18 år.

Norge satset i 2009 på et pilotprosjekt for bekjempelse av menneskehandel gjennom Kirkens Nødhjelp. Prosjektet har gitt krisehjelp til ofre, utviklet et nettverk og har vært en viktig bidragsyter i utarbeidelsen av et forslag til ny lovgivning.

I 2009 tok ambassaden initiativ til å innhente informasjon om situasjonen for seksuelle minoriteter (LHBT) i Malawi og identifiserte en organisasjon som arbeider med minoritetsspørsmål, blant annet i forhold til homoseksuelle menn.

Kultur

Norge er en viktig bidragsyter innen for kultur. Eksempelvis gav COSOMA - The Music Association of Malawi - opplæring til over 60 potensielle artister i stemmebruk. En gruppe av disse slo seg sammen og produserte et musikkalbum som fokuserte på kjønn, godt styresett og miljøspørsmål.

Organisasjonen for utøvende kunstnere publiserte et kulturmagasin for å fremme forståelse av kunst i samfunnet, samtidig som det ble organisert seks kunstutstillinger for maleri, foto, skulptur og kunsthåndverk.

Fakta om Malawi

Anslått folketall (2008) 14,8 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	280 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	9,7 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 34 % Industri 21 % Tjenester 45 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2007)	1,2 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	61 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	21,2 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2006)	15,5 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	100
Endring 2000-2008	-62
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	11
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	11,9 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	80 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2008)	67,7 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,493

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	74,7 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	14,3 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2007)	
Barneskole (primær)	104
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	83
Høyere (tertiær)	51

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	21 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	74 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	15,5 %
--	--------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	3,3
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

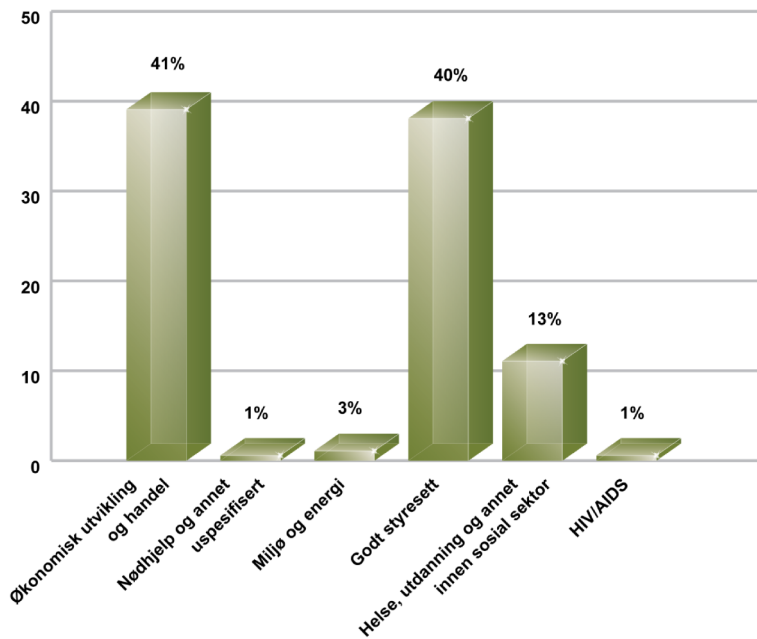
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Mali

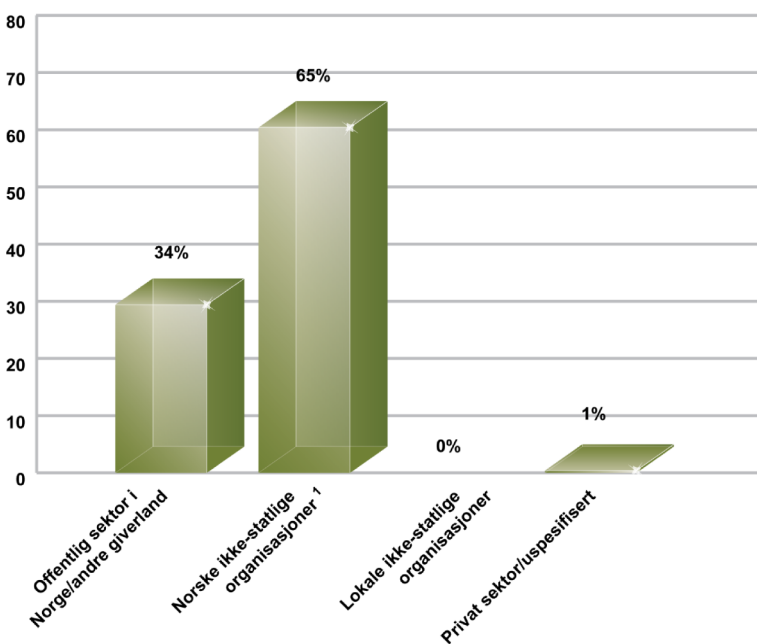
2009: Mali har vært et viktig samarbeidsland for Norge siden 1970-tallet. Ny satsing fokuserer på naturressursforvaltning og forebygging av latente konflikter i nord.

Total bistand til Mali i 2009: 78,9 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Mali har de siste årene hatt en vekst på mellom 4-5 %. Stigning i gullpriser og økt bomullsproduksjon i sør har gitt mer penger i kassa. Samtidig merker økonomien sviktende markeder i Elfenbenskysten og nedgangen i turismen. Mali er avhengig av bistand, men myndighetene har ikke kapasitet til å koordinere alle givere og tiltak. Møteplassen mellom maliske myndigheter og givere er særlig prosessene rundt budsjettstøtte. Norge er med i tematiske arbeidsgrupper på områdene miljø og landbruk. Maliske myndigheter er invitert, men deltar kun sporadisk.

Konfliktforebygging

Nordområdene består stort sett av savanner og ørkenområder nord for elva Niger, med provinsene Kidal, Timbuktu og Gao. Det har vært mye politisk og sosial uro, blant annet på grunn av sviktende næringsgrunnlag og manglende deltakelse i politiske prosesser. Samtidig er økonomien preget av kriminell virksomhet, og religiøs ekstremisme forekommer i enkelte grupperinger. Det er unikt at Norge er aktive i de fjerntliggende fjellområdene.

Politiske samtaler på høyt nivå gjorde det klart at myndighetene i Mali hadde behov for utviklingssamarbeid i disse områdene.

Dette er et nasjonalt program som startet i 2008 med støtte fra UNDP. Norge er bedt om å bidra til tilrettelegging for konfliktforebyggende virksomhet for å stabilisere nordområdene. Givere til øvrige deler av programmet er Sveits, Luxembourg og Japan. Økonomisk aktivitet, lokal deltakelse, utnyttelse av naturressurser og matvaresikkerhet er nøkkelord for politikken i nord, og en svak håndtering kan føre til oppblussing av latente konflikter.

Norge har fram til nå delegert samarbeidet med Mali over regionbevilgningen til Sida, med en samlet utbetaling på 30 millioner i 2009. Midlene ble fordelt på lokaldemokrati med frivillige organisasjoner som kanal, kvinner og barn med UNICEF som kanal, og skogforvaltning med maliske myndigheter.

Styresett og menneskerettigheter

Norsk støtte til styresett og styrking av demokratiet går gjennom et samarbeid mellom fire frivillige organisasjoner. Målet er å forebygge konflikt og å bedre forvaltning og tilgang på naturressurser. Programmet har bidratt til økt oppmerksomhet rundt årsaker til avskogning og løsninger på dette problemet og til å redusere konflikter knyttet til ressursknapphet.

Unicefs program for å beskytte barn får også norsk støtte. Her står kjønnslemlestelse og fødselsregistrering sentralt. I 2008 ble en resultatbasert handlingsplan for perioden 2008-2012 signert, og denne er et stort skritt i retning av å bekjempe kjønnslemlestelse.

Naturressursforvaltning

Naturressurser og press på jorda er blant hovedutfordringene i Mali. Avskoging er en trussel mot bærekraftig utvikling. Innen naturressursforvaltning har Norge prioritert å støtte arbeid for beskyttelse av det sårbare indre Niger-deltaet. Støtten gikk til lokal og bærekraftig forvaltning av naturressurser, og lokalsamfunnene har blitt mer produktive og folk har fått bedre levevilkår.

Fakta om Mali

Anslått folketall (2008) 12,7 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	580 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	5,0 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2007)	Jordbruk 37 % Industri 24 % Tjenester 39 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	2,0 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	76 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	11,4 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2006)	27,9 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	194
Endring 2000-2008	-24
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	9,7
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	1,5 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	56 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2007)	65,9 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,371

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	91,2 %
Analfabeter, 15-24 år (2006)	61,2 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2008)	
Barneskole (primær)	83
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	64
Høyere (tertiær)	45

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	10 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	44 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	2,1 %
--	-------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	2,8
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

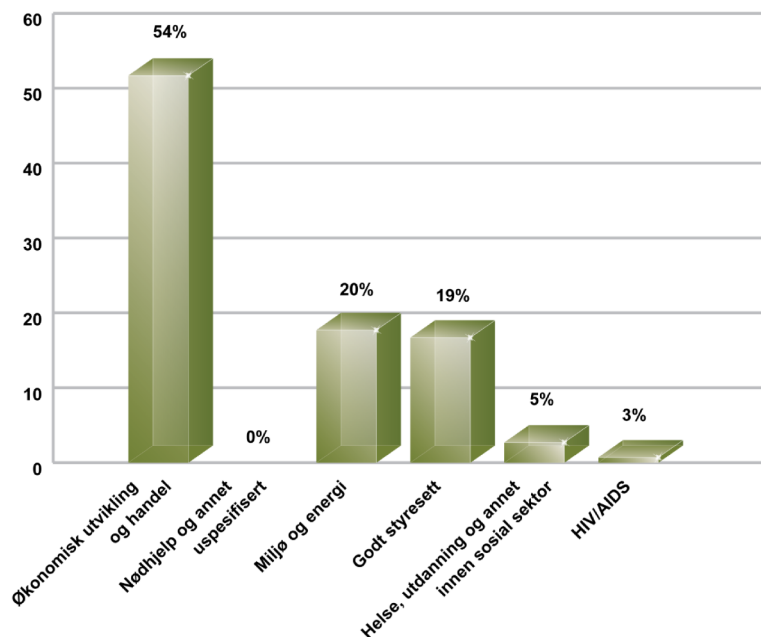
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Mosambik

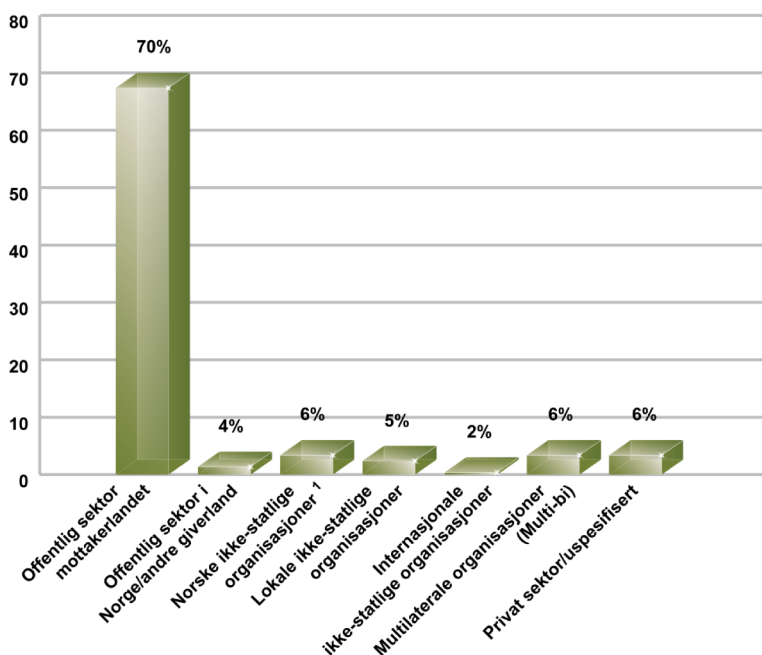
2009: Mosambik har vært en av Norges hovedsamarbeidspartnere siden 1977 og er et av landene som har mottatt mest norsk bistand gjennom tidene.

Total bistand til Mosambik i 2009: 504,8 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Økonomisk rammet ikke finanskrisen Mosambik så hardt som mange fryktet. Den økonomiske veksten er bare redusert fra syv til seks prosent. En årsak til det er at landet er lite integrert i den internasjonale finanssektoren. En annen er at Verdensbanken og EU har bidratt med ekstra midler for å avdempe virkningen av krisen.

Veksten er ventet å ta seg opp igjen med fortsatt sterke investeringer i kullgruver og utnyttelse av andre naturressurser. De første prøveboringer etter olje er lovende.

Sosiale og økonomiske ulikheter øker. På tross av god vekst gjennom flere år har det ikke vært noen stor økning i antall arbeidsplasser. Landet er nummer 172 av 182 land på FNs Human Development Index. Særlig på landsbygda er det få som nyter godt av økonomisk vekst. Kriminaliteten i byene blir verre og involverer stadig oftere våpen. Det er en klar tendens til feminisering av fattigdommen.

Mosambik blir hyppig rammet av tørke, flom og sykklon. Dette gjentar seg nesten årlig og forverres av endringer i klimaet. Det kan i framtiden bli en alvorlig hindring for bærekraftig økonomisk vekst og fattigdomsreduksjon.

Skatteinntekten og statens inntekter har økt jevnt de senere årene og utgjør nå over 17 prosent av brutto nasjonalprodukt. For 2010 økte statens egen finansiering av statsbudsjettet til over 50 prosent, et positivt skritt i retning mindre bistandsavhengighet. Beskatning av naturressurser og utnyttelse av disse inklusive aluminiumsverket står for over halvparten av skatteinntektene.

Fiskerisamarbeid

Norsk samarbeid på fiskeriområdet i Mosambik konsentrerer seg om å bekjempe ulovlig fiske, overvåkning og kontroll, småskalafiske og akvakultur. Fiskeridministrasjonens kapasitet er styrket gjennom flere opplæringstiltak. Et sentralt virkemiddel i arbeidet for å hindre ulovlig fiske er det norskfinansierte overvåkningsfartøyet Kuswag I. Det ble gjennomført 1869 inspeksjoner og avdekket til sammen 164 uregelmessigheter.

Energi

Støtten til elektrifisering av sosial infrastruktur og husholdningsforbruk vil fortsette. Alternative energikilder som sol, vind og småskala vannkraft vil i større grad bli vurdert som supplement til nasjonal nettilknyttet elektrifisering.

Norge støttet landsbyelektrifisering i Mosambik. Dette var en medvirkende årsak til at over 100.000 nye kunder ble tilkoblet det nasjonale strømnettet i 2008.

Fakta om Mosambik

Anslått folketall (2008) 22,4 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	380 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	6,8 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 29 % Industri 24 % Tjenester 47 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	0,9 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	89 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	22,0 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2008)	Ikke tilgjengelig
Barnedødelighet per 1000 (2008)	130
Endring 2000-2008	-53
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	5,2
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	12,5 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	47 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2007)	80,0 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,402

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	79,9 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	30,1 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2005)	
Barneskole (primær)	84
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	69
Høyere (tertiær)	49

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	35 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	90 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	15,7 %
--	--------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	2,5
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

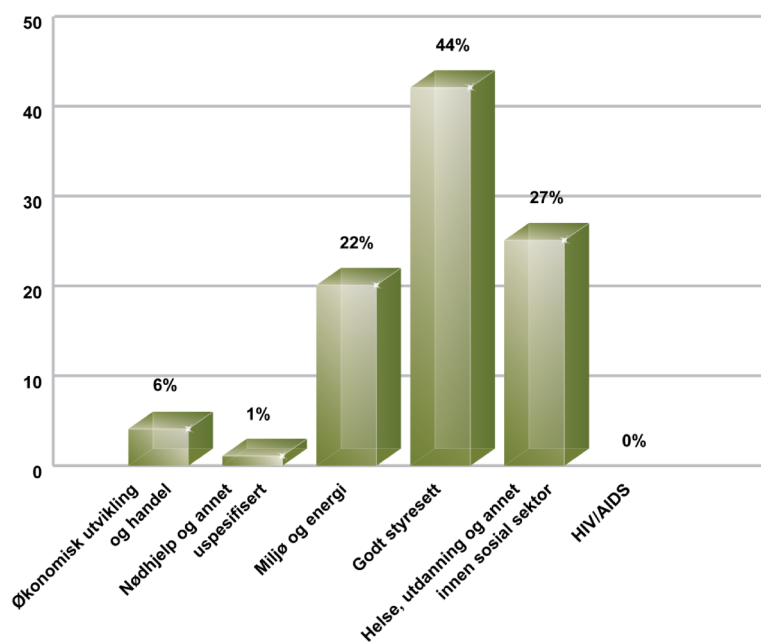
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Nepal

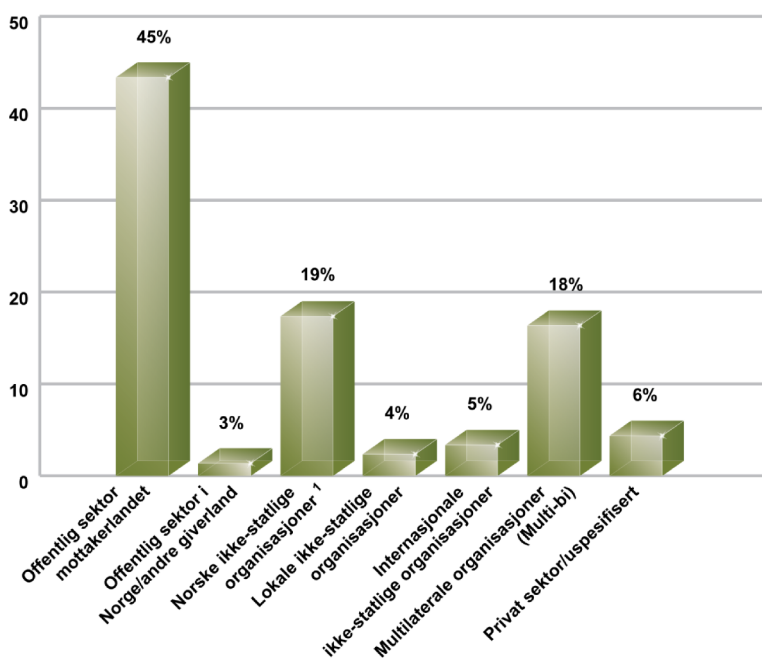
2009: Skjør fredsprosess og brudd på menneskerettighetene. Nepal har store utfordringer.

Total bistand til Nepal i 2009: 284,5 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Politisk motiverte drap, bortføringer, politiske streiker, blokkering av veier og gater og angrep på pressen er blitt en del av hverdagen. Myndighetene ser farene og forsøker uten særlig suksess å dempe gemyttene. Flere urfolksgrupper har også gått ut på gatene for å få sine rettigheter og krav oppfylt. Politi og rettsvesen fungerer bare i begrenset grad.

Den grunnlovgivende forsamlingen er den mest inkluderende av sitt slag i Nepals historie, med 33 % kvinner, 35 % urfolk og 7 % daliter, og representerer et viktig skritt mot et mer inkluderende samfunn.

Styresett, fred, forsoning og menneskerettigheter

Bidrag fra Norge: 79,5 millioner gjennom myndighetene, UNDP, UNICEF, UNMIN, Flyktningrådet, internasjonale organisasjoner, nasjonale menneskerettighetsinstitusjoner og forskningsinstitusjoner.

Nepals koalisjonsregjering har hatt som målsetting å bringe fredsprosessen til en slutt med konkret innsats innen valg- og grunnlovsprosess, bedret sikkerhetssituasjon i distriktene, håndtering av ofre for konflikten, og en integrering av maoistsoldater i den nepalske hær og i det sivile samfunnet.

Fredsprosessen har tatt tid. Det har vært en sakte og positiv framdrift, men implementering av sentrale deler av fredsavtalen gjenstår fortsatt. Valget til grunnlovgivende forsamling var vellykket, og overgangen fra monarki til republikk foregikk uten konflikt.

Mange marginaliserte grupper, inkludert kvinner, urbefolkning og kasteløse er forholdsvis godt representert i den grunnlovgivende forsamlingen.

Sikkerhetssituasjonen og menneskerettighets-situasjonen er ikke tilfredsstillende i store deler av landet. Statsstrukturene svake, både når det gjelder å ivareta sikkerhet og gjennomføre utviklingsprogrammer.

Det har vært viktig for myndighetene å videreføre desentraliseringsprogrammet gjennom overføring av ansvar og ressurser til lokalt nivå og øke deltakelsen fra det sivile samfunn, og myndighetene ønsker å ha økt satsing på korrupsjonsbekjempelse. Arbeidet med å bidra til nasjonal distriktsutvikling er påbegynt, og statens evne til å skape inntekter er styrket.

Norges innsats har bidratt til:

- Norsk støtte til gjennomføring av valget, norsk valgekspertise, informasjon om valgmodeller og støtte til valgobservasjon bidro til vellykket valg og en inkluderende grunnlovsforsamling.
- Norsk støtte til grunnlovsprosessen har økt kompetansen blant parlamentarikerne og støtteapparatet, bedret koordinering av internasjonale innspill til prosessen, og lagt grunnlag for en omfattende folkelig deltakelse.
- Gjennom teknisk og politisk støtte til UNMIN har Norge bidratt til at FN effektivt har overvåket maoistleirene og fredsprosessen.
- Som en møteplass for politiske aktører har ambassaden bidratt til tillitsbygging blant ulike politiske grupperinger. Ambassaden har aktivt tilrettelagt for møteplasser og erfaringsutveksling mellom ulike parter.
- Norge har bidratt til å kartlegge menneskerettighetssituasjonen og støttet

menneskerettighetsforsvarere og pressefrihet, samt bidratt til å gi ofrene for konflikten en stemme i den politiske debatten. Norge har eksempelvis gjennom støtte til Nepals fredsfond, bidratt til fortsatt sterkt nepalsk eierskap og engasjement for fredsprosessen.

Rettigheter for seksuelle minoriteter

Nepal ble utpekt som ett av tre pilotland for systematisering og styrking av utenriksstasjonenes arbeid som går under forkortelsen LHBT-arbeid (lesbiske, homofile, bifile og transpersoner) i 2008.

Utenriksdepartementets veiledning for LHBT har vist seg å være et godt verktøy i arbeidet med å støtte lokale organisasjoners aktiviteter for holdningsendringer og styrking av likesinnede samarbeidspartnere jamfør seksuelle minoriteter.

Norges bidrag gjennom Social Inclusion Research Fund formidler aktivt forskningsresultater om situasjonen for ekskluderte grupper og hvordan disse kan inkluderes i det "nye Nepal".

Utdanning

Norge har bidratt til å heve kvaliteten på grunnutdanning, og har hatt et spesielt fokus på inkludering av marginaliserte grupper og jenter.

Norges støtte har styrket frivillige organisasjoner og FNs arbeid for marginaliserte barn og barn som ble rammet under konflikten; Redd Barna og Unicefs DACAW program leverer positive resultater i tråd med avtalene. De utfyller staten på skole og landsbynivå, særlig der myndighetene er for svake, samt bidrar til å utvikle mer barnevennlig læringsmiljø.

Energi

Andelen av befolkningen som har strømforsyning har økt med 110 000 i 2008 og litt over 40 % av befolkningen har strømtilgang.

Norges innsats har bidratt til:

- Mer enn 50 000 hushold har blitt elektrifisert.
- Økt fokus og kjennskap til norsk energikompetanse blant nepalske partnere.
- Økt interesse fra norsk privat sektor og norske institusjoner til samarbeid i Nepal.
- To seminarer med norsk privat sektor med deltakelse fra nepalske energimyndigheter avholdt.

Kultur

Norge satser på lokalteater og en lokal musikk-skole. Midtveisgjennomgang ble gjort i årsskiftet med gode resultater for teaterprosjektet, men flere anbefalinger er tatt til etterretning til et strammere opplegg for musikk-skolen.

Annet

- Norge støtter arbeidet med humanitær nedrustning, spesielt i forhold til klaseammunisjonskonvensjonen og minekonvensjonen, inkludert nasjonal aktivitet og oppfølging av ofre gjennom FNs UNMIN, FNs fredsfond og Nepals Peace Trust Fund mekanisme.
- Nepals militære, under veiledning og opplæring av UNMAT, har hittil klarert 10 av 53 felt for

anti-personell miner som ble lagt under krigen frem til 2006. De minefeltene som er ryddet og klarert, er gitt tilbake til lokalmiljøet og anvendes nå som jordbruks- og rekreasjonsområder for lokalbefolkningen.

Fakta om Nepal

Anslått folketall (2008) 28,8 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	400 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	5,3 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 34 % Industri 17 % Tjenester 50 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	1,5 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	25 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	5,6 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2006)	38,8 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	51
Endring 2000-2008	-34
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	8,3
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	0,5 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	88 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2005)	60,7 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,553

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	Ikke tilgjengelig
Analfabeter, 15-24 år (2008)	19,2 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2006)	
Barneskole (primær)	95
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	75
Høyere (tertiær)	Ikke tilgjengelig

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	33 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	61 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	16,6 %
--	--------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	2,3
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

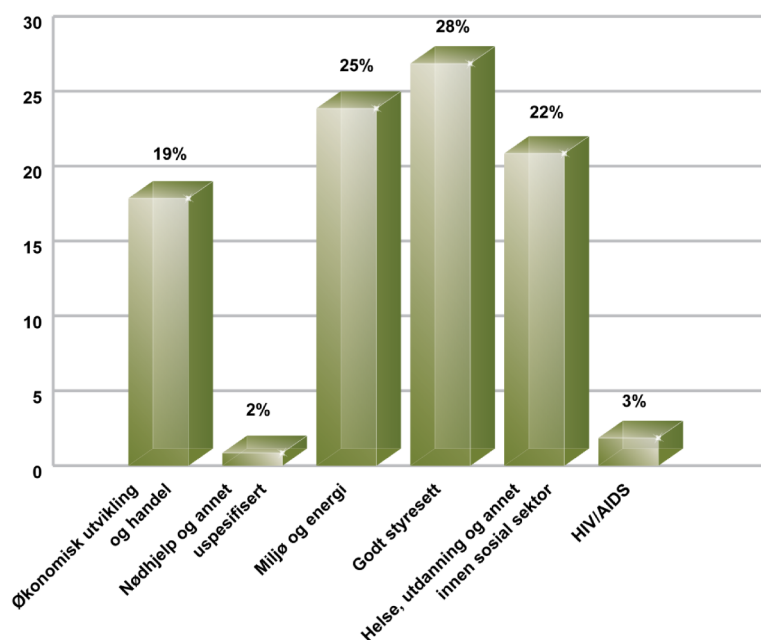
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Nicaragua

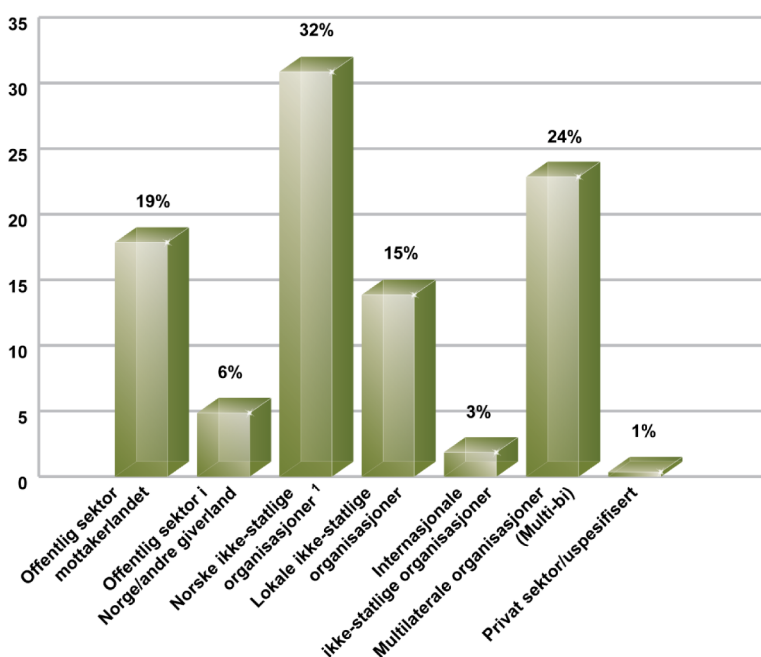
2009: Det norske utviklingssamarbeidet med Nicaragua startet i 1987. Nicaragua er Latin-Amerikas nest fattigste land og vil være avhengig av store bistandsoverføringer også i framtiden.

Total bistand til Nicaragua i 2009: 109,6 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Nicaragua er det nest fattigste landet i Latin-Amerika etter Haiti. BNP var i 2008 1122 dollar og landet er avhengig av bistand. I 2009 var 26 % av statsbudsjettet bistandsfinansiert.

Nicaragua har det siste året merket effektene av den internasjonale finanskrisen, med tapte markeder for nicaraguanske produkter, nedleggelse av arbeidsplasser og reduserte bidrag fra nicaraguanske fremmedarbeidere i USA og Costa Rica. Men også bistandsoverføringene er blitt redusert.

Utviklingen i Nicaragua og kampen mot fattigdommen står overfor utfordringer. Regjeringen ønsker primært å styrke statens rolle i å sikre befolkningens velferd, og har i noen grad lyktes, særlig i sin utdannings- og helsepolitikk. Mens regjeringen ønsker bistand, ønsker den samtidig å føre sin politikk uten føringer og betingelser utenfra. De premisser som mange giverland legger til grunn for utviklingssamarbeidet er imidlertid at Nicaragua fører en utviklingsrettet politikk, garanterer menneskerettighetene, praktiserer åpenhet og demokratiske spilleregler og holder seg til rettstatens prinsipper. Denne typen "påtvunget kondisjonalt" synes ikke regjeringen i Managua noe særlig om, og dette har skapt problemer.

Styresett og korrupsjon

Nicaragua ligger langt nede på Transparency Internationals korrupsjonsindeks, som nummer 130 av 180 land. Norge leder antikorrupsjons-fondet hvor fire givere støttet anti-korrupsjonsarbeidet i fem statlige institusjoner. Kapasiteten i disse institusjonene har økt. Koordinering av arbeidet mellom institusjonene er også bedret. I 2009 ble det gjennomført tre evalueringer av korrupsjonssituasjonen i Nicaragua og givernes innsats.

Utdanning

Norge støttet UCA-universitetets program for utdanning av journalister med fokus på undersøkende journalistikk og avdekking av korrupsjon. 30 studenter avsluttet masterutdanningen og 30 nye studenter startet utdanningen. Videre deltok 700 journalister/mediepersoner på kurs. Gjennom programmet har medias dekning av korrupsjonssaker blitt kartlagt. Programmet har fått nasjonal oppmerksomhet og gir ut en årlig pris for det viktigste journalistiske arbeidet om korrupsjonen i Nicaragua.

Norge har gjennom et felles giverfond støttet over 50 lokale organisasjoner. Fondet har bidratt til å styrke dialogen mellom statlige organer og sivil samfunn.

Klima og miljø

Samarbeidet om bærekraftig naturressursforvaltning med de to frivillige organisasjonene FADCANIC og ADDAC fortsatte.

- 1420 familier har fått støtte.
- 200 hektar skog er plantet for å beskytte vannkilder.
- Bøndene som deltar har produsert 400 tonn høykvalitetskaffe og 130 tonn kakao til eksport og fått bedret familiens inntekter.

Et av de sentrale programmene innen myndighetenes program for jordbruksutvikling (PRORURAL) er "null sult" programmet. Det ga direkte støtte til 16.000 fattige familier i form av utdeling av drektige kuer, griser og høns. Mot slutten av året ble de nordlige delene av Nicaragua rammet av tørke, og sammen med FAO og WFP ble det igangsatt en "arbeid for mat" program for 40.000 personer. Det medvirket til at situasjonen kom under kontroll.

Norge inngikk i 2009 en avtale med UNDP og Energi og Gruveministeriet om støtte til et program for bygging av små vannkraftverk og installering av turbiner i isolerte landsbyer. Målet er å redusere fattigdom.

Samarbeidet med Managua kommune og fire andre kommuner rundt Managua om å beskytte det sørlige nedfallsområdet til Managua-sjøen startet i 2009. Programmet samarbeidet med 308 bønder i området for å gjennomføre forskjellige tiltak for å forhindre erosjon.

- Informasjonsmatriell om beskyttelse av miljøet er utarbeidet.
- Det ble gjennomført 18 workshops for 320 bønder og 14 workshops for 325 lærere og 240 elever.
- I desember 2009 vedtok IDB et lån på 13 millioner dollar, som vil gå til å bygge kanaler og demninger å beskytte Managua by mot flom. Dette supplerer den norske støtten.

Samlet støtte til naturressursforvaltning var i 2009 på 48,4 mill kroner.

Likestilling

Norge leder fondet for seksuelle og reproduktive rettigheter (FED) som gir støtte til lokale kvinneorganisasjoner og menneskerettighetsorganisasjoner. Gjennom støtten til fem lokale frivillige organisasjoner bidro Norge til lettere tilgang på aidstester gjennom mobile laboratorier, syke fikk medisinsk og psykologisk støtte og kanskje den største milepælen er utarbeidelsen av et reformforslag av den nasjonale lovgivningen om hiv og aids. Det var fem lokale kvinneorganisasjoner, alle støttet av Norge, som stod for forslaget.

De som oftest opplever brudd på sine rettigheter er homofile, lesbiske og transeksuelle. Norge startet et samarbeid med organisasjoner som representerer disse gruppene og har støttet ett pilotstudie som dokumenterer diskrimineringen. Støtte til 39 lokale organisasjoner har bidratt til større respekt for kvinners seksuelle og reproduktive rettigheter.

Nicaragua har en av verdens strengeste abortlover, og Norge støttet kampanjer for å få den opphevet.

I samarbeidet med politietaten har Norge bidratt til å styrke mottakssentrene for voldsutsatte kvinner og barn gjennom opplæring av polititjenestemenn, samt bygging av bedre fasiliteter. Det finnes nå 36 mottakssentre. Som et resultat av det økte fokuset på vold mot kvinner og bedre muligheter for å anmelde slik vold økte antall anmeldelser med 12 % i forhold til året før. Støtten har også gått til et nettverk på 2,174 frivillige, organisert av politiet, som arbeider med forebygging av vold i hjemmet.

Kultur

I 2009 fikk 34.000 personer, hvorav 60 % er kvinner undervisning i blant annet å skrive og lese, tegning, musikk, dans og billedkunst. Over 185.000 personer overvar kulturaktiviteter som ble støttet gjennom programmet, i form av kultur- festivaler eller individuelle presentasjoner fra kulturgrupper.

Programmet støttet også Nicaraguas deltagelse på seks internasjonale bokmesser og det ble gjennomført fem nasjonale håndverk og litteraturmesser. I samarbeid med UNESCO støttet Norge utgivelsen av en bok om urfolksgruppen Mayagna og deres kultur.

Annet

- Norge støtter en rekke tiltak for bedring av menneskerettighetene.
- Teaterstykker av Ibsen er satt opp flere steder som et verktøy for dialog om menneskerettigheter.
- Norge har støttet produksjon av såpeopera som ble sendt i Honduras og Nicaragua.
- Stipender til fattige studenter har bidratt til kapasitetsbygging innen bærekraftig bruk av naturressurser.
- Norge har støttet opprettelsen av en botanisk hage i samarbeid med Universitetet i Leon.
- På grunn av påstander om korrupsjon i media ble det i mars besluttet å stanse utbetalinger til samarbeidet med INPESCA inntil en har mottatt revisjonsrapporter som kan bekrefte at ingen norske midler er misbrukt.

Fakta om Nicaragua

Anslått folketall (2008) 5,7 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	1080 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	3,5 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2007)	Jordbruk 19 % Industri 30 % Tjenester 51 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	0,6 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	131 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	11,5 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2005)	4,3 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	27
Endring 2000-2008	-15
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	1,7
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	0,2 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	85 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2007)	45,5 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,699

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	93,4 %
Analfabeter, 15-24 år (2005)	13,0 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2008)	
Barneskole (primær)	98
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	113
Høyere (tertiær)	Ikke tilgjengelig

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	19 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	34 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	16,9 %
--	--------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	2,5
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

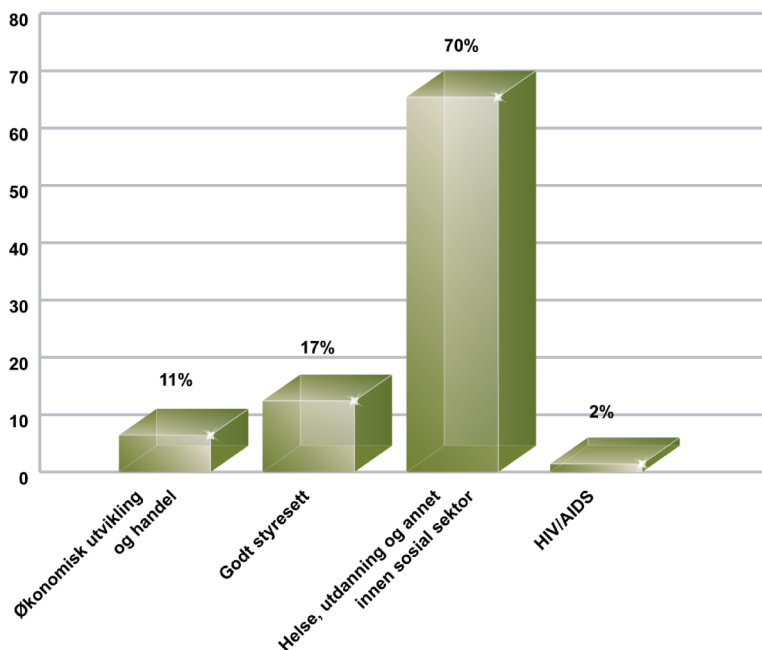
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Nigeria

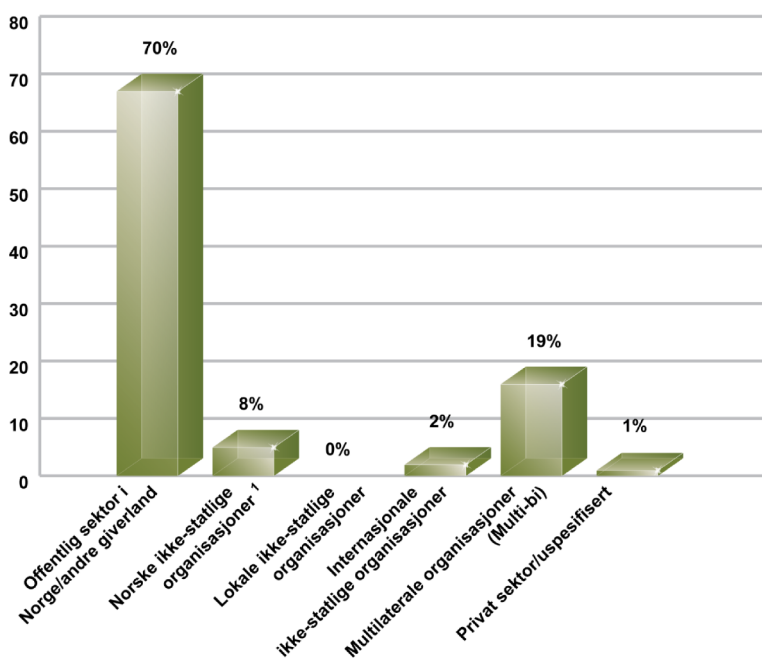
2009: Afrikas mest folkerike stat får stadig mer støtte fra Norge. Dette er fordi den norske regjeringen satser tungt for å nå tusenårsmålene.

Total bistand til Nigeria i 2009: 57,6 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Nigeria har de siste årene vært preget av politisk turbulens, konflikter i både Niger-deltaet og nord-Nigeria, strømkrise og landet har en offentlig sektor med brukket rygg. Nigeria er blant de lavest rangerte på UNDPs levekårsindeks. Med sine 155 millioner innbyggere er landet det største i Afrika og ser på seg selv som "det største svarte landet i verden". Selv om brutto nasjonalprodukt per innbygger er nesten 2000 USD, lever 70 prosent av befolkningen på under en dollar dagen.

For Norge har ikke Nigeria vært noe "bistandsland" i ordets rette forstand. De viktigste økonomiske forbindelsene ligger i langvarig samarbeid innenfor sjømat, maritim sektor og olje og gass. Satsingen nå skyldes tusenårsmålene.

Helse

Nigeria ligger dårlig an med å nå FNs tusenårsmål, spesielt når det gjelder helse. 260 000 barn under fem år og 42 000 kvinner i fruktbar alder dør årlig i Nigeria. I gjennomsnitt dør 4,8 % av nyfødte barn og 8 % av fødende kvinner. Situasjonen er verst nord i landet.

Den norske bistanden til Nigeria øker betydelig i perioden 2008-2013 som følge av norsk støtte til tiltak for å forbedre helsetilbudet til barn og mødre i fire delstater. Det er ennå for tidlig å se konkrete resultater av støtten på helsestatistikken.

Det er planlagt å bruke til sammen 250 millioner kroner over fem år, fra 2008 til 2012. Den norske støtten kanaliseres via Norads britiske søsterorganisasjon DFID. Norge har kort bistandserfaring med Nigeria som er et land med mye korrupsjon. Kapasiteten på ambassaden og manglende erfaring med Nord-Nigeria er årsaken til samarbeidet med DFID om helseinitiativet.

Likestilling

Nigeria er et mannsdominert samfunn. Kvinners lave status er viktig i forklaringen på høy mødre- og barnedødelighet og salg av kvinner og barn til ulike former for slaveri og prostitusjon. Nigeria er både et opprinnelsesland, transitt- og endestasjon for ofre for menneskehandel. Myndighetene har de siste årene vist at de tar problemet på alvor, og det føderale National Agency for the Prohibition of Traffic in Persons (NAPTIP), som koordinerer kampen mot menneskehandel i Nigeria, har bidratt til å bekjempe handelen og organisert kriminalitet. Norge støtter UNFPAs arbeid mot vold mot kvinner og for styrking av kvinners stilling i samfunnet. Aktivitetene retter seg både mot myndigheter og sivilt samfunn.

Utdanning

Norge har støttet opplæringsprogrammet til African Leadership Forum. Målgruppen er unge ledertalenter. 579 fikk opplæring.

Annet:

- Norge har i flere år støttet demokratisering, anti-korrupsjon og konfliktløsning gjennom FNs utviklingsprogram (UNDP).
- Ambassaden inngikk en ny avtale med UNDP i 2009 med målsetning om å bidra til å bedre praksisen for offentlige innkjøp i fire delstater i Niger-deltaet.
- Norge støtter African Network for Environment and Economic Justice på kapasitetsoppbygging innen forvaltning av petroleumsinntekter i fem Niger-delta stater.

Fakta om Nigeria

Anslått folketall (2008) 151,2 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	1170 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	6,0 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2007)	Jordbruk 33 % Industri 41 % Tjenester 27 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	0,0 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	9 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	0,7 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2008)	Ikke tilgjengelig
Barnedødelighet per 1000 (2008)	186
Endring 2000-2008	-21
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	11
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	3,1 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	58 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2007)	64,2 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,511

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2007)	62,8 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	28,5 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2007)	
Barneskole (primær)	88
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	77
Høyere (tertiær)	70

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	7 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	42 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	16,0 %
--	--------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	2,5
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

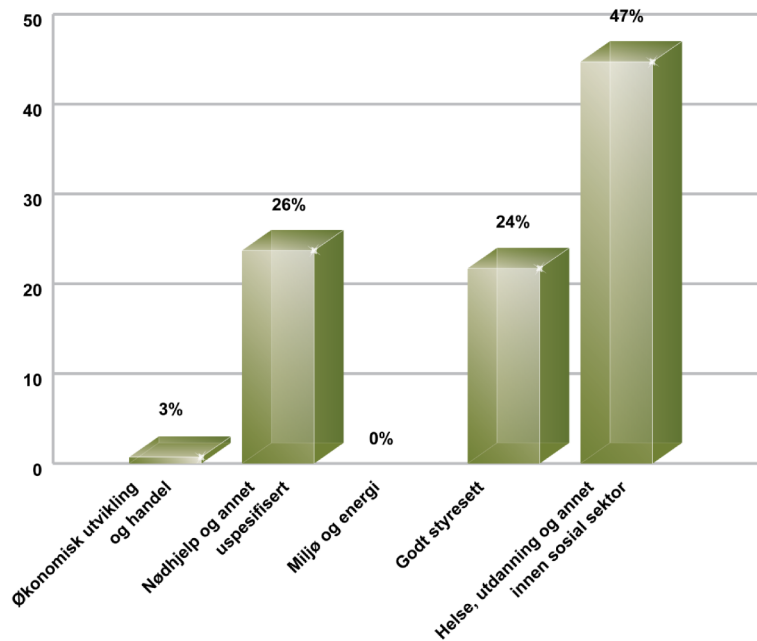
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Pakistan

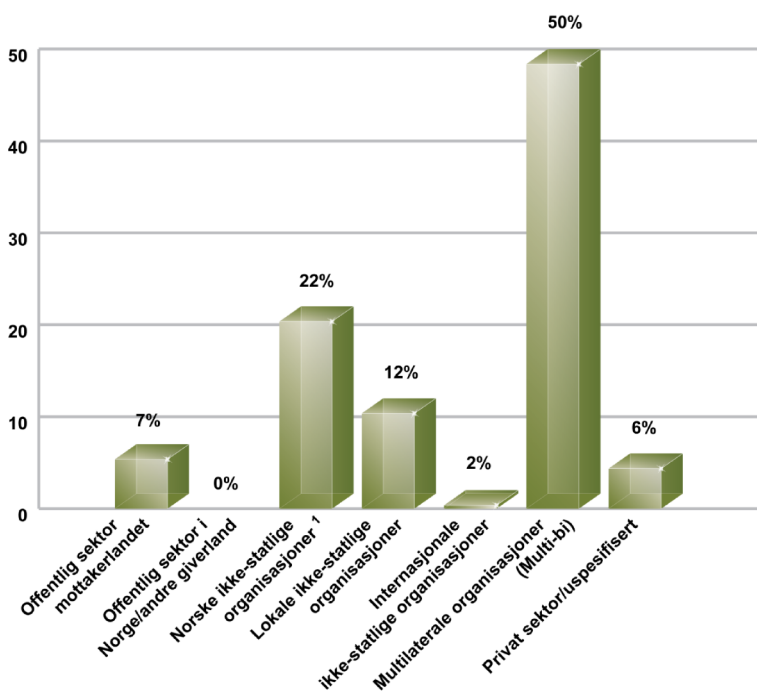
2009: Utviklingen i Pakistan har betydning både regionalt og globalt. For Norge har et forverret trusselbilde gjort arbeidssituasjonen vanskelig.

Total bistand til Pakistan i 2009: 292,4 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Pakistan er strategisk viktig både gjennom sterke mellommenneskelige forbindelser og gjennom utviklingssamarbeid. Norge opprettet diplomatiske forbindelser med Pakistan allerede ved uavhengigheten i 1947.

Forbindelsene mellom Norge og Pakistan er sterke og manifesterer seg på en rekke områder:

- Reiseliv
- Kultur
- Utviklingssamarbeid
- Humanitær støtte
- Institusjonssamarbeid
- Handel og investering

Norske interesser

Telenor dominerer norske næringsinvesteringer i Pakistan. Telegiganten har investert nærmere to milliarder dollar der siden 2005. Norge er dermed blant de største investorene. Norge importerer varer fra Pakistan for cirka 400 millioner i året, og eksporterer for cirka 100 millioner.

Fokus for utviklingssamarbeidet:

- Utdanning
- Godt styresett
- Helse
- Kultur
- Menneskerettigheter
- Likestilling

Kvinners rettigheter

Den pakistanske grunnloven slår fast at diskriminering på grunnlag av kjønn ikke skal forekomme. Like fullt er det en kjensgjerning at kvinner har en svak stilling og skårer betydelig lavere enn menn på de fleste sosiale og økonomiske parameterne. Norsk støtte går til tiltak for å fremme kvinners rettigheter i arbeids- og samfunnslivet og for å sikre relevant yrkesopplæring. Innsatsen for å styrke kvinners muligheter til å tjene penger fortsetter gjennom opplæringsprosjekter i tekstilindustrien og opplæring i moderne husdyrhold for landsbykvinner. Et eksempel er samarbeidet med organisasjonen Aga Khan Cultural Service i Gilgit-Baltistan.

Norge og Pakistan har siden 2006 hatt dialog om tre politisk initierte utviklingstiltak. Det ene gjelder innsats for bedre småbarnhelse, der Pakistan er et av FNs satsningsland for å nå tusenårsmålene. Avtalen om norsk støtte på 250 millioner kroner ble undertegnet med FN i november 2008.

Pilotland

Pakistan er ett av åtte pilotland for "Ett FN på landnivå". Norge bidrar gjennom et stort helseprosjekt i

Sindh. Men framdriften er svak, programmet er anonymt og giverlandene har i liten grad brukt "Ett FN" som kanal for prosjektene. Norge er nå den største giveren innenfor "Ett FN i Pakistan".

For Norge er FN-systemet den viktigste kanalen for norsk bistand. Frivillige organisasjoner nest viktigst. Pakistanske myndigheter er misfornøyd med at deres organer ikke brukes nok og Norge vil derfor styrke arbeidet med å konsultere myndighetene i prosjektutvikling.

Helse

Innsatsen for å nå tusenårsmålene for mødre- og barnehelse er Norges største satsingsområde. Midlene kanaliseres gjennom "Ett FN" til UNFPA, UNICEF og WHO. Innsatsen konsentreres i ti distrikter i Sindh-provinsen. Pakistanske helsemyndigheter deltar på føderalt og delstatsnivå. Pakistan er ett av fire land som ennå har endemisk polio. Norge støtter vaksinearbeidet gjennom GAVI.

Menneskerettigheter

Menneskerettighetssituasjonen i Pakistan preges av systematiske og alvorlige brudd og mangler. Sviktende rettsikkerhet, vilkårlig maktutøvelse, korrupsjon, vold, fattigdom, manglende innsats for å sikre sosiale og økonomiske rettigheter og diskriminering preger samfunnet.

Kvinner og barn er særlig utsatt for overgrep, men bevisstheten rundt kvinners rettigheter er økende. Norge støtter lokale organisasjoner i arbeidet for barns rettigheter.

Kultur

I 2005 ble det undertegnet en avtale om kultursamarbeid. Avtalen ivaretar ønsket om langsiktighet, forutsigbarhet og større bredde i kultursamarbeidet mellom landene. Samarbeidet vektlegger kulturminnevern. Festivalen Oslo Mela som utenriksdepartementet har støttet siden starten i 2001, er et eksempel på at det skapes viktige møteplasser.

Media

Norge har de siste årene gitt betydelig støtte til SAFMA (South Asia Free Media Association). Seminarer og opplæring gir opplæring i medienes håndtering av fred og konflikt i et regionalt sørøstasiatisk perspektiv. Forholdet mellom Pakistan og India, knyttet til konflikten i Kashmir står sentralt. En ny avtale skulle inngås i 2009, men gjennomgang av forvaltning av penger avdekket uheldig praksis. Inngåelse av ny avtale med SAFMA er utsatt til saken er ferdig utredet.

Dialog

Ledere fra sentrale religiøse grupperinger har vært samlet gjennom Kirkens Nødhjelps dialogprogram. Den religiøse dialogen fortsetter. Det er The World Council of the Religions (WCR) som jobber for å øke samarbeid og dialog mellom ulike religiøse grupper og trossamfunn. Arbeidet har fått moralsk støtte fra myndighetene.

Programmet har også arbeidet med å utvikle læreplan for de religiøse skolene, de såkalte koranskolene som Norge støtter.

Annet:

- Politisk dialog ble videreført gjennom bilaterale konsultasjoner på embetsnivå.
- Antikorrupsjonsarbeidet fortsetter. Det legges særlig vekt på oppfølging av egne prosjekter. To prosjekter er stilt i bero etter at det ble oppdaget rot i forvaltningen av mottatte midler i det ene og intern strid i det andre.

- Politisamarbeidet mellom Norge og Pakistan er stilt i bero etter beslutning fra Justis- og politidepartementet.

Fakta om Pakistan

Anslått folketall (2008) 166,1 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	950 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	2,0 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 20 % Industri 46 % Tjenester 53 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	3,3 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	9 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	0,9 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2008)	Ikke tilgjengelig
Barnedødelighet per 1000 (2008)	89
Endring 2000-2008	-19
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	3,2
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	0,1 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	90 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2005)	47,5 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,572

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	66,1 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	31,1 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2008)	
Barneskole (primær)	83
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	76
Høyere (tertiær)	85

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	23 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	18 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	9,0 %
--	-------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	2,4
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

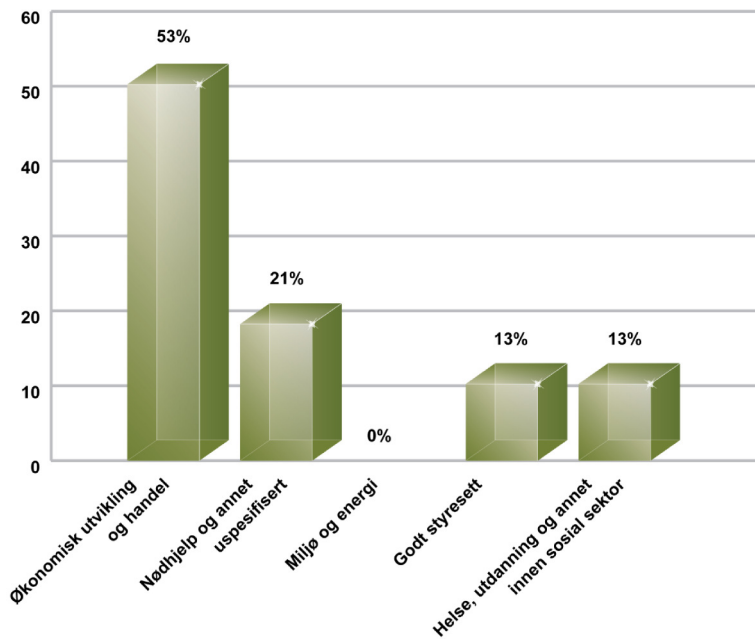
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Det palestinske området

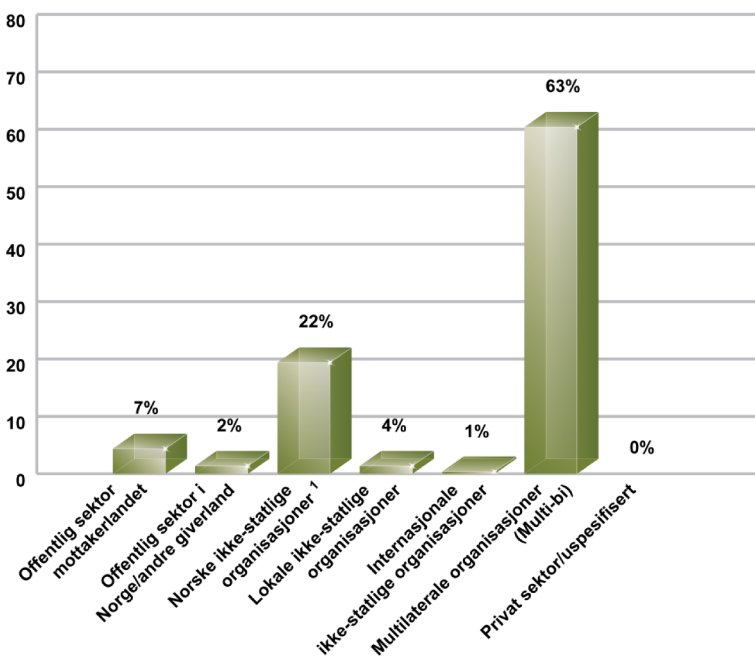
2009: Norge bidrar med alt fra Ibsen-skuespill til budsjettstøtte, dialog og menneskerettighetsarbeid.

Total bistand til Det palestinske området i 2009: 628,7 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Et viktig element i norsk innsats er bygging av bærekraftige offentlige institusjoner og å støtte sivile samfunnsorganisasjoner som har vaktbikkjefunksjoner i forhold til korrupsjonsarbeid og menneskerettighetsarbeid.

Utdanning

En offentlig streik i Gaza like før semesterstart høsten 2008, førte til at Hamas erstattet de streikende lærerne med nyutdannede lærere uten undervisningserfaring for å kunne opprettholde skoletilbudet til barn i Gaza. Selv om majoriteten av de streikende gikk tilbake til jobb da krigen startet i Gaza ved årsskiftet 2008/2009, førte det til at kvaliteten på undervisningen ble dårligere.

Dette ble igjen forsterket av krigen, hvor hele befolkningen ble sterkt traumatisert. Blokaden inn til Gaza har gjort det umulig å føre inn byggingsmateriale. Derfor har nesten ingen skoler blitt reparert eller bygget de siste tre årene. Løsningen har vært dobbelt og trippelskift på skolene.

I løpet av krigen ble seks skoler og utdanningsdepartementet i Gaza, alle tidligere finansiert av norske bistandsmidler, skadet av bombeangrep. Skadene beløper seg til omlag 300 000 dollar.

Den Nasjonale Strategien for Lærerutdanning, som inkluderer både grunnutdanning og videreutdanning er utviklet med støtte fra Norge

Gjennomført med norsk støtte i 2009:

- 28 nye klasserom ferdigstilt.
- 17 skoler er utvidet og vedlikeholdt og et nytt distriktdirektorat bygget.
- 156 skoler og et nytt utdanningsdirektorat fikk støtte til møbler og utstyr.
- Computerlaboratorier ble etablert på 44 skoler.

Energi

Palestinsk-kontrollerte områder ble for første gang knyttet til det panarabiske elektrisitetsnettet i 2009. Kapasiteten er begrenset, men det er politisk viktig med kraftimport fra andre kilder enn Israel. Norge har delfinansiert prosjektet som har fått navnet "Jordan-Jericho inter-connection"

Norge inngikk i 2008 en ny treårig avtale med om støtte til energimyndighetenes plan for å sikre strømforsyningen i palestinske områder innen 2020. Dette krever store investeringer i infrastruktur, forhåndsbetalte strømmålere og omorganisering av sektoren. Målet er også å øke innbetalingsraten, noe som igjen vil være med på å redusere underskuddet på statsbudsjettet.

Styresett

For Norge er arbeidet med å bygge opp bærekraftige palestinske offentlige institusjoner og støtte sivile samfunnsorganisasjoner viktig. Implementeringen av institusjonsbyggingsprosjektet ved presidentens kontor har vært tilfredsstillende, spesielt med tanke på forbedret intern finansforvaltning, organisering og forvaltning.

Menneskerettigheter

Den lovgivende forsamling er ikke-fungerende på grunn av den interne politiske krisen og israelske arrestasjoner av folkevalgte. Norsk støtte har derfor gått til å styrke organisasjoner som sikrer et visst oversyn av nye lover som vedtas gjennom presidentdekreter. Norsk støtte til ombudsmannskontoret

har resultert i en årlig rapport om menneskerettighetssituasjonen i Det palestinske området.

Norsk støtte har gått til valgkommisjonens arbeid med å forberede president og parlamentsvalg, som i 2009 igjen ble utsatt på ubestemt tid. Valgkommisjonen står ansvarlig for å gjennomføre lokalvalgene i 2010, og støtten til opplæring av 350 lærere i videregående skoler i demokratiseringsprosesser bidrar til denne gjennomføringen.

Budsjettstøtte

Formålet med budsjettstøtten er statsbygging og å bidra til opprettholdelse av viktige statsinstitusjoner. Hoveddelen av budsjettstøtten går til finansiering av viktige offentlige tjenester som helse og utdanning. Lønninger til statsansatte har viktige positive ringvirkninger i det palestinske samfunnet og for økonomien både på Vestbredden og i Gaza.

Norges bidrag til budsjettstøtten kanaliseres gjennom Verdensbankens Trustfund. I 2009 mottok palestinske myndigheter totalt 79 millioner amerikanske dollar i budsjettstøtte fra fondet. Norge overførte i 2009 i underkant av 320 millioner kroner og er dermed en av de største bidragsyterne.

Verdensbanken konkluderer med at palestinerne er god vei til å levere resultater på løftet om å skape en palestinsk stat som kan levere tjenester og økonomisk fremgang til innbyggerne.

Kultur

Det finnes 300 kultursentra på Vestbredden og i Gaza. Norsk støtte til palestinske kulturinstitusjoner skal bidra til å bygge en nasjonal palestinsk identitet.

Dette er noen av aktivitetene som fikk norsk støtte:

- Kultursenteret Ogarit har i perioden 2006 til 2009 utgitt 53 bøker av palestinske forfattere. Dette inkluderer 21 barnebøker. Ogarit har arrangert både bokmesser, seminarer og høytlesning, og de distribuerer gratis kopier av bøkene til skoler, bibliotek og kultursentra.
- Norge har inngått en avtale med Tamer Institute som skal oversette og utgi 11 palestinske, arabiske og utenlandske bøker per år. Fire er i blindeskrift.
- En ekstern evaluering konkluderer at musikkcenteret Sabreen har hatt stor innvirkning på spredningen av palestinsk musikk. Sabreen har blant annet sørget for musikkundervisning blant 6 500 elever gjennom opplæringstilbud til lærere og produksjon av materiell.
- Det gis støtte til restaurering og drift av et palestinsk kultursenter i Øst Jerusalem i regi av Yabous for å øke synligheten av et palestinsk nærvær i byen.
- I Ramallah på Vestbredden ble Ibsens "En folkefiende" fremført, oversettelsen av to av Thorvald Steens romaner til arabisk ble lansert, og det ble holdt et seminar og en poesikafé i forbindelse med Wergeland-markeringen.
- Norge støtter UNESCO i etableringen av nasjonalt museum for "The Narrative of the Palestinian People i Betlehem. Dette er ment å være et moderne, interaktivt museum som er rettet både mot lokalbefolkningen og turister. Utbyggingen av museet er forsinket blant annet som følge av interne palestinske motsetninger. Det tas sikte på å åpne museet forsommeren 2011.

Fred og forsoning

Gjennom kjernestøtte til lokale menneskerettighetsorganisasjoner blir det fokusert på menneskerettighetsbrudd som er resultat av okkupasjonen og menneskerettighetsbrudd som følge av interne forhold i det palestinske samfunnet.

Støtten gis til organisasjoner som arbeider med svake eller marginaliserte samfunnsgrupper, eksempelvis beduiner i Jordan-dalen, ungdom i Jerusalem og kvinner.

- I Jordan-dalen har beduinsamfunn fått hjelp til å forbedre hjemmene sine.
- Trygge rekreasjonsområder er etablert på flere skoler.
- I Øst-Jerusalem har unge palestinere fra 17 ulike skoler kommet sammen i et norskstøttet ungdomsparlament for å fremme deres demokratiske rettigheter og tilgang på kommunale tjenester.
- En norskstøttet koalisjon av organisasjoner har arbeidet for å fremme rettighetene til palestineres situasjon i Øst-Jerusalem. Koalisjonens arbeid har bidratt til et økt fokus på palestineres situasjon og fremmet palestineres egen bevisstgjøring om Israelske bosetternes ulovlige virksomhet og husødeleggelser iverksatt av Jerusalem kommune.
- I tillegg har Norge støttet menneskerettsorganisasjoner både på Vestbredden og i Gaza. Et eksempel på dette er Al Haq som monitorer menneskerettighetsbrudd i hele det Palestinske området, inkludert Gaza, Vestbredden og Øst-Jerusalem.

Fakta om Det palestinske området

Anslått folketall (2008) 3,9 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2005)	1250 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	Ikke tilgjengelig
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk Ikke tilgjengelig Industri Ikke tilgjengelig Tjenester Ikke tilgjengelig
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	Ikke tilgjengelig
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	659 USD
Bistand, andel av BNI (2005)	25 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2007)	2,2 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	27
Endring 2000-2008	-2
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	Ikke tilgjengelig
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	Ikke tilgjengelig
Tilgang til rent drikkevann (2008)	91 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2008)	Ikke tilgjengelig
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,737

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	Ikke tilgjengelig
Analfabeter, 15-24 år (2008)	27,8 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2007)	
Barneskole (primær)	100
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	106
Høyere (tertiær)	122

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	Ikke tilgjengelig
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	Ikke tilgjengelig

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	Ikke tilgjengelig
--	-------------------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	Ikke tilgjengelig
--	-------------------

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

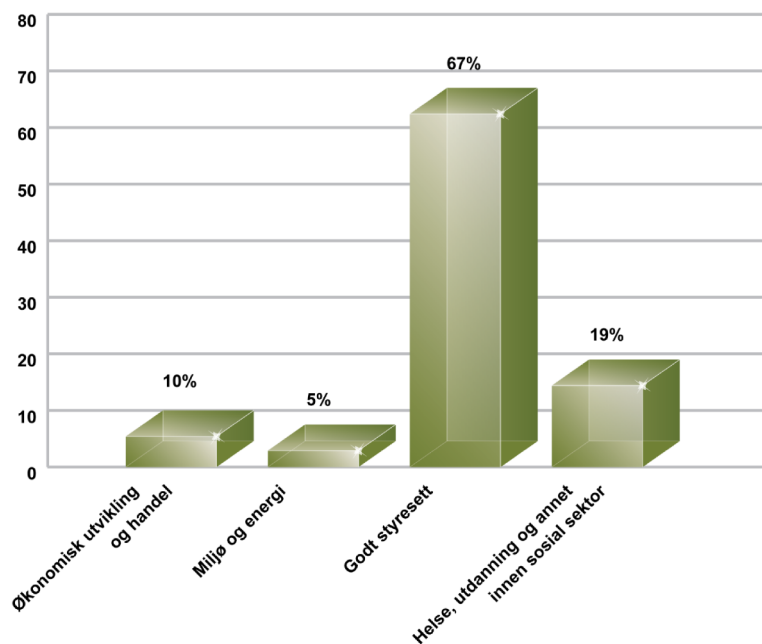
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Serbia

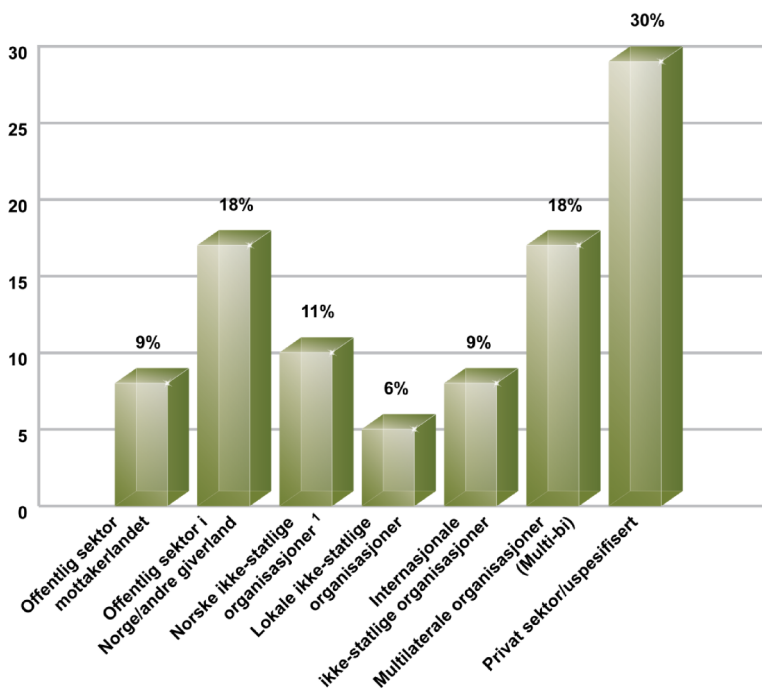
2009: Evalueringer viser at Norge har hatt stor innvirkning på den demokratiske utviklingen i Serbia.

Total bistand til Serbia i 2009: 124,8 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Både Serbia og Montenegro er fortsatt sterkt polariserte samfunn med store indre spenninger. Spenningene er politiske, nasjonale, religiøse, etniske og geografiske. Det omfattende økonomiske samarbeidsprogrammet med Serbia gjør Norge til en av de største bidragsyterne i landet. I tillegg er Norge svært synlig i regionen på grunn av utstrakt kommune-til-kommune-samarbeid og tett politisk kontakt.

Forsoning

Et forsoningstiltak som i særlig grad er rettet mot barn og unger er Norges Fotballforbunds prosjekt Open Fun Football Schools. Dette drives i Serbia, Makedonia og Bosnia-Hercegovina.

Prosjektet engasjerer tusenvis av barn, unge, foreldre og voksne instruktører av begge kjønn, og fra ulike etniske grupper. Det arrangeres fotballturneringer hvor lek og glede er i sentrum. Arrangementene skaper unike multietniske møteplasser og muligheter for positive felles opplevelser for barn og unge med ulik bakgrunn.

Sammen med Sveits, Spania og Sverige bidrar Norge til et nytt integrert FN-prosjekt i sør-Serbia der forsoning mellom ulike etniske grupper er et viktig element ved siden av økonomisk og sosial utvikling. Flere mediaprojekter har bidratt til balansert rapportering om Jugoslavia-domstolen og om utviklingen i landene i regionen. Den norske støtten til ivaretagelse av rettighetene til flyktninger og internt fordrevne så vel som til integrering av disse gruppene, er også et viktig ledd i forsoningsarbeidet.

Godt styresett

Norge samarbeider nært med serbiske myndigheter om å identifisere prosjekter som er sentrale i oppbyggingen av demokratiske institusjoner i landet. Norge vil også bidra til Serbias integrasjon i EU, som er et av de viktigste målene for Serbias regjering. Norge har hatt god tilgang til både sivilsamfunn og myndigheter i landet, noe som har gitt et godt grunnlag for politiske vurderinger og rapporteringer.

Tilbaketakelsesavtale er ferdigforhandlet med Serbia og vil bli iverksatt i 2009. Frihandelsavtale med EFTA ble ferdigforhandlet i løpet av 2009.

Sikkerhetssektoren

Forsvarsarbeid og samarbeidssaker til forsvars- og sikkerhetspolitikk er tematisk sett det tydeligste norske engasjementet i Serbia, med de ringvirkninger som dette samarbeidet skaper både i forhold til de sentrale myndighetene og i ulike deler av landet. Det mest synlige resultatet er den serbiske deltakelsen i det norske bidraget til MINURCAT (fredsoperasjonen i Tsjad). Dette er også det området der Norge tydeligst har bidratt til økt internasjonalt samarbeid og integrasjon for Serbia.

Næringsutvikling

Kontakt med norske bedrifter og norske interessenter er en av de høyest prioriterte oppgaver for ambassaden. Finanskrisen og det økonomiske tilbakeslaget hadde vesentlig innvirkning på Norges arbeid i Serbia i 2009. Den positive økonomiske utviklingen mellom Norge og Serbia i form av økt handel og investeringer stoppet opp i 2009. Høsten 2009 økte imidlertid noe av interessen både for handel og investeringer igjen.

Klima og bærekraftig utvikling

Norge hadde klima og bærekraftig utvikling som prioritert område for 2009. Dette området har ikke blitt fulgt opp som planlagt. Flere prosjekter under samarbeidsprogrammet støtter imidlertid opp

under denne prioriteringen.

Kultur

Det har vært en rekke kulturmarkeringer i Serbia, flere med økonomisk og praktisk bistand fra den norske ambassaden. Den største markeringen var den norske filmuken "Cool and Crazy" i Beograd der det ble vist 17 norske filmer.

Hamsun-forestillingen "The Writer" ble oppført under BITEF 15.-25. september. Oppsetningen vant festivalens publikumspris, og den bidro til en diskusjon i etterkant om forholdet mellom politikk og kunst.

Det Norsk-Jugoslaviske vennskapssambandet/Norsk-Serbisk venneforening markerte 40-årsjubileum i 2009. Dette ble markert en rekke steder i Serbia i form av kulturarrangementer.

Fakta om Serbia

Anslått folketall (2008) 7,4 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	5590 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	1,2 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2007)	Jordbruk 13 % Industri 28 % Tjenester 59 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	2,3 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	142 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	2,1 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2006)	1,8 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	7
Endring 2000-2008	-5
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	Ikke tilgjengelig
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	0,1 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	99 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2008)	Ikke tilgjengelig
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,826

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	95,8 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	0,7 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2008)	
Barneskole (primær)	100
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	103
Høyere (tertiær)	130

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	22 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	59 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	2,7 %
--	-------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	3,5
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

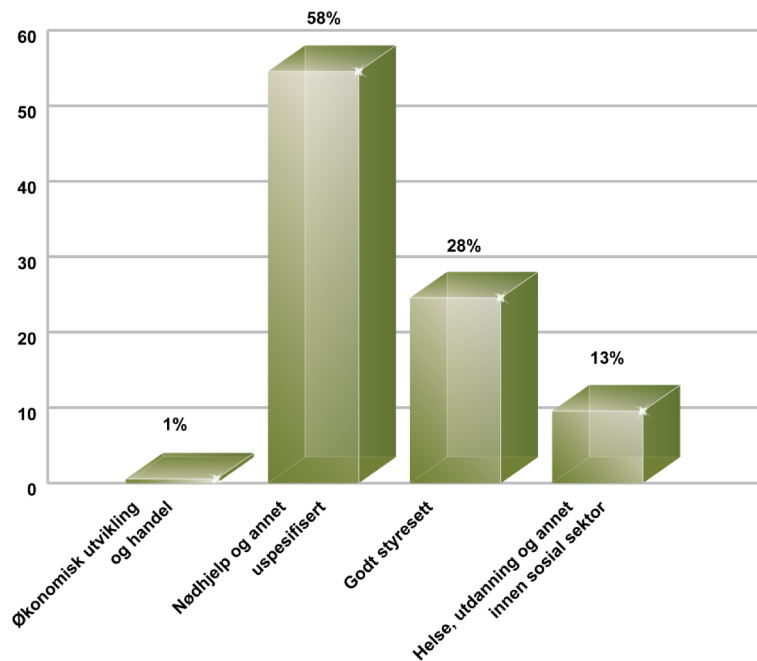
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Somalia

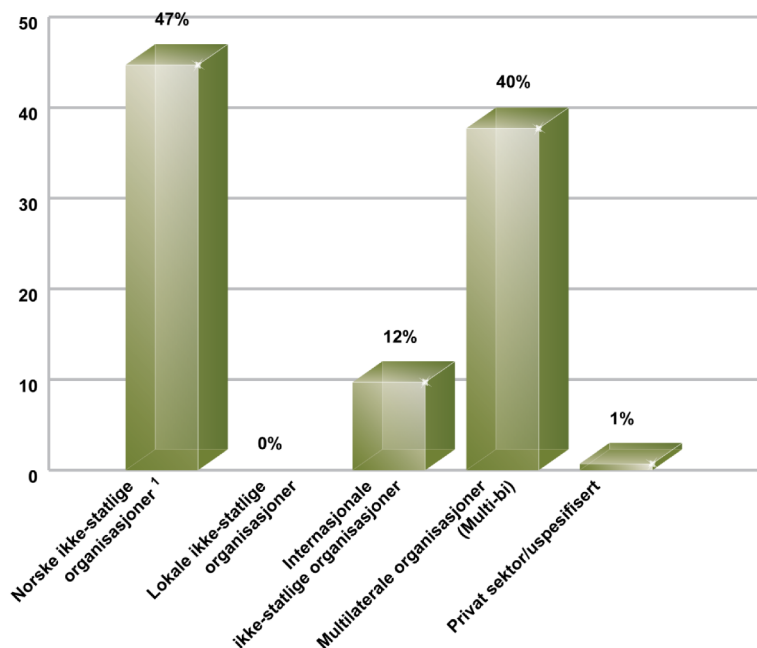
2009: Somalia er preget av politisk krise og trusselen fra terrorgrupper som etablerer seg. Norge har begrenset tilstedeværelse på grunn av sikkerhetssituasjonen.

Total bistand til Somalia i 2009: 209,3 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Krig og konflikt er fortsatt den største trusselen mot vekst og fattigdomsbekjempelse i Afrika. Støtten til konflikthåndtering og fredsbygging har derfor høy prioritet. Norge har et aktivt engasjement på Afrikas Horn.

African Union (AU) har et klart mandat innen fred og sikkerhet. Dette gjelder både konfliktløsning, fredsbevaring og gjenoppbygging. Organisasjonen arbeider aktivt for å bidra med dette. Fredstyrker fra AU har i de senere år vært utplassert i Somalia. En sikker og stabil finansieringsordning for AUs fredsoperasjoner og et nærmere samarbeid med FN om disse operasjonene er imidlertid fortsatt en hovedutfordring. Norge vil fortsatt støtte AU med prosjekter innen kapasitetsbygging.

Fred og forsoning

Somalia har vært herjet av borgerkrig og fravær av myndighetsstrukturer i 17 år. Norges arbeid i forhold til fredsprosessen i Somalia har fokusert på å bidra til nærmere samordning av det internasjonale samfunnets respons til konflikten og forhandlingene, og å støtte opp om FNs rolle. Dette har man gjort blant annet ved å opprette "International Contact Group for Somalia" sammen med USA.

Norge er blant de største bidragsyterne når det gjelder humanitær bistand til Somalia, og gir også betydelige midler til institusjons- og kapasitetsbygging gjennom FN, til oppfølging av den såkalte "Djibouti-avtalen" mellom overgangsregjeringen og opposisjonen, og til forsoningstiltak på grasrotnivå.

For å styrke kvinners deltakelse i fredsprosessen, har Norge blant annet støttet det sivile samfunn slik at de kunne delta ved fredsprosessen i Djibouti, samt støttet Somali Women Agenda, som er en samling av kvinneorganisasjoner. I tillegg er støtte gitt til Mogadishu Universitet med stipender til kvinnelige studenter, slik at flere kvinner på sikt skal kunne gå inn i sentrale stillinger i det somaliske samfunnet.

Norge støtter også kapasitetsbygging av overgangsmyndighetene, inkludert oppbygging av presidentens og statsministerens kontor. Denne støtten kanaliseres gjennom National Democratic Institute.

Norge har også vært involvert i planleggingen av giverkonferansen for Somalia som ble avholdt på våren 2009.

Humanitær bistand

Den humanitære situasjonen er prekær på grunn av de vedvarende konfliktene i landet og utbredt tørke. Norges bistand konsentreres i all hovedsak til sør- og sentral-Somalia selv om noe humanitær støtte går til Puntland og Somaliland.

Fokus:

- Vann og sanitær
- Husly
- Matvaresikkerhet
- Helse

- Utdanning

Støtten kanaliseres gjennom FN, norske og internasjonale organisasjoner og Røde Kors-systemet. Norge skal være en synlig og tydelig forsvarer av behovet for å sikre at humanitære organisasjoner får full tilgang i Somalia, noe som har vært et stort problem grunnet fare for væpnede overfall og plyndring.

Fakta om Somalia

Anslått folketall (2008) 8,9 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	Ikke tilgjengelig
Økonomisk vekst, BNP (2008)	Ikke tilgjengelig
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk Ikke tilgjengelig Industri Ikke tilgjengelig Tjenester Ikke tilgjengelig
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	Ikke tilgjengelig
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Ja
Bistandsnivå per innbygger (2008)	85 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	Ikke tilgjengelig

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2006)	32,8 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	200
Endring 2000-2008	0
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	14
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	Ikke tilgjengelig
Tilgang til rent drikkevann (2008)	30 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2005)	73,5 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	Ikke tilgjengelig

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	Ikke tilgjengelig
Analfabeter, 15-24 år (2008)	Ikke tilgjengelig
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2008)	
Barneskole (primær)	Ikke tilgjengelig
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	Ikke tilgjengelig
Høyere (tertiær)	Ikke tilgjengelig

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	6 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	Ikke tilgjengelig

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	0,6 %
--	-------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	1,1
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

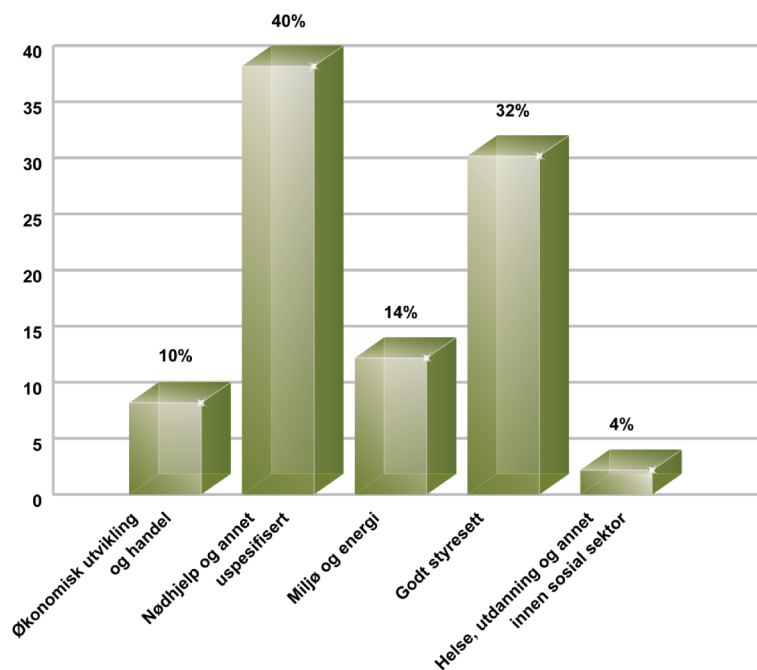
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Sri Lanka

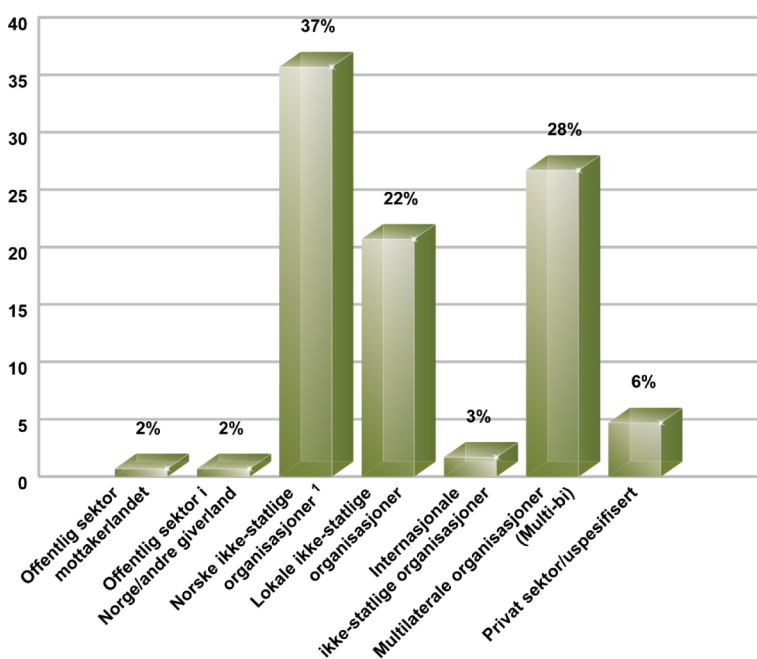
2009: I Sri Lanka markerte hærens seier over De tamilske tigrene (LTTE) i mai slutten på 26 år med konflikt. I krigens siste fase arbeidet Norge for å begrense sivile lidelser og få partene til å overholde folkeretten.

Total bistand til Sri Lanka i 2009: 221,4 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Utviklings samarbeidet med Sri Lanka innenfor områdene fredsbygging og økonomisk utvikling ble videreført selv om det har vært vanskelig. Situasjonen har medført at de vestlige, fortrinnsvis de bilaterale givene bistår kun i veldig begrenset grad. Politisk innblanding og krigshandlinger har hatt negative konsekvenser i flere program. Av de likesinnede bilaterale givene, er det kun Norge som gikk inn i gavefinansierte program med myndighetene i 2009.

Et svekket offentlig mottakerapparat, politisk opportunisme og økende korrupsjon har medført at samarbeidet har vært utfordrende. Når det gjelder humanitær innsats har myndighetene heller stukket kjepper i hjulene enn å være tilretteleggere.

Etter krigens slutt har Norge ikke lenger noen særskilt rolle i Sri Lanka. En uavhengig evaluering av den norske innsatsen i fredsprosessen ble lagt ut på anbud våren 2010, og ventes ferdigstilt våren 2011.

Ytringsfrihet

Norge har gitt støtte til Sri Lanka Press Institute (SLPI) som er den eneste institusjonen som driver videreutdanning av journalister. I 2009 fikk over 500 journalister videreutdanning. 70 journalister ble utdannet på diplomnivå, hvorav 16 kom fra nord. Diplomkurset i videreutdanning i TV- og radioformidling er svært populært og tok opp 105 studenter. SLPI arrangerer også årlig prisutdeling for god journalistikk.

Press Complaints Commission arbeidet med skape oppslutning om yrkesetiske retningslinjer for journalister og andre med tilknytning til media. Retningslinjene ble trykket opp sammen med prosedyrer for behandling av klager og gjort tilgjengelig for nye grupper blant annet det sivile samfunn, offentlige steder og videregående skoler. PCC behandlet 25 % flere klagesaker i 2009 sammenlignet med året før.

Kapasitetsbygging

Norge avsluttet og inngikk en ny avtale om yrkesopplæring av arbeidsløse og vanskeligstilte kvinner og ungdom på landsbygda i 2009.

- 47 partnerorganisasjoner mottok tilstrekkelig kapasitetsbygging til å gi 13 446 ungdommer yrkesopplæring.
- En tredjedel av dem som mottok opplæring var kvinner, og flere av dem i utradisjonelle og høyere betalte yrker.
- Kvinneandelen sank imidlertid med 2% i 2009, som følge av krigen.
- 82% av alle de som mottok opplæring er nå i jobb.

En stor del av næringslivssamarbeidet mellom Norge og Sri Lanka er tilrettelagt gjennom et Match Making Program (MMP) støttet av Norad og ambassaden. I 2009 bidro programmet til etablering av ni nye samarbeidsavtaler.

Kultur

I 2009 startet ambassaden et musikk samarbeid med lokale partnere i regi av Rikskonserten. Tre band kom fra Norge i løpet av året og holdt flere konserter og workshops for srilankisk publikum og musikere. Kulturministeriet fikk støtte for å oppgradere bibliotek i distriktene. Bøker på alle tre språk ble kjøpt inn, og det ble etablert mobile bibliotek. Norge støttet også en kunst og poesi konkurranse

for barn i øst-provinsen. Over 300 barn deltok, fra alle de tre etniske gruppene.

Korrupsjon

Ambassaden innrapporterte ti saker til sentral kontrollenhet i 2009. Blant annet har oppfølgingen ført til at en samarbeidsavtale er sagt opp.

Fakta om Sri Lanka

Anslått folketall (2008) 20,2 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	1780 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	6,0 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 13 % Industri 29 % Tjenester 57 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	3,0 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	36 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	1,8 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2007)	21,1 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	15
Endring 2000-2008	-6
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	0,6
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	Ikke tilgjengelig
Tilgang til rent drikkevann (2008)	90 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2008)	Ikke tilgjengelig
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,759

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	99,5 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	2 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2007)	
Barneskole (primær)	100
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	Ikke tilgjengelig
Høyere (tertiær)	Ikke tilgjengelig

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	6 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	56 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	20,6 %
--	--------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	3,1
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

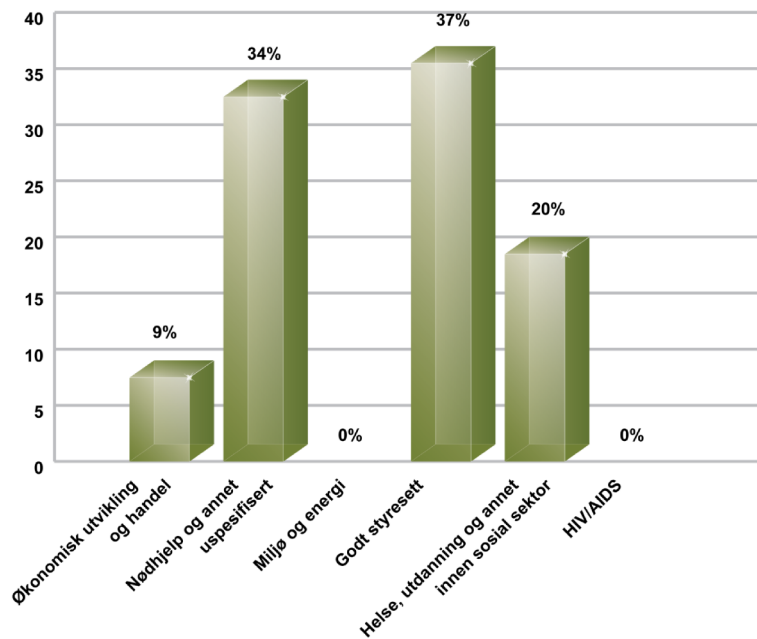
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Sudan

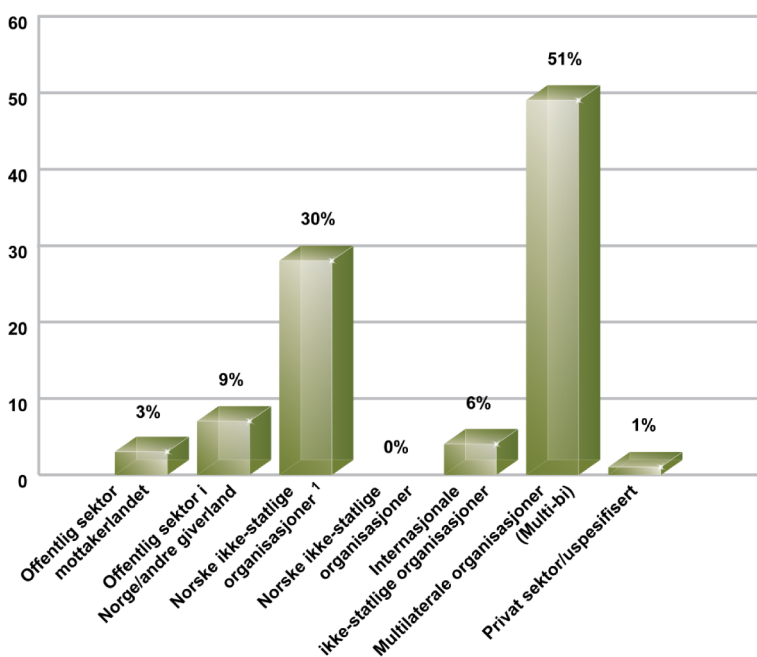
2009: Sudan er en av de største mottakerne av norsk bistand. Neste år avgjøres det om landet fremdeles skal være en nasjon eller ikke.

Total bistand til Sudan i 2009: 578,2 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

2010 er siste fase i den seks år lange interimperioden for fredsavtalen mellom nord og sør. Folkeavstemningen om selvstendighet er satt til januar 2011, men det er fortsatt usikkert om den blir avholdt som planlagt. Politiske utfordringer står i kø. Fordeling av oljeinntekter og markering av grenselinjen mellom nord og sør ved eventuell løsrivelse skaper store konflikter. Det er også store sikkerhetspolitiske utfordringer. Norge har formannskapet i sikkerhetsgruppen AEC, som engasjerer regjeringspartiene i nord og sør i dialog om de mest utfordringene delene av fredsavtalen.

Norge har et sterkt engasjement i Sudan etter flere tiår med stor innsats i landet. I tillegg har Norge støttet fredsprosessen både politisk og økonomisk.

Norge har ambassade i Khartoum og generalkonsulat i Juba. Sistnevnte har hatt utstrakt kontakt med sørsudanske myndigheter. Norske prosjekter har særlig fulgt opp:

- Støtten til SPLM (Sudan peoples liberation movement) og presidentens kontor
- Antikorrupsjonskommisjonen
- Fredsbygging
- Håndvåpenkontroll
- Flegiverfondet

Noen av resultatene fra Flegiverfondets innsats

Utdanning

- Gjennom finansiering av over seks millioner arbeidsbøker, over 20 000 lærepakker for lærere og elever, og 24 000 lærebøker i arabisk, som er distribuert til alle delstater, har Flegiverfondet nådd fram til rundt 1,7 millioner elever, studenter og lærere.
- I alt 658 studenter er blitt ferdigutdannet fra yrkesskolen i Juba. Disse forventes å bidra til økt bruk av sudanske håndverkere og fagfolk på en rekke områder.
- Det har vært framgang i antall barn på skole, særlig for jenter, og bedre tilgang på helsetjenester, men kvaliteten er ikke merkbart bedret.
- Kriseprogrammene i Sør-Kordofan og Blå-Nilen har bidratt med pulter og annet utstyr for til sammen nær 400 000 elever

Vann, sanitær og helse

- Over 600 brønnhull er blitt drillet eller rehabilitert, noe som gir over 245 000 personer i alle ti delstatene rent vann
- Over 100 000 har fått bedret vannforsyning
- 100 000 skoleelever har fått bedre tilgang til vann
- Det er skaffet vannforsyning til 50 000 husdyr
- Seks distribusjonssystemer for vann i semi-urbane strøk er forbedret
- Rundt 160 lokale grupper har fått opplæring om bedre hygiene og sanitære forhold

- 700 enkeltpersoner har fått opplæring for å vedlikeholde pumper og andre installasjoner
- Over 1000 helsestasjoner har fått leveranser av medisiner og malarianett, som har hjulpet over 2,5 millioner pasienter med nødvendige medisiner
- Over en million malarianett er blitt distribuert

Fondet har også bidratt med finansieringen av rehabilitering av 309 km jernbanelinjer, og gjenåpning av jernbanen fra Nord-Sudan til Wau i Sør-Sudan.

Norge har besluttet å forsette deltakelsen i fondet og to stillingshjemler er overflyttet til generalkonsultatet for å se på overordnede utviklingsspørsmål, blant annet når det gjelder misbruk av offentlige midler. Stasjonen deltar også i den strategiske diskusjonen om innretting av framtidig bistand til Sudan.

Statistikk og forvaltning

Statistisk sentralbyrå i Norge og Sudan har forsert minefelt og flomområder i jakten på tall. De er avgjørende for å måle utvikling i den sårbare staten.

Etter fredsavtalen ble undertegnet og Sør-Sudan skulle ta sine første, vakkende skritt i fred, ble det klart at det manglet troverdige tall for de fleste viktige samfunnsarenaer. For til tross for at verdenssamfunnet har laget tusenårsmål om å halvere fattigdommen klarer ikke mange av de fattigste landene å måle hvordan de ligger an. I over ti år har Statistisk sentralbyrå samarbeidet med søsterorganisasjoner i 15 land for å bedre landenes statistikkproduksjon og budsjettplanlegging. Ett av disse landene er altså Sudan. I 2009 ble den første statistikk-publikasjonen klar.

Mer enn 20 år med krig gjorde at store deler av Sør-Sudan nærmest ikke hadde infrastruktur, og offentlig tjenesteyting var begrenset til noen store byer. Utfordringene knyttet til å bygge opp et nytt forvaltningssystem basert på prinsippene om godt styresett har vært formidable og krevd faglig nytenkning. Norge har bistått regjeringen i Sør-Sudan blant annet gjennom støtte til institusjoner i sør gjennom bilaterale tiltak og gjennom flergiverfondene (MDTF). Gjennom det Unicef-administrerte kapasitetsbyggingsfondet (CBTF) for Sør-Sudan har Norge bidratt til å forbedre systemene for offentlig forvaltning. Norge har sammen med andre givere også støttet forberedelsene til valgene.

Norge støttet oppbyggingen av kontoret til presidenten i regjeringen i Sør-Sudan.

Korrupsjon

Korrupsjon er et alvorlig problem. Dette krever grundige kontrollrutiner i bistanden. Norge har gitt økonomisk støtte til anti-korrupsjonskommisjonen i Sør-Sudan.

Fred og forsoning

I forbindelse med sammenstøtene mellom regjeringshæren og de tidligere opprørerne i Abyei i mai 2008, bistod Norge partene med å finne en politisk løsning. Den norske innsatsen var særlig knyttet til fordelingen av oljeinntektene og ble meget høyt verdsatt både i Sudan og internasjonalt. Norge har nå en sentral rolle i arbeidet med internasjonal bistand til gjenoppbyggingen av Abyei.

Norge støtter fredsprosessen gjennom blant annet "Assessment and Evaluation Commission" (AEC), som skal følge iverksettingen av fredsavtalen og arbeidet med partene for å løse løpende problemer. Norge bistår SPLM i omformingen fra geriljabevegelse til et moderne politisk parti. Dette er et viktig element i den målrettede støtten til demokratisering i Sudan.

Norge støttet også FNs og Sør-Sudans forhandlinger mellom den ugandiske regjeringen og opprørsbevegelsen Lords Resistance Army (LRA). Det ble gitt støtte til FN og AUs felles arbeid for å fremme fred og forsoning i Darfur.

Norge bidro aktivt i programmet for Demobilisering, avvæpning og reintegrering (DDR) i samarbeid med FN og sudanske myndigheter.

Humanitær bistand

Norske midler gikk til beskyttelse av sudanske flyktninger samt retur og reintegreringsprogrammer i Sør-Sudan gjennom FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR) og frivillige organisasjoner. Gjennom Flyktninghjelpen ble det gitt støtte til informasjons- og rådgivningsarbeid rettet mot sørsudanske flyktninger og internt fordrevne i forbindelse med returprosessen.

Norsk Folkehjelp bidro til at hovedveier og landbruksområder i Sør-Sudan ble ryddet for miner, noe som er av stor betydning for at folk kan vende tilbake og begynne gjenoppbyggingen.

Norge bidro til at fire millioner konfliktrammede mennesker i Darfur fikk livsnødvendig humanitær hjelp i form av beskyttelse, mat, husly og sosiale tjenester gjennom FNs organer og ulike organisasjoner. Kvinner og barn er spesielt sårbare og ble spesielt ivaretatt blant annet i helseprogrammer.

Olje

God utnyttelse av oljeinntektene er avgjørende for utvikling og fattigdomsbekjempelse i alle deler av landet. Den økonomiske situasjonen for regjeringen i Sør-Sudan er meget sårbar siden mer enn 95 prosent av inntektene kommer fra olje. Gjennom Olje for utvikling-programmet har Norge en oljerådgiver som bistår både den nasjonale og den regionale regjeringen i sør med forvaltning av oljeressursene. Målet er å bedre den nasjonale forvaltningen av oljeressursene.

Kvinner og likestilling

Det er utarbeidet en strategi for arbeidet med kvinner, fred og sikkerhet, og det er knyttet sterkere bånd til både norske og lokale samarbeidspartnere. Som ledd i denne strategien støtter Norge blant annet kapasitetsbyggingsprosjekter av kvinnelige organisasjonsledere og politikere. Forskning på kjønnslemlestelse av kvinner ved Al Ahfad-universitetet og arbeid mot kjønnslemlestelse i distriktene er et annet felt som Norge støtter. Norge har også gått inn for å støtte UNICEF sitt landsomdekkende prosjekt mot kjønnslemlestelse. I tillegg samarbeides det med Sør Sudans menneskerettighetskommisjon om å sikre kvinners rettigheter.

Fakta om Sudan

Anslått folketall (2008) 41,3 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	1100 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	8,3 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 26 % Industri 34 % Tjenester 40 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2006)	4,2 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Ja
Bistandsnivå per innbygger (2008)	58 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	4,8 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2006)	31,7 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	109
Endring 2000-2008	-6
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	4,5
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	1,4 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	57 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2005)	94,2 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,531

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	Ikke tilgjengelig
Analfabeter, 15-24 år (2008)	14,8 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2008)	
Barneskole (primær)	88
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	91
Høyere (tertiær)	Ikke tilgjengelig

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	18 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	33 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	4,6 %
--	-------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	1,5
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

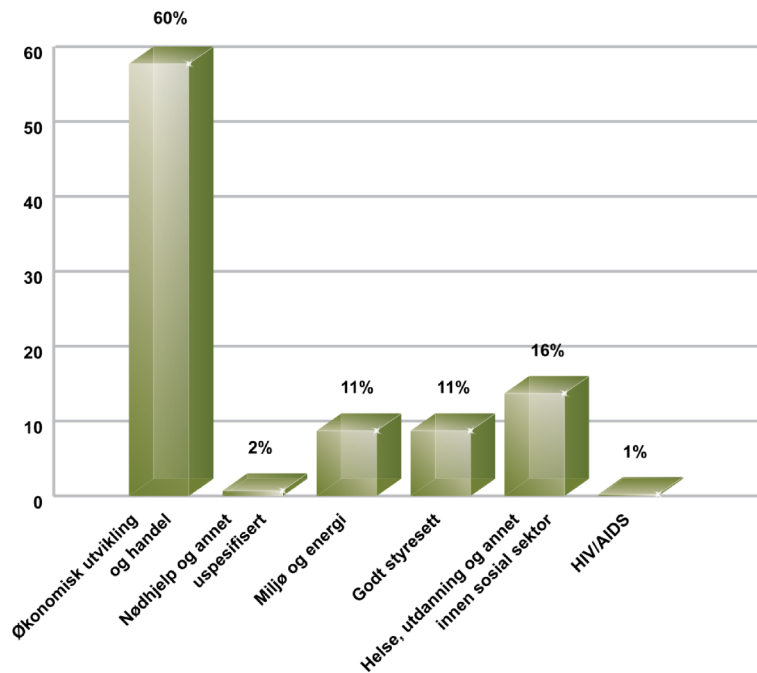
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Sør-Afrika

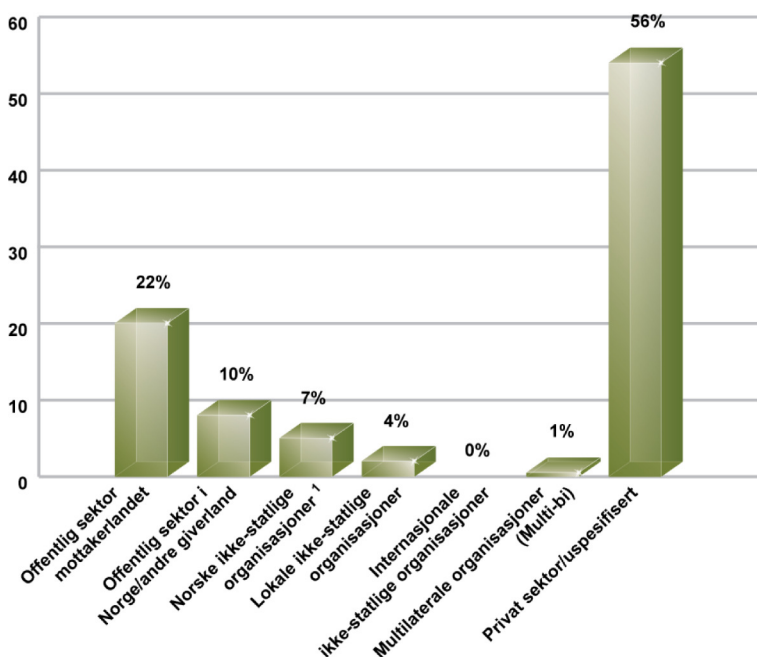
2009: Norge har historiske forbindelser til Sør-Afrika og samarbeidet bygger på støtten Norge ga i kampen mot apartheid. Nå legges norsk utviklingssamarbeid med Sør-Afrika om.

Total bistand til Sør-Afrika i 2009: 226,9 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Samarbeidet med Sør-Afrika har gjennomgått flere stadier siden siste halvdel av 1970-årene, da norsk finansiell støtte til motstandskampen mot apartheidregimet ble trappet opp. Utviklingssamarbeidet mellom Sør-Afrika og Norge begynte rett etter det første demokratiske valget i Sør-Afrika i 1994, men før det var Norge en viktig bidragsyter, både finansielt og praktisk i kampen mot apartheidstyret.

I perioden etter år 2000, ble det innledet ett mer omfattende stat til stat samarbeid, hvor kompetanse og kapasitetsutvikling på definerte fagområder ble prioritert. I tråd med norske og sørafrikanske prioriteringer ble energisektoren, høyere utdanning og forskning, miljøsam arbeid og demokratiutvikling og fremme av menneskerettigheter identifisert som de viktigste områdene.

Alle disse samarbeidsprogrammene vil bli gjennomgått og oppsummert i løpet av 2010 og alle større programavtaler vil være avsluttet.

Omstilling

Norges interesser i samarbeid med Sør-Afrika vil fortsatt være basert på at den politiske og økonomiske utviklingen i landet er viktig for utviklingen i hele Afrika. I tillegg har Sør Afrika inntatt en stadig viktigere strategisk og politisk rolle i forhold til norske interesser i globale spørsmål.

Fremtidige relasjoner skal være basert på likeverd og gjensidig nytte for begge parter.

Fokus:

- Klima
- Demokratiutvikling
- Menneskerettigheter

Fred og forsoning

Norge har videreført den tette kontakten og dialogen med Sør-Afrika om menneskerettigheter og fredsprosesser i Afrika. I 2008 undertegnet Norge en avtale sammen med de øvrige nordiske landene om rammene for samarbeid med andre afrikanske land. Sør-Afrika er en viktig strategisk partner for å fremme menneskerettigheter regionalt. Sentrale konfliktområder som Burundi, Zimbabwe, Sudan og Great-Lakes området er involvert i dialogprosesser og det jobbes spesielt med å få kvinner inn i prosessene.

Sammen med de øvrige nordiske landene undertegnet ambassaden i 2008 en avtale med Sør-Afrika om rammene for samarbeid i forhold til andre afrikanske land. Arbeidet med å styrke Sør-Afrikas kapasitet som giverland i utviklingssamarbeid ble videreført gjennom Norad.

Planlegging av et trepartssamarbeid med Sør-Afrika om politiutdanning i Sudan ble forsinket.

Kultur

Kultursamarbeidet vil fortsette, det samme gjør akademisk samarbeid mellom universiteter i Norge og Sør-Afrika.

Samhandel

Sør-Afrika er et viktig eksportmarked i Afrika. Innovasjon Norge, representert med kontor i

Johannesburg, driver et Match-Making Program som legger til rette for økt kontakt mellom norsk og sørafrikansk næringsliv. Satsning på økt samhandel og investering mellom landene vil være viktig i de fremtidige relasjonene mellom Norge og Sør-Afrika.

Fakta om Sør-Afrika

Anslått folketall (2008) 48,9 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	5820 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	3,1 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 3 % Industri 34 % Tjenester 63 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	1,4 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	23 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	0,4 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2008)	Ikke tilgjengelig
Barnedødelighet per 1000 (2008)	67
Endring 2000-2008	-6
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	4
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	18,1 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	91 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2007)	28,7 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,683

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2007)	92,8 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	3,2 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2007)	
Barneskole (primær)	96
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	105
Høyere (tertiær)	Ikke tilgjengelig

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	45 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	60 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	6,0 %
--	-------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	4,7
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

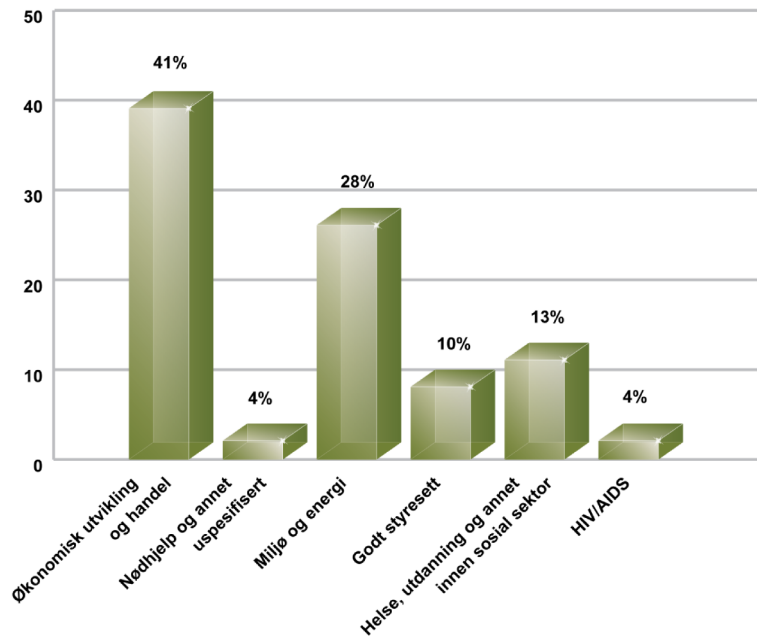
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Tanzania

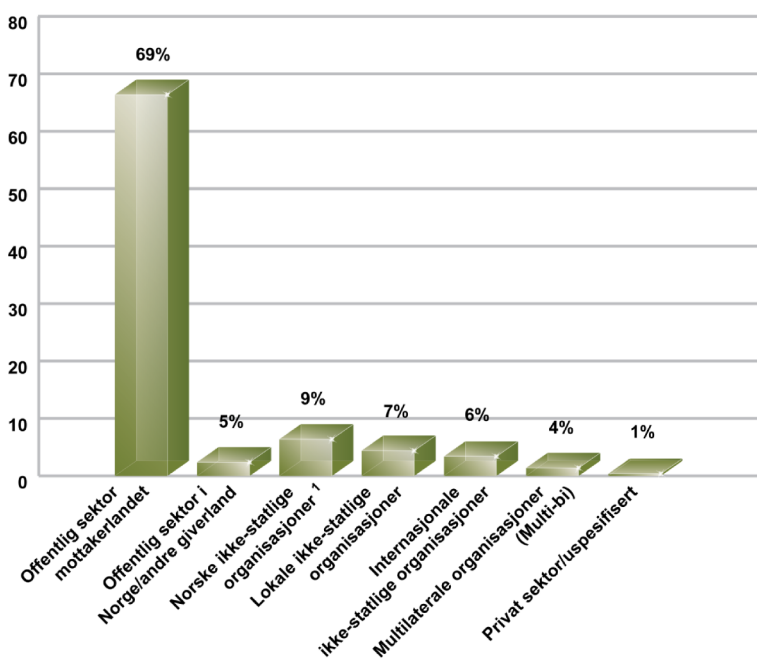
2009: Tanzania var det landet som fikk mest bilateral bistand. En positiv utvikling mot forsoning på Zanzibar, samt en tydelig og åpen debatt om korrupsjon har dominert den politiske arenaen.

Total bistand til Tanzania i 2009: 730,9 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Etter 15 år med politisk uro og vold knyttet til valg, ser det ut til at de to store partiene har blitt enige om en maktdeling som kan bringe forsoning til Zanzibar. Norge har, som ett av få land, fulgt forhandlingene og forsoningsprosessen tett.

Debatten om korrupsjon er tett sammenvevd med indre splittelse og intern maktkamp i regjeringspartiet. 2010 er valgår for Tanzania og allerede i 2009 ble det klart at korrupsjon og krav om handling vil være det heteste temaet for valgkampen.

Korrupsjonsdebatten i det offentlige rom demonstrerer bedre vilkår for presse- og ytringsfrihet. Det tas ut tiltale i flere saker enn tidligere, også i saker med storskalakorrupsjon.

Norsk fokus:

- Busjettstøtte
- Miljø, skog og klima
- Energi
- Bekjempelse av barne- og mødredødelighet
- Godt styresett og bekjempelse av korrupsjon
- Kamp mot avskoging

Energi

Andel av befolkningen som har tilgang til elektrisitet (14 %) har økt lite de siste årene og Tanzania har underskudd på energi som kan sikre utvikling. På Zanzibar derimot er 25 % av befolkningen tilknyttet nettet som et resultat av norsk støtte. I løpet av 2009 ble selve leggingen av den undersjøiske kablen som knytter øya Pemba til fastlandsnettet fullført, men noe arbeid gjenstår før strømmen kan kobles til.

Det bygges også bygdeveier på Pemba. Det er imidlertid forsinkelser på grunn av tungvinne innkjøpsrutiner og dårligere stand på utstyret enn forventet.

Tiltak for likestilling i energisektoren er under utvikling. Norge har blant annet etablert støtte til Engineering Registration Board over fem år for å bidra til at 200 kvinner får profesjonell lisens etter sin ingeniørutdanning.

Miljø og klima

Miljøprogrammet har vært preget av oppfølging av korrupsjonssaken fra det tidligere programmet. Resultater på bakken begrenser seg til at det er tatt ut tiltale mot fire personer for svindel i forbindelse med innkjøp av motorsyker og det er sendt refusjonskrav til et antall ansatte i ministeriet for dobbelt mottatt reisegodtgjørelse.

Som en del av en langsiktig satsing på miljø og klima støtter Norge forskning og kompetansebygging. Støtten til forskning og undervisning innen landbruk og miljø har bidratt til en stor økning av publisering fra Sokoine University of Agriculture. 35 artikler ble publisert i vitenskapelige tidsskrifter i 2009. Det ble også tildelt to patenter for utvikling av nye sorter av bønner og to for nytt teknisk utstyr for saging av tømmer.

Norge er dominerende som giver og faglig partner for REDD i Tanzania. Målet å redusere avskoging og skogforringelse.

Budsjettstøtte

Dialogen rundt budsjettstøtte var anstrengt i 2009 og er preget av gapet mellom givernes forventninger og faktiske resultater. Myndighetene og utviklingspartnerne ble enige om fattigdomsrettet vekst i jordbrukssektoren, rammebetingelser for privat sektor, effektivitet og rettferdighet i offentlige tjenester, budsjettimplementering, og offentlig finansforvaltning i tillegg til antikorrupsjon som hovedtemaene for den offisielle gjennomgangen. Tanzanias oppfyllelse av de viktigste indikatorene for å gi budsjettstøtte var moderat tilfredsstillende fra 2008 til 2009.

Dette bidro budsjettstøtten til:

- Andelen barn under 2 år som fikk trippelvaksine økte fra 71 prosent i 2005 til 86 prosent i 2009.
- Tilgangen til rent drikkevann økte fra 73 til 83 prosent. i byene og fra 53 til 58 prosent på landsbygda i samme periode.

Det ble gitt 265 millioner kroner som generell budsjettstøtte i 2009.

Barne- og mødrehelse

Arbeidet med å redusere barne- og mødredødelighet i tråd med FNs tusenårsmål fortsatte i 2009. Tanzania har hatt markant fremgang når det gjelder antall barn under fem år som overlever. Man har imidlertid ikke lykkes godt nok med å redusere dødeligheten blant nyfødte og mødre.

Norge samarbeider med FN og en rekke andre givere og har felles finansiering av helsesektoren. Det norskstøttede sykehuset Haydom har økt antallet fødsler som skjer med helsepersonell til stede, noe som er viktig for å redde flere liv.

Annet

- Norge har siden juli 2009 hatt nøytrale observatører på Zanzibar som har fulgt registreringen av velgere før valget i 2010.
- Fred- og forsoningsmidler har også blitt brukt til såkalte demokratiskoler for yngre medlemmer av de politiske partiene, i regi av Universitetet i Dar es Salaam. Fokus har vært politisk samarbeid.
- Norges innsats på kulturfeltet har fokusert på institusjonsbygging. Dhow Countries Music Academy (DCMA), en musikkskole på Zanzibar som fokuserer å ivareta den rike musikktradisjonen som finnes på Zanzibar, har en flerårig avtale med ambassaden. I samarbeid med UMOJA Cultural Flying Carpet og Harald Berger fra Kulinarisk Akademi AS ble det for tredje år på rad arrangert en stor kultur- og matfestival i Dar es Salaam. Ambassaden gav støtte til Abantu Visions' Unsung Heroines prosjekt for produksjon av dokumentarfilmer om kjente afrikanske kvinnelige ledere.
- Riksrevisjonen besøkte Tanzania i forbindelse med forvaltningsrevisjon av resultatorientering i norsk bistand. I Tanzania var fokus på helse. Riksrevisjonen har enda ikke avsluttet sin rapportering.

Fakta om Tanzania

Anslått folketall (2008) 42,5 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	440 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	7,5 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2006)	Jordbruk 45 % Industri 17 % Tjenester 37 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	0,9 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	55 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	11,7 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2005)	16,7 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	104
Endring 2000-2008	-36
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	9,5
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	6,2 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	54 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2007)	65,0 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,530

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	99,6 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	22,5 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2007)	
Barneskole (primær)	98
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	Ikke tilgjengelig
Høyere (tertiær)	48

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	30 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	74 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	38,8 %
--	--------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	2,6
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

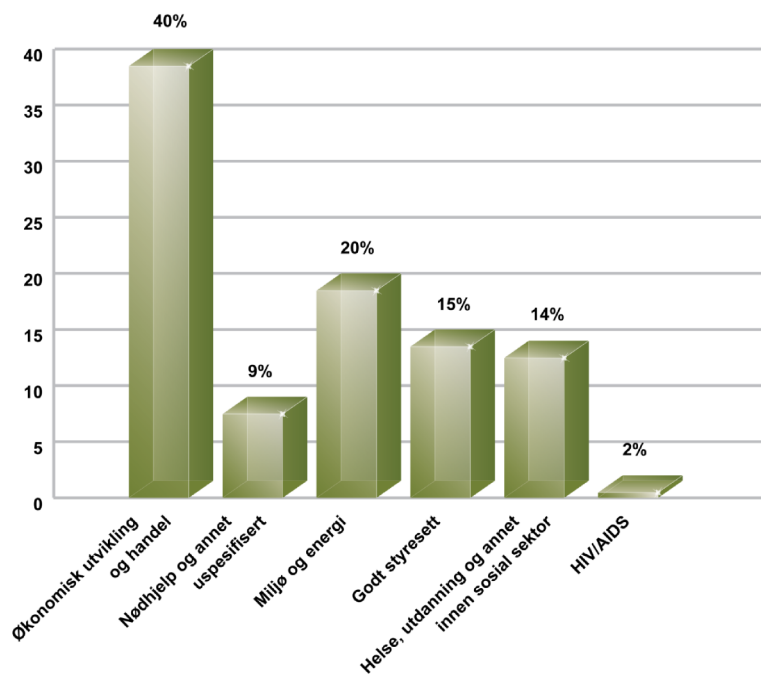
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Uganda

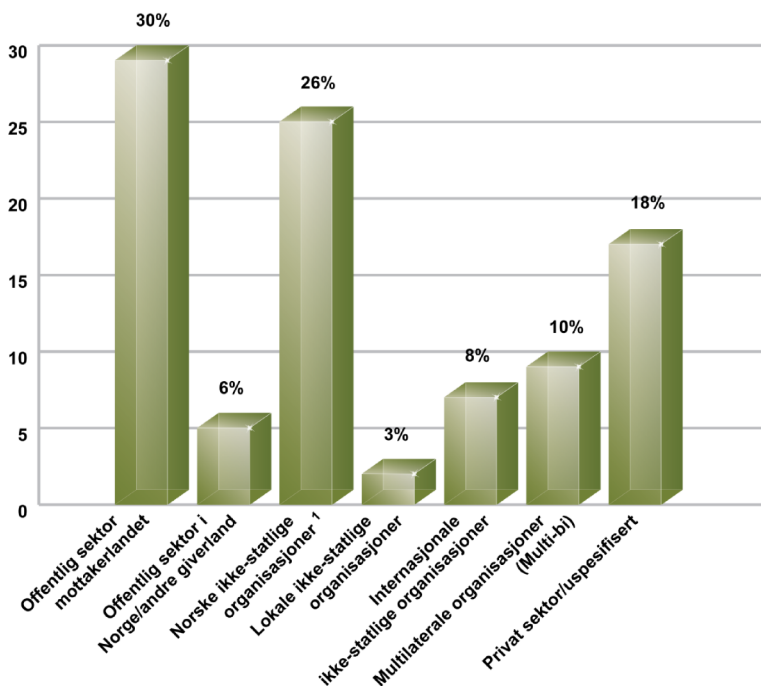
2009: Uganda ble på 1990-tallet referert til som en av suksesshistoriene innen bistand og utvikling. Nå stagnerer det.

Total bistand til Uganda i 2009: 422,7 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Den økonomiske veksten har vært høy og vedvarende – godt hjulpet av økt etterspørsel etter ugandiske eksportartikler. Men nå er det tegn til stagnasjon, både i forhold til vekst og fattigdomsbekjempelse. Energikrise og befolkningsvekst får skylden.

Fred og forsoning

Målet for norsk innsats i Nord-Uganda er å bidra til fred, gjenoppbygging og forsoning. Den humanitære støtten og overgangsbistanden var viktig for at internt fordrevne skulle kunne returnere til sine hjemsteder etter over tjue år i flyktningleire. Ved inngangen til 2010 var det 200 000 mennesker igjen i leirer. De aller fleste trenger hjelp for å kunne vende hjem.

Uganda har også fått norsk støtte til arbeidet med å opprette en krigsdomstol etter konflikten i nord. Gjennom ikke-statlige organisasjoner i Nord-Uganda støttet Norge andre tiltak for fredsbygging, blant annet for å føre barnesoldater tilbake til samfunnet og demobilisering av LRA-soldater.

Gjennom Flyktninghjelpen ble det gitt støtte til juridisk rådgivning for internt fordrevne, et prosjekt som har gitt viktige resultater i enkeltsaker.

Menneskerettigheter

En sak som tok mye tid for mange vestlige ambassader i 2009 var arbeidet mot et privat lovforslag i parlamentet med ekstreme straffereaksjoner mot homofili. Forslaget synes å være lagt på hylla, blant annet fordi regjeringen fryktet for Ugandas omdømme i verden.

Energi

Energisektoren er en av de tre valgte større innsatsområdene for norsk bistand i Uganda frem mot 2015. Fokus er rettet inn mot større prosjekter innen vannkraft og utbygging av elektrisitet.

Ambassaden har de to siste årene arbeidet aktivt for å bidra i finansieringen av Bugoye vannkraftverk. Anlegget på 13 MW ble ferdig i oktober 2009.

I juli ble det også signert en avtale på 14,9 mill for å gjennomføre en studie av muligheten for å etablere et oljeraffineri i Uganda.

Korrupsjon

Norge satser tungt på skog i Uganda. Men 2009 ble et utfordrende år. Programmet i samarbeid med National Forestry Authority (NFA) var så vidt i gang da bankkontoene til NFA ble frosset av retten. Det skjedde etter anmodning fra en privat investor som hevdet at de hadde tapt store pengesummer fordi NFA hadde trukket tilbake en konsesjon. Samtidig ble 2,7 millioner kroner stjålet fra huset til direktøren, og dette startet opprullingene av en rekke korrupsjonsskandaler. Dette, sammen med at de norske midlene overført til NFA ikke var tilgjengelige, gjorde at ambassaden ga beskjed til NFA at ingen nye aktiviteter skulle igangsettes – eller varer og tjenester bestilles uten etter spesifikk godkjenning. Ambassaden har også startet en gransking av de innkjøp som ble gjort for norske midler i perioden fram til dette tidspunktet.

Programmet har en finansiell ramme på 69,9 millioner kroner for perioden 2009-2013.

Kvinner og likestilling

En ny kvinne- og likestillingsstrategi for bistandssamarbeidet med Uganda var ferdig i 2008. Innføringen er allerede godt i gang. Målet er å gi kvinner mer politisk, legalt og økonomisk spillerom.

Norge har også støttet et større program i regi av FNs befolkningsfond (UNFPA) for å forhindre kjønnsbasert vold i det nordlige og nordøstlige Uganda. Programmet skal gå over flere år.

Miljø og klima

Uganda blir i økende grad rammet av naturkatastrofer som har årsak i avskoging av bratte åssider som er en del av viktige vanntårn spesielt i Greater Virunga økosystem (grenseområdet mot Rwanda og DR Kongo) og Elgon økosystem (grenseområdet mot Kenya). Norge har støttet forvaltning av verneområdene her med vekt på løsninger som bringer lokalsamfunnene aktivt inn i forvaltningen, og gir dem en andel av inntektene.

Den store jordskredkatastrofen i Buguda i Elgon-området tidlig i 2010 skyldes en kombinasjon av avskoging og kraftig regn. Buguda og omliggende områder i Elgon har et enormt befolkningspress som i stor grad skyldes at det i disse områdene er vanlig med flere koner, og studier har vist at det ofte er andre, tredje og fjerde kone med sine barn som bygger sine hytter i områder lokalbefolkningen vet er spesielt rasutsatt. Utdanning, sosioøkonomisk endring og bevisstgjøring er derfor også et katastrofeforebyggende tiltak på sikt.

Fakta om Uganda

Anslått folketall (2008) 31,7 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	420 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	9,5 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 23 % Industri 26 % Tjenester 52 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2007)	2,3 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	52 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	11,8 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2006)	16,4 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	135
Endring 2000-2008	-23
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	5,5
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	5,4 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	67 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2007)	63,4 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,514

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	97,2 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	12,7 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2008)	
Barneskole (primær)	101
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	85
Høyere (tertiær)	80

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	31 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	69 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	26,1 %
--	--------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	2,5
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

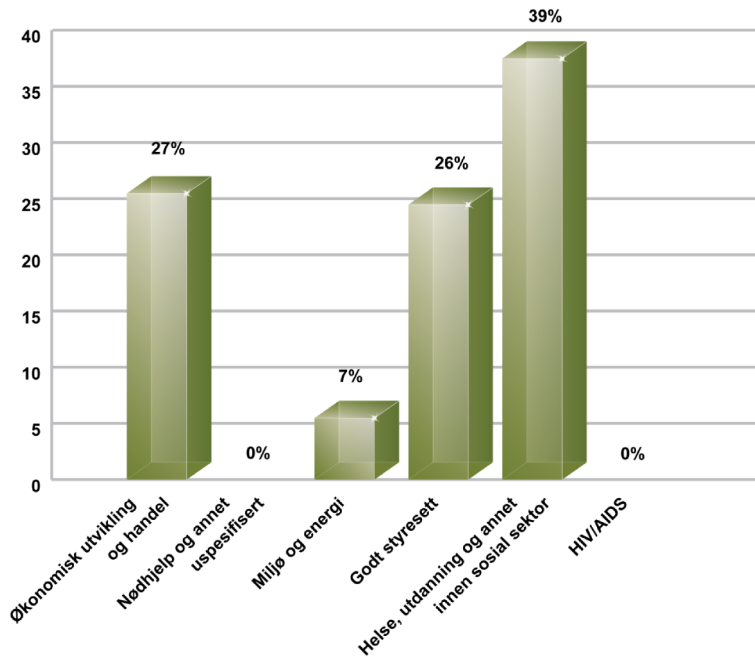
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Vietnam

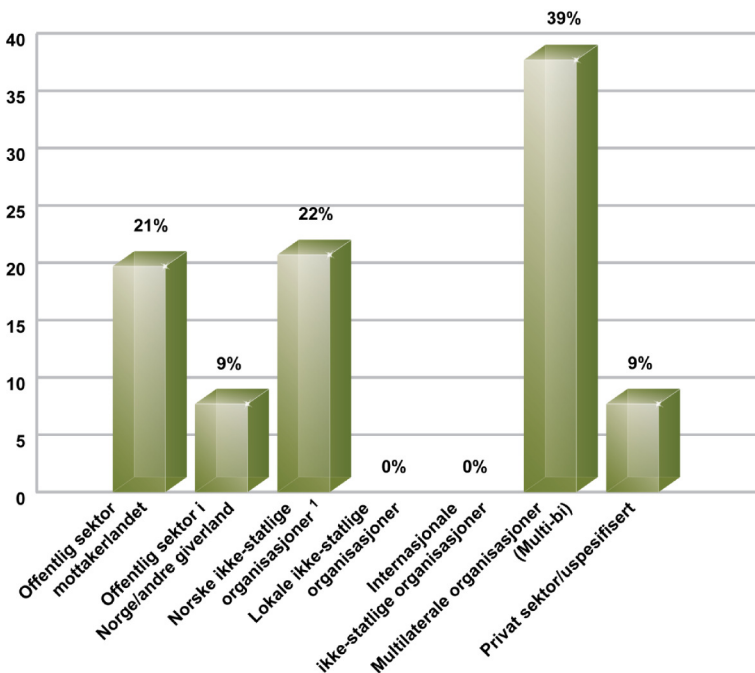
2009: Storsatsing på forebygging av konsekvenser etter naturkatastrofer og mislykket Ibsen-satsing. Norge har mangfoldig portefølje i Vietnam.

Total bistand til Vietnam i 2009: 99,8 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

På 80-tallet levde mer enn halvparten av befolkningen i Vietnam under fattigdomsgrensen. Nå er under 15 prosent så fattige og landet opplever en rivende vekst. At Vietnam er ett av svært få land med fortsatt økonomisk vekst til tross for finanskrisen, er mye takket myndighetenes evne til å svare på krisen.

Vietnam er en autoritær ettpartistat styrt av det vietnamesiske kommunistpartiet (CVP). Alle forsøk på å etablere organisert politisk opposisjon er forbudt i henhold til grunnloven.

Menneskerettighetssituasjonen i Vietnam er forbedret på visse områder de siste 10-15 årene, både som følge av den generelle åpningen av landet og den økonomiske reformprosessen. Men arrestasjoner av menneskerettighetsaktivister og dissidenter har fortsatt gjennom hele 2009.

Problemstillinger knyttet til økonomiske og sosiale rettigheter kan snakkes om, men når det gjelder politiske og sivile rettigheter er bildet utfordrende. Vietnam sliter med korrupsjon.

Landet ratifiserte i august 2009 FN-konvensjonen mot korrupsjon og regjeringen forsikrer at kampen mot korrupsjon er prioritert.

Demokratisk styresett

Målet er bedre tilgang for befolkningen til offentlige tjenester, og styrke kunnskapen om egne rettigheter gjennom støtte til reformer i offentlig administrasjon.

En gjennomgang av prosjektet viser at det har betydning for arbeidet med å forenkle det administrative systemet og styrke kreftene på lokalt nivå. Dette gjelder også fattigdomsreduksjon. Effekten synes å være god selv om den er vanskelig å måle. Det som har vært mest utfordrende er økning av kvinners kompetanse og deltakelse.

Utdanning

Et grunnutdanningsprogram for svakere stilte grupper i Vietnam har pågått i snart seks år, med støtte fra blant annet Norge og Verdensbanken. Det nærmer nå slutten og gjennomgangen viser at programmet er på god vei til å nå målene. Kvaliteten på skolene er gått opp, mens arbeidet med forbedring av infrastrukturen på skolene er forsinket.

Norge støtter også et forskningsprosjekt i regi av UNICEF. Fokus er etniske minoriteters tilgang til undervisning.

- Undervisningsmatriell på tre etniske minoritetsspråk er laget.
- 90 lærere har fått opplæring i tospråklig undervisning.
- 400 femåringer har fått morsmålsundervisning.

Klima og miljø

Vietnam er hardt rammet av naturkatastrofer og er et av verdens foregangsland når det gjelder å forebygge konsekvenser. Klimaendringer, befolkningsøkning som gir stadig større press på naturen gjør landet enda mer sårbart i framtiden.

Samarbeid om miljø- og klimaspørsmål er blitt et stadig mer sentralt element i det norsk-vietnamesiske samarbeidet. Vietnams miljøutfordringer er knyttet til vedvarende sterk økonomisk vekst, manglende integrering av miljøhensyn, lav ressurseffektivitet, ujevn fordeling av ressurser og befolkningspress. Vietnamesiske myndigheter har utarbeidet et nasjonalt program for å respondere på klimaendringer. Norge samarbeider bilateralt og multilateralt med Vietnam for å bidra til

gjennomføring av internasjonale miljøforpliktelser. Reduksjon av forurensing og bærekraftig bruk av naturressurser er i fokus.

Vietnam er pilotland for UN REDD og landet er også aktiv i Verdensbankens "Forest Carbon Partnership Facility".

Fiskeri

Forskning og bedre fiskeriforvaltning, som den norske bistanden fokuserer på, har bidratt til økt fiskeproduksjon for småskalaprodusenter i Vietnam. Universitetssamarbeidet kan vise til flere fiskeriforskningsartikler publisert i internasjonale tidsskrifter. Universitet i Nha Trang har nå en grunnstamme av forelesere og lærere innen fiskerifag som har fått utdanning gjennom prosjektet.

Kultur

Ibsen er sentral i Norges kultursatsing – også i Vietnam. Hovedprosjektet, "Ibsen og den norsk-vietnamesiske samtiden", gikk inn i sitt siste år i 2009. Prosjektet ble gjennomgått av en ekstern konsulent og resultatet ble nedslående.

- Prosjektet hadde et svakt avtaleverk uten klare målsetninger. Det var derfor tilsvarende vanskelig å måle resultater.
- Prosjektets overordnede målsetninger om å skape en kunstnerisk møteplass og dokumentarfilm rundt prosjektimplementering har man ikke lyktes med.

Kvinner og likestilling

Norge og Vietnam har et tett samarbeid om implementering av de nasjonale likestillingslovene. Seminaret "Noras søstre" ble gjennomført i Hanoi i mars 2009, og gjennom hele høsten 2009 ble tilsvarende seminarer arrangert i ulike deler av landet. Seminarene har fått stor oppmerksomhet og har bidratt til å styrke norsk-vietnamesisk samarbeid om likestillings spørsmål.

Norge vil bidra til økt bevisstgjøring av kvinners rettigheter med særlig fokus på vold mot kvinner og menneskehandel.

Olje/energi

Norge har hatt som mål å bidra til etablering av bærekraftige og effektive forvaltningssystemer for helse, miljø og sikkerhet i oljeindustrien. Gjennom de norske prosjektene har Vietnam fått bedre oversikt over ressursene basert på kalkyler over gjenstående reservoarer, og muligheter for planlegging av energitilgang og behov i fremtiden.

Fakta om Vietnam

Anslått folketall (2008) 86,2 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	890 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	6,2 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 22 % Industri 40 % Tjenester 38 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	2,0 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	30 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	2,9 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2006)	20,2 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	14
Endring 2000-2008	-16
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	1,5
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	0,5 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	94 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2005)	41,3 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,725

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	Ikke tilgjengelig
Analfabeter, 15-24 år (2008)	3,2 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2008)	
Barneskole (primær)	Ikke tilgjengelig
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	Ikke tilgjengelig
Høyere (tertiær)	Ikke tilgjengelig

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	26 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	69 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	5,6 %
--	-------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	2,7
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

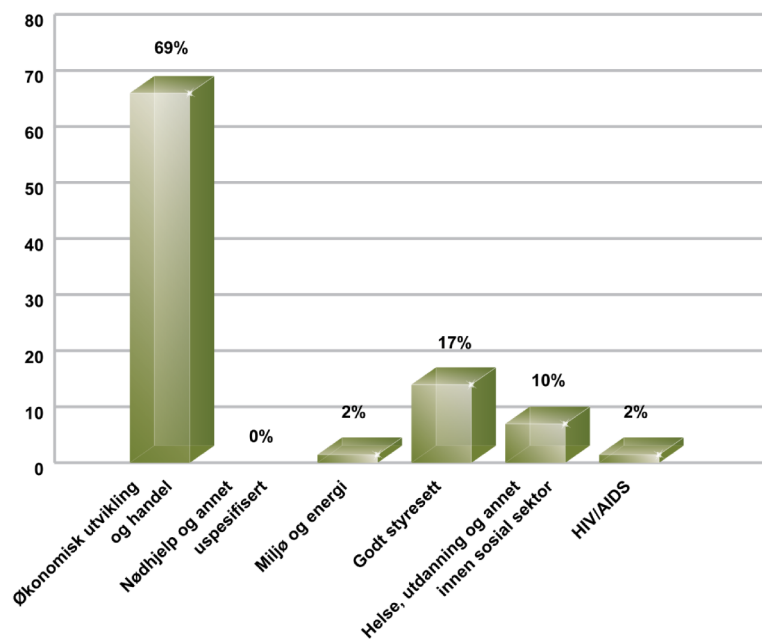
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Zambia

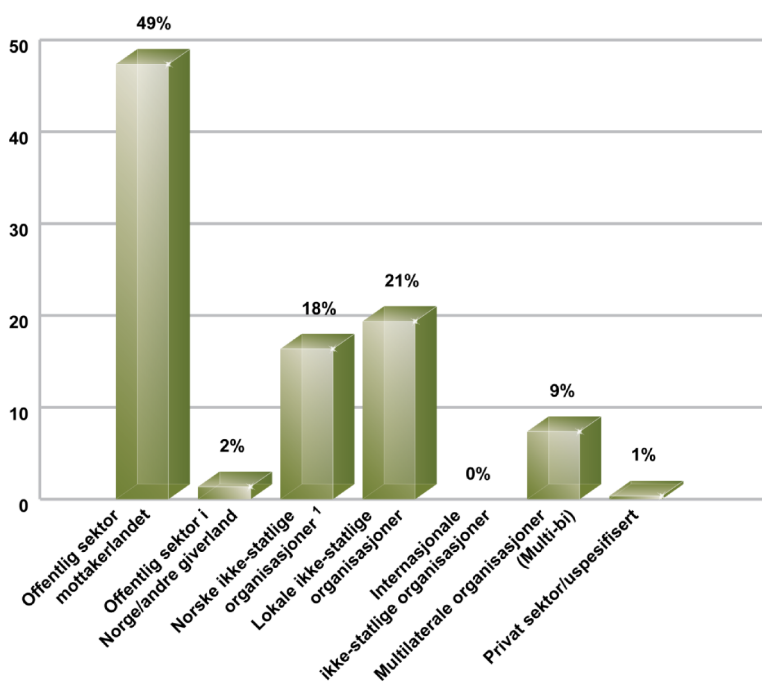
2009: Zambia har vært en av de største mottakerne av norsk bilateral bistand siden 1967. I fjor kunne landet seg erklære seg minefritt i henhold til landminekonvensjonen.

Total bistand til Zambia i 2009: 393,6 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Den politiske situasjonen i Zambia var preget av en mellomperiode mellom to valg. President Rupiah Banda, som ble valgt med knapt flertall i oktober 2008, måtte befeste sin posisjon og sette sitt preg på administrasjonen. Samtidig startet forberedelsene til det ordinære president- og parlamentsvalget i 2011. Økonomisk var situasjonen preget av rask bedring etter finanskrisen.

Miljø er kommet høyere på den politiske agenda og lederne ser hvor viktig det er for matsikkerheten. Det er likevel ingen grunn til å tro at den voldsomme avskogingen har avtatt. Vernet skog selges til utenlandske firmaer. Dette henger sammen med begrensede lokale rettigheter til naturressurser og lav kapasitet hos lokale forvaltningsorganer.

Norsk støtte til Zambia bygger på prioriteringer i nasjonal utviklingsplan og har fokus på styresett, inkludert budsjettstøtte, samt klima og naturressursforvaltning. Norge gav faglig bistand til omlegging av Zambias skattesystem for gruvesektoren for å sikre at landet får større inntekter fra gruveindustrien.

Budsjettstøtte og styresett

Norge gav 172,7 mill kroner i budsjettstøtte til Zambia.

Resultater:

- Økt fokus på inntekter, naturressurser og skatt i dialogen med myndighetene
- Opprettelse av et eget gruveskattekontor i skattedirektoratet
- Støtte til omfattende revisjon av de største gruveselskapene i Zambia
- Forutsigbar grunnfinansiering av statsbudsjettet
- Økt fokus på klimatilpasset landbruk

Likestilling

Zambia har langt igjen for å bedre kvinners situasjon og oppnå likestilling i samfunnet. Selv om grunnloven forbyr kjønnsdiskriminering, tillater den bruk av tradisjonell sedvanerett i saker som handler om ekteskap, skilsmisse og arv. Arbeidet med å få på plass en lov mot kjønnsbasert vold hadde litt fremgang i 2009.

Norge støtter 106 kvinneorganisasjoner i landet. Inntektsgenererende aktiviteter og kamp mot hiv og aids står sentralt. Gjennom Kirkens Nødhjelp ble det gjort en innsats for å engasjere kirkesamfunnene mot kjønnsbasert vold. Det resulterte i lanseringen av et posisjonsnotat mot kjønnsbasert vold, utarbeidet av tre kirkesamfunn.

Korrupsjon

Ineffektiv bruk av offentlige midler og korrupsjon har fått stor offentlig oppmerksomhet, men nødvendige reformer av politiske retningslinjer, lovverk og institusjoner har latt vente på seg. Norge har støttet Zambias innsats mot korrupsjon finansielt. Den norske støtten har bidratt til at myndighetene vedtok at det skal opprettes en uavhengig, administrativ antihvitvaskingsenhet i sentralbanken. Enheten skal overvåke ulovlige kapitalbevegelser.

Ambassaden leder, sammen med DFID, den lokale antikorrupsjonsgivergruppen.

Minerydding

Zambia kunne i 2009 offisielt erklære seg som fritt for miner. Dette var et resultat av en landsomfattende undersøkelse i regi av Norsk Folkehjelp, delvis finansiert av utenriksdepartementet. Arbeidet med å renske opp gjenværende ueksplodert ammunisjon fortsetter i 2010. Landminer og gjenglemt ammunisjon er resultat av frigjøringskampen i det sørlige Afrika der enheter fra nabolandene opererte på zambisk territorium. Zambia er en viktig medspiller for Norge i Afrika i arbeidet med minekonvensjonen og klasevåpenkonvensjonen.

Annet

- Støtten til Zambias aids-råd har bidratt til økt koordinering av innsatsen, bedret overvåking, og mobilisering rundt en felles strategi for forebygging av hiv.
- Gjennom støtten til bygdeutviklingsprogrammet med tradisjonelle ledere har Norge bidratt til å mobilisere tradisjonelle ledere som endringsaktører for å endre kvinnediskriminerende holdninger.
- Målet for opplæring av kvinner i klimatilpasset landbruk ble i 2009 oppjustert fra 30 til 50 prosent. I 2009 var 48 prosent av deltakende bønder kvinner.

Fakta om Zambia

Anslått folketall (2008) 12,6 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008)	950 USD
Økonomisk vekst, BNP (2008)	6 %
Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)	Jordbruk 21 % Industri 46 % Tjenester 33 %
Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008)	1,8 %
Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006)	Nei
Bistandsnivå per innbygger (2008)	86 USD
Bistand, andel av BNI (2008)	8,4 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2007)	14,9 %
Barnedødelighet per 1000 (2008)	148
Endring 2000-2008	-21
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005)	8,3
Hiv-smittede, 15-49 år (2007)	15,2 %
Tilgang til rent drikkevann (2008)	60 %
Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2007)	57,3 %
Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007)	0,481

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008)	96,7 %
Analfabeter, 15-24 år (2008)	25,2 %
Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2006)	
Barneskole (primær)	98
Ungdomsskole og videregående skole (sekundær)	92
Høyere (tertiær)	Ikke tilgjengelig

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009)	15 %
Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007)	56 %

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008)	41,1 %
--	--------

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009)	3,0
--	-----

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

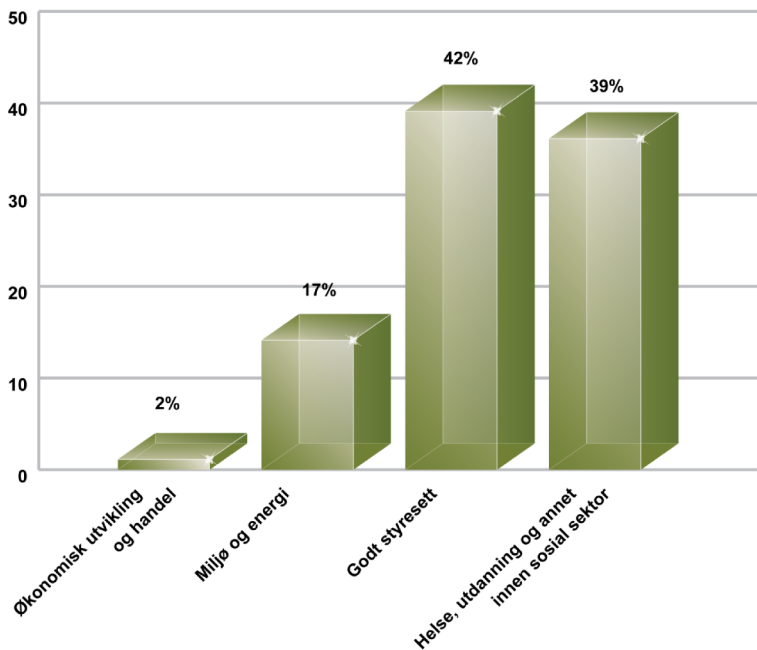
Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Øst-Timor

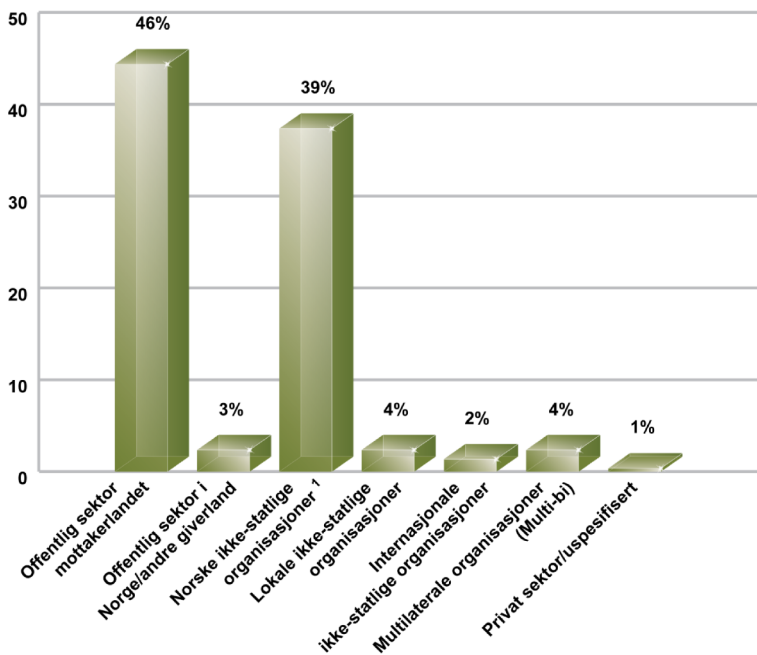
2009: Den politiske situasjonen er stabilisert. Størst bekymring skaper den eksplosive befolkningsveksten i landet.

Total bistand til Øst-Timor i 2009: 53,4 millioner kroner

Fordelt på sektor

Fordelt på partner

1) Omfatter interesse- og frivillige organisasjoner, stiftelser, m.m.

Øst-Timors befolkning er på 1,1 millioner og vil passere 2 millioner innen 2015 med dagens vekst på 3,2 %. 43 % av befolkningen er under 15 år, og kvinner føder i gjennomsnitt syv barn. Den økonomiske veksten har vært rekordhøy siste to årene med over 12 %. Likevel lever en stor andel av befolkningen fortsatt under fattigdomsgrensen.

Fred og forsoning

Spesialutsending Gunnar Stålsetts arbeid med forsoning og dialog har pågått siden høsten 2006. Den politiske prosessen handler om å finne måter å håndtere fortiden på. Den har bred tilslutning i parlamentet, som vedtok en resolusjon om at det skal settes opp en egen institusjon som skal arbeide med implementeringen og oppfølgingen av anbefalingene som er gitt i CTF (Commission of Truth and Friendship) og CAVR (Commission for Reception, Truth and Reconciliation).

65 overgangsleirer for flyktninger var ved årsskiftet lagt ned. Norsk støtte har, gjennom Flyktningshjelpen, gått til oppbygging av administrasjonen av fem overgangsleirer i Dili. Humanitær bistand ble gitt til mer enn 800 internt fordrevne familier.

Godt styresett, demokrati og menneskerettigheter

Mål for norsk støtte:

- Styrke parlamentet og rettsvesen
- Forbedre budsjettforbruket
- Implementering av den nasjonale ungdomspolitikken

I samarbeid med UNDP har Norge bidratt til mer strategisk og effektivt arbeid i parlamentet med fokus på åpenhet og tilgjengelighet. I tillegg har Norge bidratt til opplæring av dommere, etterforskere, private advokater og forsvarere både på nasjonalt og lokalt plan.

Arbeidet med å sikre barns rettigheter har bidratt til:

- Alle barn under 5 år har mottatt fødselsattest.
- Et bedret velferdssystem for barn og familier.
- Institusjoner som skal ivareta barns rettigheter er opprettet på distriktsnivå.
- Forslag til "Children's Code and Juvenile Justice" er utarbeidet.

Petroleum

Det aller meste av statens inntekter kommer fra produksjon av gass og lettolje fra Bayun Undan-feltet som ligger i et fellesområde med Australia. Her mottar Øst-Timor 90 % og Australia 10 % av inntektene. Norges innsats har fokus på ressurs- og finansforvaltning gjennom Olje for utvikling.

Det ble foretatt en gjennomgang av programmet på slutten av 2009 som viste at Øst-Timors forpliktelse og eierskap til programmet har økt, og at innholdet er i takt med behovene.

Den tredje komponenten, miljøforvaltning, har ikke kommet i gang, blant annet på grunn av uavklart lovverk for ansvarsdeling hos regjeringen i Øst-Timor og dårlig mottakerkapasitet

En ny fem-årsavtale som handler om vannressurser og energi ble inngått september 2009. Programmet er et institusjonelt samarbeid mellom Ministry of Infrastructure og Norges Vassdrags og Elektrisitetsvesen (NVE). Programmet har slitt på grunn av et større jordskred i som satte den nyinnvidde Gariuai minikraftverk ut av funksjon. Det har gjort arbeidet med å markedsføre vannkraft som en god energikilde vanskelig.

Gjenoppbygging

Flyktningshjelpen har jobbet med istandsettelse av ødelagte skoler og styrking av læreres kompetanse.

Programmet i 2009 har bidratt til:

- Istandsettelse av 22 skoler, fem ungdomssentre og en klinikk.
- Fire kontorer for UNDP Øst-Timors regjerings dialogteam er bygget. 1500 barn fra avsidesliggende områder er målgruppe.
- 130 kilometer med ny vei er etablert og 1400 kilometer med vei er oppgradert og vedlikeholdt ved utgangen av 2009.
- Programmet har skaffet midlertidig arbeid og arbeidserfaring til 17.000 personer, hvorav 58 % ungdommer og 30 % kvinner.

Fakta om Øst-Timor

Anslått folketall (2008) 1,1 millioner

Økonomi

BNP per innbygger (2008) 2460 USD

Økonomisk vekst, BNP (2008) 13,2 %

Økonomisk struktur, andel av BNP (2008)

Jordbruk	Ikke tilgjengelig
Industri	Ikke tilgjengelig
Tjenester	Ikke tilgjengelig

Forsvarsutgifter, andel av BNP (2008) Ikke tilgjengelig

Spesielt sårbart land (OECD/DAC) (2006) Nei

Bistandsnivå per innbygger (2008) 253 USD

Bistand, andel av BNI (2008) 9,5 %

Helse

Underernæring, barn under 5 år (2008) Ikke tilgjengelig

Barnedødelighet per 1000 (2008) 93

Endring 2000-2008 -37

Mødredødelighet per 1000 fødsler (2005) 3,8

Hiv-smittede, 15-49 år (2007) Ikke tilgjengelig

Tilgang til rent drikkevann (2008) 69 %

Mennesker i urbane strøk som lever i slum (2008) Ikke tilgjengelig

Indeks for menneskelig velferd (HDI nivå 2007) 0,489

Skala fra null til en, en er høyeste velferdsnivå.

Utdanning

Barn i skolen (2008) 77,3 %

Analfabeter, 15-24 år (2008) Ikke tilgjengelig

Jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2005)

Barneskole (primær) 92

Ungdomsskole og videregående skole (sekundær) 100

Høyere (tertiær) Ikke tilgjengelig

Kvinner

Andel kvinner i parlamentet (2009) 29 %

Kvinnens lønn som andel av menns lønn i formell sektor (2007) Ikke tilgjengelig

Miljø

Vernet areal for biologisk mangfold (2008) 14,6 %

Korrupsjon

Korrupsjonsnivå ifølge Transparency International (2009) 2,2

Skala fra null til ti, null er mest korrupt.

Denne landsiden inngår i Årsrapport om norsk bilateral bistand 2009, laget av Norad på oppdrag fra Utenriksdepartementet.

